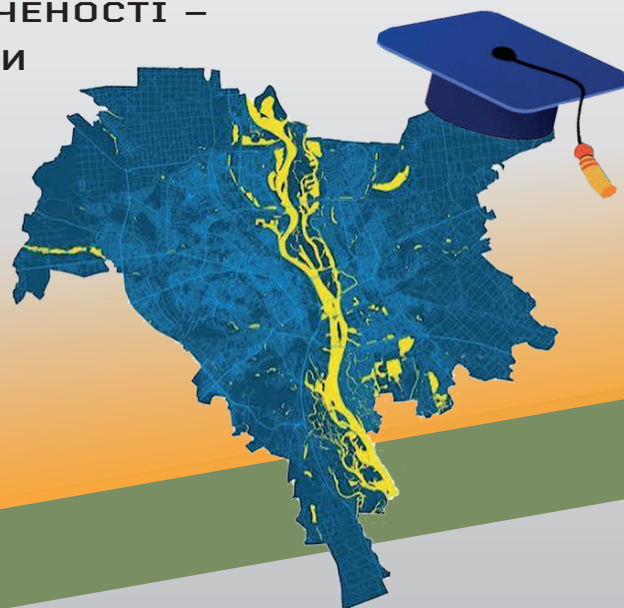

РЕКОМЕНДАЦІЇ

ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ, ЗДІЙСНЕННЯ ТА СУПРОВОДУ
ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ
МІСТА КИЄВА В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ –
НЕПЕРЕДБАЧУВАНИХ ЗАГРОЗ ВІЙНИ

РОЗРОБЛЕНО

фахівцями Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, освітянами міста Києва, Асоціаціями керівників шкіл Києва, закладів дошкільної, професійної, фахової передвищої освіти Києва спільно з Департаментом освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

УПОРЯДНИК

Департамент освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради
(Київської міської державної адміністрації)

Інститут післядипломної
освіти Київського
столичного університету
ім. Б. Грінченка

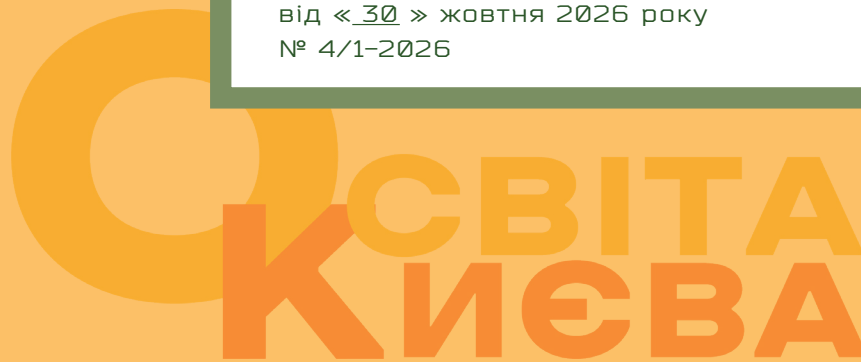
Київська міська
державна
адміністрація

Департамент освіти
і науки міста Києва

ПОГОДЖЕНО

Рішення Колегії Департаменту освіти і науки
виконавчого органу Київської міської ради
(Київської міської державної адміністрації)
від «30» жовтня 2026 року
№ 4/1-2026

РЕКОМЕНДАЦІЇ

**ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ, ЗДІЙСНЕННЯ ТА СУПРОВОДУ
ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ
МІСТА КИЄВА В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ –
НЕПЕРЕДБАЧУВАНИХ ЗАГРОЗ ВІЙНИ**

2026

Зміст

I. Вступ

1.1. Мета та основні завдання	5
1.2. Нормативно-правова база	6

II. Загальні рекомендації щодо організації, здійснення та супроводу освітньої діяльності закладів освіти міста Києва всіх рівнів в умовах невизначеності – непередбачуваних загроз війни

2.1. Алгоритм дій Департаменту освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської військової адміністрації)/управлінь освіти районних у місті Києві державних адміністрацій щодо організації освітнього процесу	10
2.2. Алгоритм дій адміністрації закладу освіти щодо організації освітнього процесу.	11
2.3. Алгоритм дій для вчителя/вихователя/викладача/майстра щодо організації освітнього процесу.	15
2.4. Академічна гнучкість та розклад-трансформер.	
2.4.1. Періодичні тривоги.	18
2.4.2. Затяжні або каскадні тривоги / Асинхронний процес.	19
2.4.3. Повний блекаут / Автономний енергонезалежний процес.	20
2.5. Коригування внутрішнього розпорядку.	21
2.6. Алгоритми безпекового обліку та фіксації учасників освітнього процесу.	22
2.7. Інформаційно-комунікаційний супровід	22
2.8. Рекомендована підтримка учнів/студентів/вихованців з особливими освітніми потребами	24
2.9. Психосоціальна підтримка та емоційна стійкість учасників освітнього процесу	24

2.10. Супровід професійної діяльності освітянина.	26
III. Орієнтовні алгоритми дій закладів освіти відповідно до особливостей організації освітнього процесу за різними рівнями освіти.	
3.1. Заклади дошкільної освіти	30
3.2. Заклади загальної середньої освіти	31
3.3. Заклади професійної освіти	33
3.4. Заклади фахової передвищої освіти	36
3.5. Заклади позашкільної освіти	37
3.6. Інклюзивно-ресурсні центри	41
3.7. Заклади вищої освіти	41
IV. Додатки	
Додаток 1. Психосоціальна підтримка та стійкість учасників освітнього процесу	43
Додаток 2. Програма збереження та відновлення ментального здоров'я педагогів «Будьмо здорові»	55
Додаток 3. Алгоритм дій у разі оголошення повітряної тривоги перед початком та під час освітнього процесу у закладі дошкільної освіти	73
Додаток 4. Алгоритм дій на випадок сигналу «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» під час ОЧНОГО НАВЧАННЯ у Ліцеї № 141 «ОРТ» м. Києва	76
Додаток 5. Алгоритм дій на випадок сигналу «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА», якщо очний освітній процес організовано безпосередньо в укриттях Ліцею № 141 «ОРТ» м. Києва	87
Додаток 6. Алгоритм дій учасників освітнього процесу в разі виникнення надзвичайних ситуацій (зокрема блекауту) в ліцеї №34 імені Віктора Максименка Подільського району м. Києва	98
Додаток 7. Інструкція щодо дій працівників в умовах надзвичайних ситуацій в ліцеї №34 імені Віктора Максименка Подільського району м. Києва	106
Додаток 8. Правила навчання в дистанційній формі ліцею №34 імені Віктора Максименка Подільського району м. Києва	123

Додаток 9. Пам'ятка з дистанційного навчання для учнів 1-11 класів, батьків та вчителів ліцею №34 імені Віктора Максименка Подільського району м. Києва	125
Додаток 10. Інструкція для педагогічних працівників у разі виникнення надзвичайних ситуацій (блекаут) ліцею №34 імені Віктора Максименка Подільського району м. Києва	127
Додаток 11. Інструкція для учнів у разі виникнення надзвичайних ситуацій (блекаут) ліцею №34 імені Віктора Максименка Подільського району м. Києва	128
Додаток 12. Інструкція для батьків у разі виникнення надзвичайних ситуацій (блекаут) ліцею №34 імені Віктора Максименка Подільського району м. Києва	129
Додаток 13. Пам'ятка для батьків учнів (у разі блекауту) ліцею №34 імені Віктора Максименка Подільського району м. Києва	130
Додаток 14. Алгоритм дій закладу професійної освіти щодо організації освітнього процесу	131
Додаток 15. Орієнтовний алгоритм дій закладу під час організації світнього процесу в закладі фахової передвищої освіти міста Києва в умовах непередбачуваних загроз війни	138
Додаток 16. Орієнтовний алгоритм дій закладів позашкільної освіти міста Києва в умовах безпекових загроз воєнного стану	142
Додаток 17. Орієнтовний алгоритм дій інклюзивно-ресурсних центрів в умовах повітряних загроз	147
Додаток 18. Алгоритм дій здобувачів освіти та співробітників університету при оголошенні сигналу «Повітряна тривога!»	155

1 Вступ

МЕТА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

Забезпечення якісного та безпечного освітнього процесу в умовах війни — це спільне стратегічне завдання освітніх менеджерів, педагогів та батьків. Оскільки безпекова ситуація в період повномасштабної війни, під час довготривалих ракетно-дронових атак ворога постійно змінюється, а освітній простір розширився далеко за межі шкільного класу, виникла нагальна потреба створення адаптивних, гнучких моделей, які поєднують безпечне та якісне навчання учнів.

«Загальні рекомендації щодо організації, здійснення та супроводу освітньої діяльності закладів освіти міста Києва всіх рівнів в умовах невизначеності – непередбачуваних загроз війни» є продовженням Регламенту роботи закладів освіти в умовах надзвичайних ситуацій (Розділ II. «Воєнний стан»), розробленого та погодженого колегією Департаменту освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) у 2023 році. Ці рекомендації визначають порядок організації роботи закладів освіти в разі виникнення повітряних загроз, оголошення сигналу повітряної тривоги, тривалого перебування в укритті, блекауту, а також визначають можливі сценарії продовження роботи закладів освіти в очному, змішаному та дистанційному форматах.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 4 вересня 2026 року № 1092 «Деякі питання оптимізації захисту населення та реагування на загрози засобів повітряного нападу», у разі оголошення повітряної тривоги, незалежно від рівня, у разі встановлення жовтого рівня загрози освітній процес у закладах освіти, крім тих, в яких наявні облаштовані захисні споруди цивільного захисту, припиняється.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

Рекомендації щодо організації, здійснення та супроводу освітньої діяльності закладів освіти міста Києва всіх рівнів в умовах невизначеності – непередбачуваних загроз війни розроблено з урахуванням:

- ✓ — Кодексу цивільного захисту України;
- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про дошкільну освіту»;
- Закону України «Про повну загальну середню освіту»;
- Закону України «Про професійну освіту»;
- Закону України «Про фахову передвищу освіту»;
- Закону України «Про вищу освіту»;
- Закону України «Про позашкільну освіту»;
- Закону України «Про внесення змін до деяких законів України у сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» від 19.06.2022 № 2315-IX;

-
- ✓ — Постанови Кабінету Міністрів України від 04.09.2026 № 1092 «Деякі питання оптимізації захисту населення та реагування на загрози засобів повітряного нападу»;

Постанови Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 138 «Порядок створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту, включення об'єктів до складу та виключення таких об'єктів із фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку» (зі змінами);

Постанови Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» (зі змінами);

Постанови Кабінету Міністрів України від 01.11.2024 № 1245 «Про реалізацію експериментального проєкту щодо посилення безпеки освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти в умовах правового режиму воєнного стану»;

Постанови Кабінету Міністрів України від 01.07.2026 № 847 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні»;

Постанови Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року № 545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр»;

Постанови Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти»;

Наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, здійснення обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, визначення критеріїв неможливості подальшого утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, оформлення документів, що підтверджують таку неможливість» (зі змінами);

Наказу Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 № 1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання»;

Наказу Міністерства освіти і науки України від 20.08.2025 № 1162 «Про внесення змін у методичні рекомендації щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»;

Листа Міністерства освіти і науки України від 26.05.2026 № 1/11265-26 «Про організацію та проведення заходів з питань безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу»;

Листа Міністерства освіти і науки України від 31.08.2026 №1/18627-26 «Про безпеку під час заходів з нагоди початку 2026/2027 навчального року»;

Листа Міністерства освіти і науки України від 11.09.2026 №1/19575-26 про Методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану;

Листа Міністерства освіти і науки України від 18.09.2026 №1/20258-26 про організацію роботи закладів освіти в умовах відключень електроенергії та припинення тепло- і водопостачання;

Листа Міністерства внутрішніх справ України № 16637/08/38-2026 від 03.09.2026 про надання Алгоритму дій керівників підприємств, установ, організацій, закладів освіти у разі отримання повідомлення про можливе замінування об'єкта під час сигналу оповіщення «Повітряна тривога»;

Інших офіційних рекомендацій та алгоритмів ДСНС щодо дій під час сигналу «Повітряна тривога», а також локальних планів реагування і евакуації закладу освіти.

*ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО
ОРГАНІЗАЦІЇ, ЗДІЙСНЕННЯ ТА
СУПРОВОДУ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ МІСТА КИЄВА УСІХ
РІВНІВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ –
НЕПЕРЕДБАЧУВАНИХ ЗАГРОЗ ВІЙНИ*

Розділ

2

2.1

ОРІЄНТОВНИЙ АЛГОРИТМ ДІЙ ДЕПАРТАМЕНТУ ОСВІТИ І НАУКИ ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)/УПРАВЛІНЬ ОСВІТИ РАЙОННИХ У МІСТІ КИЄВІ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

- 1 Створення багаторівневої групи оперативного реагування з питань невідкладного організаційного та матеріально-технічного забезпечення, організації освітнього процесу в закладах освіти міста/районів в умовах війни.
- 2 Створення системи ефективної комунікації Департаменту освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської військової адміністрації)/ управління освіти районних у місті Києві державних адміністрацій, керівників закладів освіти між собою та з Департаментом освіти і науки/ управлінням освіти в умовах загроз війни (відсутність тепло-, електроенергії, інтернету, мобільного зв'язку тощо) у межах району/міста.
- 3 Вивчення можливостей залучення додаткових приміщень різного підпорядкування для організації безпечного очного освітнього процесу в закладах освіти району/міста та додатково залучених приміщеннях відповідно до чинного законодавства.
- 4 Застосування, за потреби, освітньої міграції в межах закладів освіти міста/ району.

- 5 Підтримка автономії закладів освіти в організації здійснення освітнього процесу та досягнення його результативності.
- 6 Надання Департаментом освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської військової адміністрації) та Інститутом післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка додаткової (спеціальної) методичної підтримки адміністрації та педагогам/вихователям/викладачам/майстрам закладів освіти міста в організації та здійсненні освітнього процесу в умовах невизначеності – непередбачуваних загроз війни.

2.2

ОРІЄНТОВНИЙ АЛГОРИТМ ДІЙ АДМІНІСТРАЦІЇ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ – НЕПЕРЕДБАЧУВАНИХ ЗАГРОЗ ВІЙНИ

Орієнтовний алгоритм організації освітнього процесу адміністрацією закладу освіти в умовах воєнного стану містить комплекс кроків для забезпечення гнучкості та збереження якості навчання за умови максимальної безпеки вихованців/учнів/студентів.

В умовах воєнних загроз рішення щодо організації освітнього процесу та вибору формату навчання ухвалюється закладом освіти **автономно** відповідно до чинного освітнього законодавства, з урахуванням безпекової ситуації, наявних матеріально-технічних можливостей та кількості вихованців/учнів/студентів.

Крок 1

Опитування батьків з метою з'ясування потреб щодо форми навчання їхньої дитини та в подальшому інформування батьків про прийняте педагогічною радою рішення щодо формату організації освітнього процесу в закладі освіти.

Крок 2

Вивчення можливості створення безпечних умов для проведення освітнього процесу в закладі освіти та в додатково залучених приміщеннях (з урахуванням наявних матеріально-технічних можливостей).

Крок 3

Технічне та матеріальне забезпечення навчання вихованців/учнів/студентів: можливість облаштування робочих зон в укритті, встановлення парт/столів, дошок, фліпчартів, забезпечення освітлення та доступу до Wi-Fi для безперервності навчання, підготовка генераторів, зарядних станцій на випадок блекаутів для підтримки зв'язку тощо.

Крок 4

Застосування системи збереження ментального та фізичного здоров'я педагогів та учнів (*«Ментальна варта міста Києва» (додаток 1), програма ІПО «Будьмо здорові!» (додаток 2),* кімната ментального здоров'я ІПО, тренінги, консультації, екстрена психологічна допомога НМЦ психології та соціальної роботи ІПО тощо).

Крок 5

Можливе, за потреби, об'єднання класів/груп у межах однієї паралелі/вікової групи/курсу/спеціальності/поток.

Крок 6

Можливе впровадження гнучкого розкладу організації освітнього процесу для всіх класів/груп.

Крок 7

Можливе застосування індивідуального графіку занять очної форми навчання за модифікованими програмами навчальних предметів за наступною категорійністю:

- Математика, українська мова, спеціалізація.
- Фізика, хімія, біологія, історія України.
- Українська література, іноземна мова, географія, інформатика.
- Інші навчальні дисципліни.

Рекомендовано навчальні предмети за визначеними категоріями викладати в очному форматі в безпечних умовах за гнучким графіком.

Рекомендовано при складанні розкладу враховувати можливість швидкого переведення уроків в асинхронний режим (записи занять, завдання на платформах Google Classroom, Moodle тощо).

Крок 8

Рекомендовано *здійснювати щотижневий аудит* відвідуваності та динаміки навчання. На основі аналізу безпекового стану можуть прийматися оперативні рішення про зміну моделей навчання (перехід на онлайн, коригування змінності чи запровадження індивідуальних освітніх траєкторій для вихованців/учнів/студентів, виведення на очне навчання базових предметів/спеціалізації).

Крок 9

Можливе запровадження безоцінкової системи або системи *«зараховано/не зараховано»* в закладі освіти на певний кризовий період. Учителі/викладачі-предметники можуть скоригувати критерії оцінювання, змістивши фокус на залученість вихованців/учнів/студентів, виконання творчих/практичних завдань, проєктної діяльності, самооцінювання, використання інших методик тощо.

Крок 10

Налагодження системи ефективної комунікації між усіма учасниками освітнього процесу в умовах різноманітних непередбачуваних ситуацій (відсутності електроенергії, інтернету, мобільного зв'язку тощо).

Крок 11

Визначення режиму роботи закладу освіти на основі місткості укриття відповідно до норм чинного законодавства:

Очний (офлайн) - якщо укриття вміщує 100% учасників освітнього процесу. Повноцінне очне навчання для всіх здобувачів освіти в одну або дві зміни відповідно до рівня освіти. За умов оголошення повітряної тривоги освітній процес безперервно продовжується безпосередньо в облаштованому підземному просторі.

Змішаний (гібридний) - поділ класів/груп на зміни (початкова/старша школа, перші/останні курси, парні/непарні тижні) чи поєднання очних занять із дистанційними, якщо місткість сховища/укриття обмежена:

1-4 класи/перші курси - навчаються повністю очно (100% часу) у першу зміну. Це важливо для забезпечення адаптації, психоемоційної підтримки, базової соціалізації та формування первинних навичок тощо.

5-11 класи/старші курси/практика: навчаються за змішаною/ротаційною схемою (наприклад, 1 тиждень – очно, 2 тиждень – асинхронно/дистанційно або 2-3 дні на тиждень очно).

Консультаційні дні/простори - для учнів 5-11 класів/студентів під час їх дистанційного тижня передбачається розклад очних консультативних зустрічей у закладі освіти (наприклад, 1 раз на тиждень із кожного з пріоритетних предметів у розрахунку на безпекову місткість укриття).

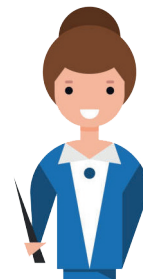
Дистанційний (онлайн) - якщо безпекова ситуація критична або укриття відсутнє.

Гнучкий розклад - складання розкладу з можливістю швидкого переведення уроків в асинхронний режим (записи занять, уроків телепроєкту *«Відкритий урок»*, завдання на платформах **Google Classroom**, **Moodle** тощо).

Крок 12

Створення ефективних альтернативних каналів сповіщення для учасників освітнього процесу про поточний режим роботи закладу освіти (у разі аварійних вимкнень світла чи погіршення безпекової ситуації).

ОРІЄНТОВНИЙ АЛГОРИТМ ДІЙ ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ/ ВИХОВАТЕЛЯ/ВИКЛАДАЧА/МАЙСТРА ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

- 1 Важливо дбати про власне ментальне та фізичне здоров'я (програма Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка *«Збереження та відновлення ментального здоров'я «Будьмо здорові!» (додаток 2).*
- 2 Рекомендуємо створити гнучкі календарно-тематичні плани, які максимально враховують усі можливі загрози війни (блекаут, тривалі повітряні тривоги, відсутність опалення та електропостачання, мобільного зв'язку та інтернету тощо), за рахунок об'єднання (ущільнення) тем, визначення обов'язкових тем уроків/занять, які учні/вихованці/студенти повинні опановувати з учителем/викладачем/майстром, визначити теми уроків/занять, які учні/вихованці/студенти можуть опановувати самостійно або в супроводі учителя/викладача/вихователя/майстра.
- 3 Важливо врахувати логіку викладання навчального матеріалу, власну педагогічну майстерність, психолого-педагогічні особливості як класів/груп, так і окремих учнів/вихованців/студентів.
- 4 Врахувати можливість навчання за різними формами/форматами (очною, змішаною, дистанційною), враховуючи моделі та графіки навчання в умовах непередбачуваних загроз.
- 5 Врахувати наявні освітні втрати учнів/студентів/вихованців за результатами моніторингів Департаменту освіти та науки, адміністрації закладу освіти та педагогів/викладачів/вихователів/майстрів.

6 При проведенні уроків/занять в очному форматі важливо зосередити увагу на роз'ясненні ключових моментів при вивченні теми.

7 Рекомендуємо підготувати посилання на освітні онлайн та паперові ресурси для самостійного опрацювання учнями/студентами/вихованцями навчального матеріалу.

8 За можливості пропонуємо створити спільноти з учнями/студентами/вихованцями в мобільних додатках/месенджерах для оперативного інформування про зміни в освітньому процесі та надання навчальних матеріалів.

9 Рекомендації щодо підготовки та планування вивчення матеріалу:

- ✓ *Узгодження планів із учителями/викладачами/вихованцями інших предметів* дозволить виявити, які теми суміжних дисциплін (наприклад, історія та література, математика та фізика, географія та біологія) можна вивчати комплексно (через інтегровані уроки чи спільні проекти).
- ✓ *Збалансування графіка* проведення контрольних, тематичних оцінювань, великих проєктів та обсягу домашніх завдань, щоб учні/студенти/вихованці не мали декількох контрольних чи складних завдань в один день.
- ✓ *Детальний перегляд та критичний аналіз* програми з метою раціоналізації (розділити весь матеріал предмета на критично важливий та допоміжний).
- ✓ *Адаптація календарно-тематичного планування*: об'єднання суміжних або схожих тем в один великий блок (інтенсифікація програм). Чітко прописати, які теми вивчаються виключно на уроці/занятті/парі, а які виносяться на самостійне ознайомлення/вивчення чи проєктну діяльність. Збільшити кількість резервних годин наприкінці семестру (перенести туди повторення, закріплення та відпрацювання).

- ✓ *Перехід на блочно-модульний формат:* спланувати вивчення матеріалу концентрованими модулями (великими темами), щоб знання не дробилися через можливі перерви.
- ✓ *Розробка шаблонів* занять, які можна легко трансформувати, скоротити або перевести в асинхронний режим у разі потреби.
- ✓ *Оптимізація домашніх завдань:* зменшити кількість та обсяг або взагалі не задавати. Замінити механічні вправи на творчі, практичні або довготривалі мініпроекти.

10 Рекомендації щодо проведення уроку/заняття/пари:

- ✓ *Правило перших 5 хвилин:* доцільно починати урок зі стабілізації психо-емоційного стану учнів/студентів/вихованців.
- ✓ *Правило наступних 15–20 хвилин:* починати вивчення матеріалу одразу з викладу найголовнішої теорії, бази, ключових тез.
- ✓ *Мінімізація другорядного:*
 - Важливо не витрачати дефіцитний час уроку/заняття/пари на зачитування великих за обсягом текстів підручника/матеріалів чи фіксацію великої кількості дат/імен. Можна подати це як матеріал для самостійного ознайомлення.
 - Краще використовувати інтерактивні форми викладання.

2.4.1. ПЕРІОДИЧНІ ТРИВОГИ

Можливе застосування у дні, коли повітряні тривоги мають поодинокий характер і дозволяють частково зберігати структуру дня.

- ✓ **Оптимізований регламент:** уроки/заняття/пари тривають за стандартним чи мінімально скороченим часом. На кожному занятті передбачено 5-хвилинний «безпековий буфер» для стабілізації психоемоційного стану учнів/студентів/вихованців, педагогічних та непедагогічних працівників закладу освіти та перевірки зв'язку/присутності.
- ✓ **Гібридно-модульне планування:** програми адаптуються шляхом об'єднання тем у великі тематичні блоки (модулі). Очна або синхронна онлайн-робота фокусується лише на практиці та розборі складних питань. Теорія частково виноситься на гнучке ознайомлення в асинхронному режимі.
- ✓ **Лояльний контроль:** пріоритет надається формувальному оцінюванню (оцінка просування учня/студента/вихованця, а не його помилок). Досягнення фіксуються в цифрових журналах з адаптивним вікном для здачі робіт (+48 годин) на випадок раптових збоїв, викликаних тривогами, або перебоїв з електроенергією.

2.4.2. ЗАТЯЖНІ АБО КАСКАДНІ ТРИВОГИ / АСИНХРОННИЙ ПРОЦЕС

Можливе застосування у дні безперервних, тривалих або каскадних тривог, коли живий (синхронний) освітній процес стає неможливим через перебування в укриттях.

- ✓ **Екстрений часовий регламент:** «живе» спілкування зводять до мінімуму, щоб оперативно видати суть теми в коротких проміжках між сиренами або безпосередньо в укритті (за наявності умов).
- ✓ **Перехід на асинхронний формат:** якщо «живий» урок/заняття перервано сиреною, вивчення теми миттєво переходить в асинхронний формат на навчальних платформах (Google Classroom тощо). Учні/студенти/вихованці отримують «пакет безпечного навчання»: короткі заздалегідь записані відеопояснення (до 5-7 хвилин), чіткі інфографіки та інтерактивні завдання для самостійного виконання в будь-який зручний і безпечний для них час.
- ✓ **Психологічна безпека та формувальне оцінювання:** великі за обсягом контрольні та підсумкові роботи можуть бути скасовані або перенесені до стабілізації ситуації. Оцінювання відбувається через мікротести/тестування/проектну діяльність/творчі завдання без жорстких дедлайнів. Можливе застосування «лояльного підходу»: бали виставляються лише на користь учня/студента/вихованця. Якщо дитина тривалий час перебувала в укритті без зв'язку, фіксується лише факт виконання матеріалу пізніше, без жодного зниження оцінок чи психологічного тиску.

2.4.3. ПОВНИЙ БЛЕКАУТ / АВТОНОМНИЙ ЕНЕРГОНЕЗАЛЕЖНИЙ ПРОЦЕС

Можливе застосування у разі тривалої відсутності електроенергії, мобільного зв'язку та інтернету.

✓ **Стратегія кейс-навчання:**

Заздалегідь, у періоди стабільного зв'язку, вчителі/викладачі/вихователі формують для учнів/студентів/вихованців «Автономні навчальні кейси» на 1–2 тижні вперед.

Вони містять чіткий друкований або збережений на пристроях покроковий гайд (що прочитати у паперовому підручнику/паперових носіях, які вправи виконати), завдання для самостійного опрацювання, орієнтовані на життєві компетентності та практичні навички, які не потребують гаджетів.

✓ **Організація роботи закладу (при очному/змішаному навчанні):**

Генерація світла і тепла: освітній процес у будівлі закладу (або в укритті) продовжується лише за наявності альтернативних джерел енерго-, тепло-, водопостачання.

✓ **Трансформація простору:** заняття можуть укрупнятися — паралелі класів/груп об'єднуються в безпечних, найтепліших або найкраще освітлених зонах (зокрема, в укритті) для проведення загальних інтерактивних лекцій, читань чи психологічних тренінгів.

✓ **Альтернативна комунікація (Комунікаційний офлайн-протокол):**

У разі повної відсутності мережі закладом освіти визначаються «фізичні» інфо-точки (наприклад, інформаційний стенд біля центрального входу до закладу освіти).

Графіки консультацій, оголошення та нові паперові кейси завдань оновлюються адміністрацією щодня в чітко визначений час (наприклад, об 11:00) для самостійного ознайомлення батьками/особами, які їх заміняють, чи старшокласниками/студентами/вихованцями.

✓ **Консервація оцінювання та відтермінування дедлайнів:**

Будь-який контроль знань під час блекауту призупиняється. Усі терміни здачі робіт заморожуються до моменту відновлення стабільного зв'язку та електропостачання.

Вчителі/викладачі/вихователі/майстри ведуть паперові чернетки обліку (за потреби), а перенесення оцінок у цифрові журнали здійснюється постфактум після стабілізації енергосистеми. Жодні санкції чи зниження балів за несвоєчасність у цей період категорично заборонені.

2.5

МОЖЛИВЕ КОРИГУВАННЯ ВНУТРІШНЬОГО РОЗПОРЯДКУ

Рекомендуємо затвердити гнучкий розклад занять, передбачивши варіативність тривалості уроків/пар/занять, зміщення початку змін, а також асинхронні формати навчання на випадок тривалих повітряних тривог або стабілізаційних/аварійних відключень електроенергії.

У разі впровадження змішаної форми навчання можливе затвердження графіку циклічної ротації класів/груп/переліку предметів для очного та дистанційного навчання.

Пропонуємо розрахувати періодичність очного відвідування виключно відповідно до граничної місткості захисної споруди (укриття) закладу освіти, що офіційно рекомендована до використання.

2.6

ОРІЄНТОВНІ АЛГОРИТМИ БЕЗПЕКОВОГО ОБЛІКУ ТА ФІКСАЦІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.

Очна форма (контроль прибуття).

Рекомендуємо впровадити щоденний покроковий алгоритм фіксації явки здобувачів освіти. Класні керівники/куратори протягом перших 15 хвилин від початку занять звіряють списки присутніх, встановлюють зв'язок із батьками дітей, які не з'явилися, та чітко фіксують: «учень/студент/вихованець прибула до закладу»/ «учень/студент/вихованець перебуває в дорозі» / «відсутня з поважних чи нез'ясованих причин».

Дистанційна форма (моніторинг підключення).

Облік учнів/студентів/вихованців під час онлайн-занять в електронному журналі. У разі неможливості приєднання учня/студента/вихованця до синхронного уроку через відсутність зв'язку чи електроенергії забезпечити фіксацію цього факту без виставлення негативних оцінок за відсутність, із подальшим наданням доступу до навчальних матеріалів в асинхронному режимі.

2.7

РЕКОМЕНДОВАНИЙ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНИЙ СУПРОВІД

Рекомендована планова інформаційна кампанія та погодження:

- Проведення настановчих батьківських/студенських зборів (у змішаному форматі: онлайн чи офлайн в укритті).
- Визначення цифрових каналів оперативного зв'язку (онлайн-режим).
- Створення безпечного медіапростору: налаштування та модерування закритих офіційних чатів, каналів чи спільнот у месенджерах/ електронних журналах для кожної ланки:

Рекомендуємо використання каналів зв'язку виключно для екстреного інформування про:

- Початок та завершення сигналів тривоги в межах юрисдикції закладу.
- Поточний статус учнів/студентів/вихованців, які перебувають в укритті закладу освіти.
- Оперативні рішення щодо термінового переходу на дистанційний чи асинхронний формат.

Орієнтовний кризовий офлайн-протокол (на випадок повної відсутності мережі та зв'язку)

- Облаштування стаціонарних інформаційних стендів безпеки біля центрального входу до будівлі закладу освіти.
- Регламент оновлення даних – встановлення щоденного графіка оновлення інформації адміністрацією у певний визначений час

Рекомендоване наповнення інфо-точок для самостійного ознайомлення:

- Поточні графіки очних консультацій педагогів/викладачів/вихователів.
- Термінові оголошення адміністрації та органів управління освітою.
- Паперові автономні кейси завдань (інструкції, друковані матеріали) для самостійної роботи старшокласників/студентів/вихованців чи видачі батькам учнів початкової і середньої школи.

2.8

РЕКОМЕНДОВАНА ПІДТРИМКА УЧНІВ/СТУДЕНТІВ/ ВИХОВАНЦІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Персональний супровід та комфорт: за кожним учнем/студентом/вихованцем з особливими освітніми потребами закріплюється асистент для спокійної евакуації безбар'єрним маршрутом; в укритті облаштовується затишний куточок із шумопоглинаючими навушниками та антистрес-іграшками для захисту від сенсорного перевантаження.

Адаптивне навчання та візуалізація: живі уроки скорочуються, а для зменшення тривожності впроваджуються наочні картки *«спочатку – потім»*, під час блекаутів дитина отримує прості паперові кейси з малюнками-підказками, адаптовані під її темп.

«Легідна» підтримка та координація: контрольні роботи й дедлайни повністю скасовуються на користь підтримуючого оцінювання; психолог закладу освіти проводить корекційні хвилини в укритті, а в складних випадках залучаються фахівці *Інклюзивно-ресурсного центру (ІРЦ)*.

2.9

ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ТА ЕМОЦІЙНА СТІЙКІСТЬ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Перша психологічна допомога:

- *Практичні тренінги:* кейс-симуляції для всіх педагогів/викладачів/вихователів – гарантована готовність стабілізувати емоційний стан учнів в укритті під час тривоги.
- *Безпечний простір:* чіткі протоколи дій дорослих та зони розвантаження – мінімізація паніки та створення відчуття контролю.

Антистрес-практики та відновлення:

- *Хвилинки заземлення:* дихальні вправи, кінезіологічні ігри та техніки саморегуляції ведуть до зниження рівня адреналіну та зняття м'язового напруження.
- *Творче перемикання:* арттехніки, рухливі хвилинки та групова взаємодія - зміщення фокусу уваги учнів/студентів/вихованців із деструктивних факторів.

Супровід та маршрутизація:

- *Раннє виявлення:* вчителі/викладачі/вихователі та психологи закладу освіти ненав'язливо стежать за настроєм учнів/студентів/вихованців, щоб вчасно помітити надмірну тривожність, замкненість чи пригніченість. Якщо учню/студенту/вихованцю складно впоратися зі стресом самотужки, психолог закладу освіти конфіденційно допомагає батькам/студентам звернутися по глибшу підтримку до міських центрів ментального здоров'я.
- *Адресна робота:* індивідуальна підтримка родин і дітей (учнів/студентів/вихованців) та залучення профільних муніципальних і соціальних служб за потреби.

Ресурсна підтримка педагогів/викладачів/вихователів:

- *Захищена супервізія:* регулярні сесії для вчителів/викладачів/вихователів як частина робочого часу дозволяють запобігти професійному вигоранню та вторинній травматизації.
- *Емоційна гігієна:* навчання методам самоконтролю для уникнення трансляції власної тривоги та паніки на здобувачів освіти.

(додатки 1 - 2)

ЗАПРОПОНОВАНИЙ СУПРОВІД ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОСВІТЯНИНА

Інститут післядипломної освіти забезпечує системну підтримку освітян під час війни:

- ✓ впроваджує інноваційну модель професійного розвитку педагогів, реалізовує програму збереження та відновлення ментального здоров'я педагогів *«Будьмо здорові!»*;
- ✓ забезпечує підвищення кваліфікації педагогів/викладачів/вихователів на робочому місці за їхніми запитами та замовленням;
- ✓ створює готові алгоритми дій, адаптовані до кризових умов: моделювання календарно-тематичного планування, рекомендації щодо укрупнення та перерозподілу тем, розроблення уроків/занять, мініпроектів, ігор, які можна використовувати як із використанням гаджетів та інтернету, так і в умовах відсутності технічних можливостей.

Учитель/викладач/вихователь чи керівник закладу освіти може звернутися за конфіденційною методичною допомогою чи індивідуальною консультацією до ІПО.

Кожен педагог має можливість доєднатися до фахової спільноти вчителів/викладачів-предметників із метою обміну досвідом, кооперації та взаємодопомогли, щоб стати частиною професійного об'єднання та долучитися до спільних ініціатив.

Педагоги можуть скористатися готовими матеріалами, які репрезентують досвід освітян в умовах воєнного стану. Усі матеріали зібрано в порадиниках, які виходять друком уже шостий рік поспіль (<https://ippo.kubg.edu.ua/poradnyk>).

Окрема добірка методичних матеріалів для допомоги педагогу – методична скарбничка, у якій зібрано всі нормативні документи, програми, підручники, методичні рекомендації для провадження освітньої діяльності (<https://ippo.kubg.edu.ua/section/metodichna/rekomendacii>) та збірка телеуроків для учнів 7–11 класів із української мови та літератури, історії України, всесвітньої історії, математики, фізики, хімії, біології, географії, (<https://ippo.kubg.edu.ua/content/17727>).

Матеріали Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка на допомогу освітянину:

- Путівник професійного розвитку педагогів: <https://ippo.kubg.edu.ua/content/27253>
- НМЦ практичної психології: психологічні поради, тренінги та консультації: <https://pp.ippo.kubg.edu.ua/>
- Програма "Будьмо здорові!": замовлення тренінгів на базі закладів освіти: https://ippo.kubg.edu.ua/psychologichnyi_suprovid_op
- Столичний центр відкритої освіти: організація дистанційного та змішаного навчання, завдання, поради та рекомендації: <https://vo.ippo.kubg.edu.ua/>
- Проект "Телеуроки": <https://ippo.kubg.edu.ua/content/17727>

Для супроводу освітнього процесу в умовах війни Інститут післядипломної освіти Університету Грінченка:

- 1 | Створив міські консультативні групи для оперативного та ефективного вирішення проблем, які будуть виникати під час освітнього процесу, – з усіх навчальних дисциплін.
- 2 | Створив методичні рекомендації з викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів в умовах непередбачуваних загроз війни для закладів загальної середньої освіти міста Києва.

3

Впровадив інноваційну модель професійного розвитку педагогічних працівників м. Києва, яка реалізовує програму збереження та відновлення ментального здоров'я педагогів *«Будьмо здорові»*.

4

Здійснює підвищення кваліфікації педагогічних працівників на робочому місці за їх вибором змісту та замовленням (програми професійного росту, створені за запитами та потребами педагогічних працівників в умовах викликів війни).

*ОРІЄНТОВНІ АЛГОРИТМИ ДІЙ ЗАКЛАДІВ
ОСВІТИ ВІДПОВІДНО ДО ОСОБЛИВОСТЕЙ
ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА
РІЗНИМИ РІВНЯМИ ОСВІТИ*

Розділ

3

3.1

ЗАКЛАДИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Відповідно до пункту 5 статті 52 Закону України «Про дошкільну освіту» захисні споруди цивільного захисту, зокрема найпростіші укриття та сховища, що перебувають на балансі та/або території закладів дошкільної освіти, використовуються для захисту виключно учасників освітнього процесу.

Режим роботи закладу та тривалість освітнього процесу визначені установчими документами закладів дошкільної освіти.

Керівники закладів дошкільної освіти самостійно розробляють та затверджують алгоритми дій учасників освітнього процесу в надзвичайних ситуаціях з урахуванням особливостей розташування закладу, місткості укриття, проекту будівлі, наявного обладнання та облаштування.

Учасники освітнього процесу в разі оголошення повітряної тривоги діють згідно із затвердженим планом реагування (алгоритмом) незалежно від рівня повітряної тривоги – «жовтого» чи «червоного».

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 4 вересня 2026 року № 1092 сигнал «Повітряна тривога» диференціюється за такими рівнями:

**червоний
рівень**

— ракетна або ракетно-дронна загроза чи масована дронна загроза;

**жовтий
рівень**

— дронна загроза.

Заклад дошкільної освіти не визначає рівень загрози самостійно і не може ігнорувати офіційний сигнал повітряної тривоги. За жовтого або червоного рівня освітній процес поза укриттям призупиняється. Усі учасники освітнього процесу, які перебувають у закладі або на території ЗДО, організовано переходять до визначеної захисної споруди цивільного захисту.

З метою зменшення небезпечних ризиків перед початком робочого дня доцільно оцінити спроможність закладу організувати роботу чергових груп за погодженням із працівниками, провести опитування батьків щодо потреби в організації роботи такої групи, повідомити батьків про доступність такої групи за визначеним критерієм (наприклад, батьки дітей, що працюють у критичній інфраструктурі); затвердити визначений порядок роботи чергової групи включно з відповідальними працівниками наказом по закладу.

У разі дії повітряної тривоги працівники чергової групи, як і інші працівники закладу, залишаються в безпечному місці; батьки несуть відповідальність за безпеку свою і своїх дітей та перебувають у безпечних місцях.

Алгоритми дій у разі оголошення повітряної тривоги перед початком освітнього процесу в закладі дошкільної освіти (*Додаток 3*).

ЗАКЛАДИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Варіанти моделей організації освітнього процесу в умовах довготривалих обстрілів

1

Очний формат на базі укриття (змішане навчання)

Цільова група: початкова школа (1-4 класи) як пріоритет для очного навчання, соціалізації та безпеки.

Механізм: навчання безпосередньо в захисних приміщеннях. За наявності більших за площею вільних приміщень проводиться внутрішній розподіл для залучення інших паралелей (ротаційно). Варто надавати пріоритет новосформованим класним колективам, які потребують згуртованості (5-ті, 10-ті класи).

Альтернатива: решта учнів інших паралелей переводяться на дистанційний формат або змінне навчання.

2

Повністю очне навчання в укритті у дві зміни.

Модель А (ЗЗСО II та III рівнів): використання закладів освіти, де відсутня початкова ланка (I рівень) і немає потреби розгортати групи подовженого дня (ГПД). Це вивільняє ресурс для двозмінного навчання інших паралелей.

Модель Б («Освітня міграція»): переміщення 1-4 класів до сусідніх закладів дошкільної освіти, які оснащені достатніми за місткістю укриттями. Це теж дозволить вивільнити приміщення для інших паралелей/класів.

3

Формування «класів-паралелей» за запитом (очно/дистанційно)

Механізм: реагування на диференціацію батьківських очікувань та безпекових пріоритетів.

Практична реалізація: формування з однієї паралелі окремих "класів-паралелей" для тих, хто обирає виключно очне навчання в укритті, та окремих класів-паралелей для дистанційної форми здобуття освіти.

4

«Розклад-трансформер» (гнучке моделювання освітнього процесу).

Тривалість академічної години: скорочення уроків до 30–45 хвилин залежно від безпекової ситуації та місткості укриттів.

Структурування змісту: очні/дистанційні заняття за базовим переліком предметів. Винесення окремих тем і дисциплін у формат самостійного опрацювання або проєктної діяльності. Використання готового цифрового контенту: телеуроків, відеозаписів класних занять, матеріалів освітніх платформ тощо.

Слід пам'ятати, що навіть за умови обмеженості приміщень-класних кімнат в укриттях варто передбачати простір, куди зможуть прийти діти, які навчаються дистанційно, на повний день:

- ✓ **Коворкінг/Центр цифрової освіти в укритті:** облаштування окремої зони безпосередньо в укритті, де учні на дистанційному навчанні можуть під керівництвом чергового педагога або психолога підключитися до онлайн-уроків, виконувати завдання та перебувати під час тривалих обстрілів.
- ✓ **Комбіноване перебування з евакуацією:** організація процесу, коли учні різних вікових категорій приходять до школи для дистанційного навчання у звичних класах (за наявності проєкторів, гарнітури та стабільного інтернету), а з початком повітряної тривоги організовано та оперативно спускаються разом із вчителями до укриття, де продовжують роботу або долучаються до безпекових активностей.

Приклади Індивідуальних алгоритмів закладів освіти у **додатках 4-13**.

3.3

ЗАКЛАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

В умовах воєнного стану безумовним пріоритетом є безпека учасників освітнього процесу.

Вибір формату організації освітнього процесу в закладах професійної освіти залежить від кількості місць в укритті та кількості груп (контингенту), які відповідно до робочого навчального плану та графіка освітнього процесу виходять на виробничу практику на підприємства (вивільнюються приміщення, що дозволяє збільшити кількість студентів для очної форми навчання).

З метою швидшої соціальної та психологічної адаптації, формування та підтримки інтересу до обраної професійної кваліфікації, пріоритет для очного навчання надається студентам першого курсу.

Відповідно до чинного законодавства, практична підготовка може здійснюватись у формі виробничого навчання в закладі освіти або на виробництві та виробничій практики.

Формування професійних практичних навичок передбачає використання виробничого обладнання, що можливо тільки в закладі освіти або на виробництві. Враховуючи зазначене, практична підготовка (виробниче навчання та виробнича практика) проводиться за очною формою здобуття освіти.

Для організації теоретичного навчання використовується дистанційна форма навчання (за допомогою онлайн-платформ, готового цифрового контенту тощо).

Психологічна служба закладів освіти забезпечує психологічну підтримку учасників освітнього процесу.

Враховуючи зазначене, у закладах професійної освіти освітній процес організовано за наступними варіантами:

Варіант I

I курс – очне навчання (у навчальних кабінетах та майстернях), у разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» студенти переходять в укриття. Виробниче навчання для прикладних професій, які потребують використання інструментів, обладнання, пристосувань, призупиняється, теоретичні уроки продовжуються в укритті. Після сигналу **«Відбій повітряної тривоги»** освітній процес відновлюється в навчальних кабінетах, майстернях.

II, III курси – теоретичне навчання – дистанційно, виробниче навчання відбувається в майстернях закладу освіти або на виробництві, виробнича практика на підприємствах (відповідно до робочого навчального плану та графіка освітнього процесу).

Варіант II

I курс – теоретичне навчання дистанційно, виробниче навчання в майстернях закладу освіти або на виробництві. Виробниче навчання для прикладних професій, які потребують використання інструментів, обладнання, пристосувань, призупиняється і відновлюється після сигналу **«Відбій повітряної тривоги»**. Виробнича практика на підприємствах відбувається

відповідно до алгоритмів дій підприємств, установ, організацій у разі виникнення сигналу *«Повітряна тривога»*.

II, III курси – очне навчання (у навчальних кабінетах та майстернях), у разі оголошення сигналу *«Повітряна тривога»* студенти переходять в укриття. Виробниче навчання для прикладних професій, які потребують використання інструментів, обладнання, пристосувань, призупиняється, теоретичні уроки продовжуються в укритті. Після сигналу *«Відбій повітряної тривоги»* відновлюється освітній процес у навчальних кабінетах, майстернях.

II, III курс – виробнича практика на підприємствах відповідно до алгоритмів дій підприємств, установ, організацій у разі виникнення сигналу *«Повітряна тривога»*.

Варіант III

Для всього контингенту – теоретичне навчання дистанційно, виробниче навчання в майстернях закладу освіти або на виробництві.

Виробнича практика на підприємствах відповідно до алгоритмів дій підприємств, установ, організацій у разі виникнення сигналу *«Повітряна тривога»*.

Виробниче навчання для прикладних професій, які потребують використання інструментів, обладнання, пристосувань, призупиняється і відновлюється після подачі сигналу *«Відбій повітряної тривоги»*.

Варіант IV (у разі масованих та затяжних обстрілів)

Дистанційно проводяться предмети теоретичної підготовки та уроки виробничого навчання для професій, які не потребують специфічного інструменту, обладнання, пристосувань (до покращення ситуації).

Вносяться зміни до робочого навчального плану (коригування графіка освітнього процесу). Зміни оформлюються в порядку, визначеному законодавством, і вводяться в дію відповідним наказом керівника закладу освіти.

Заклади професійної освіти розробляють алгоритми організації освітнього процесу в умовах воєнного стану відповідно до запропонованих, що додаються *(додаток 14)*. Розроблені алгоритми погоджуються педагогічною радою та затверджуються наказом закладу освіти.

Орієнтовний алгоритм визначає послідовність основних дій керівника та працівників закладу фахової передвищої освіти міста Києва (далі — заклад освіти) у разі виникнення або загрози виникнення ситуацій, що можуть становити небезпеку для життя і здоров'я учасників освітнього процесу, працівників та інших осіб, які перебувають на території або в приміщеннях закладу освіти.

Алгоритм застосовується з урахуванням законодавства України, режиму воєнного стану, рішень і розпоряджень уповноважених органів, результатів оцінки безпекових ризиків, особливостей території, будівель, укриттів, організації освітнього процесу та локальних умов конкретного закладу освіти.

Алгоритм є основою для розроблення та актуалізації локальних планів, сценаріїв реагування, інструкцій, схем оповіщення, евакуації та укриття, розподілу функцій відповідальних осіб, визначення основних і резервних осіб для критичних функцій, а також проведення навчань і практичних тренувань.

Конкретні дії в разі окремих видів загроз визначаються локальними документами закладу освіти відповідно до вимог законодавства, визначених для закладу рівнів безпекового ризику та компетенції відповідних органів і служб.

Локальні алгоритми мають передбачати можливість дій у разі одночасного виникнення кількох загроз та за умов обмеженого або відсутнього зв'язку, електропостачання чи доступу до інформаційних систем.

Реагування здійснюється на основі таких принципів:

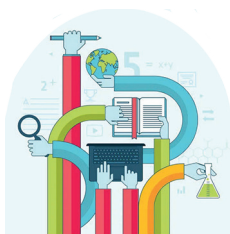
- ✓ пріоритет життя і здоров'я людини;
- ✓ невідкладність дій у разі безпосередньої загрози;
- ✓ єдність управління та чітке розмежування повноважень і відповідальності;
- ✓ виконання рішень і вказівок уповноважених органів та служб;
- ✓ недопущення дій, що створюють додаткову небезпеку;

- ✓ облік і контроль за перебуванням учасників освітнього процесу, працівників та інших осіб, які перебувають у закладі;
- ✓ використання перевіреної інформації та основного й резервних каналів зв'язку;
- ✓ захист персональних даних та іншої інформації з обмеженим доступом;
- ✓ підтримання безперервності управління та, за можливості, освітнього процесу;
- ✓ пріоритет фізичної безпеки над організаційними та освітніми завданнями;
- ✓ забезпечення доступності реагування для осіб, які потребують додаткової допомоги, з урахуванням їхніх потреб і можливостей безпечного переміщення.

Орієнтовний алгоритм дій закладу під час організації освітнього процесу в закладі фахової передвищої освіти міста Києва в умовах непередбачуваних загроз війни *(Додаток 15)*.

ЗАКЛАДИ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

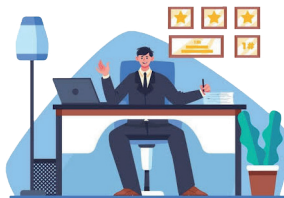

Організація освітнього процесу в закладі позашкільної освіти (ЗПО) в умовах воєнного стану здійснюється на основі рішень органів влади, поточної безпекової ситуації та ресурсів закладу задля забезпечення безпеки й якості навчання.

1

Керівник закладу позашкільної освіти:

- Забезпечує виконання нормативно-розпорядчих актів із безпеки життєдіяльності.
- Здійснює постійний моніторинг безпекової ситуації в місті Києві, стану матеріально-технічної бази й готовності укриттів.
- Визначає спільно з колективом оптимальну модель навчання (очну, дистанційну, змішану), дозволяючи проводити заняття чи репетиції в укриттях або безпечних просторах.
- Затверджує чіткий локальний алгоритм реагування на повітряну тривогу чи інші загрози (порядок дій адміністрації, педагогів, вихованців та швидкий перехід між форматами навчання).
- Оперативно коригує режим роботи творчих об'єднань та адаптує розклад у разі зміни безпекових умов.
- Контролює створення безпечних умов, справність резервних джерел живлення та безперебійний доступ до мережі Інтернет.
- Координує взаємодію з батьками, інформуючи їх про графіки роботи, безпекові протоколи та заходи психологічної підтримки.
- Ініціює залучення партнерських просторів чи освітніх хабів для роботи окремих груп або проведення масових заходів.

2

Педагогічні працівники (керівники гуртків, секцій, студій):

- Здійснюють освітній процес у вибраному форматі (очному, дистанційному, змішаному) з урахуванням віку вихованців та специфіки напрямку (художній, спортивний, науково-технічний тощо).
- Суворо дотримуються безпекових інструкцій: організовано супроводжують дітей до укриття, дбають про їхній психоемоційний стан і за можливості про-

довжують заняття в безпечній зоні.

- Адаптують програми та календарне планування до умов невизначеності для швидкого переходу на дистанційну роботу без втрати якості.
- Використовують цифрові інструменти для онлайн-занять, творчих проєктів та дистанційного супроводу дослідницької діяльності.
- Проводять роз'яснювальну роботу з вихованцями щодо правил безпеки (зокрема мінної) і дій у надзвичайних ситуаціях.
- Ведуть облік відвідування та навчальних досягнень (зокрема, в електронному форматі).
- Підвищують кваліфікацію, оволодівають навичками надання домедичної допомоги, психологічної підтримки та створення травма-чутливого середовища.

3

Технічні працівники закладу:

- Забезпечують належне утримання приміщень, комунікацій, систем опалення, освітлення та вентиляції.
- Підтримують укриття в постійній готовності (санітарно-гігієнічний стан, питна вода, технічні засоби, освітлення).
- Обслуговують резервні джерела живлення (генератори, зарядні станції), контролюють наявність палива.
- Допомагають у швидкому та безпечному доступі вихованців і працівників до укриття під час сигналів тривоги.
- Здійснюють господарський контроль за станом майна, інвентарю та обладнання.

- Забезпечують психологічний супровід, створюючи безпечне, сприятливе і травма-чутливе середовище для вихованців.
- Надають кризову допомогу та підтримку дітям, педагогам і батькам у разі гострих стресових станів під час або після повітряних тривог.
- Проводять просвітницьку й корекційну роботу для розвитку резильєнтності, навичок саморегуляції та подолання тривожності.
- Надають методичну допомогу керівникам гуртків щодо взаємодії з дітьми, які переживають наслідки стресу.
- Співпрацюють із профільними службами та громадськими організаціями в межах програм психосоціальної підтримки.

Вимоги до локального алгоритму та інструкцій закладу позашкільної освіти базуються на нормативно-правових актах і рекомендаціях профільних відомств (ДСНС, МОН, МВС України), а також на рішеннях Ради національної безпеки і оборони України та Ради оборони міста Києва. Локальний документ має бути максимально чітким, практичним, адаптованим до специфіки позашкілля та виключати будь-яку двозначність у діях учасників освітнього процесу

3.6

ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНІ ЦЕНТРИ

Алгоритм дій інклюзивно-ресурсних центрів в умовах повітряних загроз визначає порядок організації роботи інклюзивно-ресурсних центрів (далі – ІРЦ) у разі виникнення повітряних загроз, оголошення сигналу повітряної тривоги, тривалого перебування в укритті, а також визначає можливі сценарії продовження роботи ІРЦ в очному, змішаному та дистанційному форматах.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 4 вересня 2026 року № 1092 «Деякі питання оптимізації захисту населення та реагування на загрози засобів повітряного нападу», у разі оголошення повітряної тривоги, **незалежно від рівня**, застосовується **єдиний алгоритм безпеки**. Подальший сценарій визначається умовами конкретного ІРЦ: укриття / продовження роботи в укритті / очікування відбою / дистанційний формат / перенесення».

Орієнтовний алгоритм дій інклюзивно-ресурсних центрів в умовах повітряних загроз *(Додаток 17)*.

3.7

ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Алгоритми Київського столичного університету імені Бориса Грінченка щодо організації, здійснення та супроводу освітньої діяльності в умовах непередбачуваних загроз війни *(Додаток 18)*.

ДОДАТКИ

Розділ 4

ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ТА СТІЙКІСТЬ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

МЕТОДИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ДЛЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ МІСТА КИЄВА В УМОВАХ ВІЙНИ

1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ

Психосоціальна підтримка є складовою організації безпечного, стійкого та безперервного освітнього процесу, особливо в умовах війни, кризових подій та тривалого впливу стресогенних чинників.

У системі освіти психосоціальна підтримка охоплює сукупність організаційних, педагогічних, психологічних та інших заходів, спрямованих на забезпечення безпечно-го та сприятливого освітнього середовища, психологічного благополуччя, соціальної включеності, адаптації та відновлення учасників освітнього процесу.

Психосоціальна підтримка організовується в межах повноважень закладу освіти, посадових обов'язків працівників та їхньої професійної компетентності.

У межах цього документа психологічна допомога розглядається як професійна діяльність відповідних фахівців, спрямована на підтримку психологічного благополуччя, подолання психологічних труднощів та відновлення функціонування в межах професійної компетентності.

Психосоціальна допомога розглядається як комплекс професійних та міжпрофесійних заходів, спрямованих на збереження або відновлення психологічного та соціального функціонування людини, її адаптації та взаємодії з освітнім середовищем.

Перша психологічна допомога є формою первинного реагування після кризової або потенційно травматичної події та може надаватися підготовленою особою в межах її компетентності.

Медична та психіатрична допомога належать до сфери охорони здоров'я. Соціальні послуги надаються відповідно до законодавства у сфері соціального захисту.

Освітнє середовище розглядається як один із ресурсів стійкості, адаптації та відновлення людини. Його важливими характеристиками є фізична та психологічна безпека, передбачуваність, сталі соціальні зв'язки, спокійна та зрозуміла комунікація, належна організація освітнього процесу та можливість своєчасного отримання необхідної допомоги.

Основними складовими психосоціальної підтримки є:

- створення безпечного та сприятливого освітнього середовища;
- безпечна, поважна та конструктивна взаємодія між учасниками освітнього процесу;
- своєчасне виявлення суттєвих змін в емоційному стані, поведінці та функціонуванні;
- реагування в межах професійної компетентності;
- діяльність працівників психологічної служби;
- доступ до психологічної та психосоціальної допомоги, а за характером потреби — до медичної або психіатричної допомоги та соціальних послуг;
- кризове реагування;
- відновлення після кризових подій.

Психосоціальна підтримка в закладі освіти не замінює заходів із фізичної безпеки, цивільного захисту, екстреної медичної допомоги, медичної та психіатричної допомоги, соціальних послуг та іншої спеціалізованої допомоги, якщо така допомога необхідна.

Заклад освіти не замінює систему охорони психічного здоров'я, систему охорони здоров'я чи систему соціального захисту населення, а забезпечує взаємодію з ними в межах визначених законодавством повноважень.

Основні принципи

Організація психосоціальної підтримки ґрунтується на принципах:

- своєчасності та доступності;
- поваги до гідності людини;
- недискримінації;
- забезпечення прав та врахування найкращих інтересів дитини відповідно до законодавства;
- професійної компетентності;
- конфіденційності та захисту персональних даних;
- недопущення повторної травматизації;
- принципу «не нашкодь»;
- міжпрофесійної взаємодії.

Фізична безпека та захист життя і здоров'я мають пріоритет над психологічними заходами.

Під час організації психосоціальної підтримки враховуються думка, потреби та досвід дитини відповідно до її віку, рівня розвитку та законодавчих вимог.

2. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

Основними завданнями психосоціальної підтримки в системі освіти є:

- забезпечення безпечного та сприятливого освітнього середовища;
- сприяння психологічному благополуччю, стійкості, адаптації та відновленню учасників освітнього процесу;
- формування готовності працівників діяти в межах визначених повноважень, посадових обов'язків та професійної компетентності;
- своєчасне виявлення суттєвих змін в емоційному стані, поведінці та функціонуванні учасників освітнього процесу;
- первинне реагування на кризові ситуації в межах компетентності;
- забезпечення доступу до психологічної та психосоціальної допомоги, а за характером потреби — до медичної або психіатричної допомоги та соціальних послуг;
- організація кризового реагування;
- своєчасне залучення працівників психологічної служби, інших відповідних фахівців та служб;
- забезпечення звернення до відповідних фахівців, установ, надавачів соціальних послуг або закладів охорони здоров'я, якщо потреба виходить за межі можливостей закладу освіти;
- збереження професійної стійкості та психологічного благополуччя працівників;
- організація відновлення після кризових подій та подальшої психологічної, психосоціальної або іншої необхідної допомоги.

3. РІВНІ ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ

Психосоціальна підтримка в системі освіти організовується як безперервний процес, що поєднує універсальні заходи, цільове реагування та професійну допомогу.

Перший рівень — безпечне та сприятливе освітнє середовище

Перший рівень охоплює заходи, доступні всім учасникам освітнього процесу та спрямовані на створення умов для стабільного функціонування і навчання.

- передбачувана та належно організована освітня діяльність;

- зрозумілі правила та очікування;
- безпечна, поважна та конструктивна взаємодія;
- запобігання стигматизації, булінгу, насильству та дискримінації;
- забезпечення фізичної безпеки та виконання вимог цивільного захисту;
- збереження соціальних зв'язків;
- доступ до працівників психологічної служби;
- створення умов для адаптації та відновлення.

Другий рівень — цільове психосоціальне реагування

Другий рівень застосовується у випадках виявлення суттєвих змін в емоційному стані, поведінці, соціальній взаємодії або функціонуванні учасника освітнього процесу.

Реагування здійснюється в межах професійної компетентності працівників та може передбачати залучення працівників психологічної служби, інших відповідних фахівців або додаткового професійного ресурсу кризового реагування.

Третій рівень — професійна психологічна або психосоціальна допомога

Третій рівень передбачає залучення фахівців, які мають відповідну професійну компетентність для надання психологічної або психосоціальної допомоги відповідно до своєї спеціалізації.

Необхідність професійної допомоги визначається з урахуванням характеру та інтенсивності реакцій, їхньої тривалості, впливу на навчання, професійну діяльність, соціальну взаємодію та здатність до відновлення.

За наявності потреби, що виходить за межі психологічної або психосоціальної допомоги, організовується звернення до закладу охорони здоров'я для отримання медичної або психіатричної допомоги чи до надавача соціальних послуг — відповідно до характеру потреби.

Рівні є організаційною моделлю для системи освіти і не є нормативною класифікацією видів допомоги.

Заклад освіти забезпечує реагування в межах своїх організаційних можливостей, повноважень та професійної компетентності. Якщо потреба виходить за ці межі, залучаються працівники психологічної служби, інші відповідні фахівці, надавачі соціальних послуг, заклади охорони здоров'я або додатковий професійний ресурс кризового реагування відповідно до характеру потреби.

«Ментальна варта: Київ.UA» є міським додатковим професійним ресурсом кризового реагування та може залучатися у випадках, коли кризова ситуація потребує по-

силення професійної спроможності закладу освіти.

Цей ресурс доповнює діяльність психологічної служби закладу освіти та не замінює її.

Загальна послідовність реагування

Безпечне та сприятливе освітнє середовище → своєчасне реагування в межах компетентності → залучення працівника психологічної служби → психологічна або психосоціальна допомога за потреби → за характером потреби залучення закладів охорони здоров'я, надавачів соціальних послуг або додаткового професійного ресурсу кризового реагування → відновлення та, за потреби, подальша допомога.

Стрес, тривога та емоційне напруження можуть бути природними реакціями на складні або небезпечні обставини та самі по собі не свідчать про наявність психічного розладу.

4. ФУНКЦІЇ УЧАСНИКІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ

4.1. Керівник закладу освіти

- організовує психосоціальну підтримку учасників освітнього процесу;
- забезпечує її узгодження із заходами з безпеки та цивільного захисту;
- визначає організацію взаємодії працівників у межах їхніх посадових обов'язків та компетентності;
- забезпечує необхідні умови для діяльності психологічної служби;
- сприяє професійному розвитку та готовності працівників до реагування на кризові ситуації;
- організовує взаємодію психологічної служби з педагогічними працівниками, іншими фахівцями та відповідними службами;
- забезпечує інформування батьків або законних представників дитини у випадках, передбачених законодавством;
- організовує відновлення після кризових подій;
- аналізує ефективність організації психосоціальної підтримки.

4.2. Педагогічний працівник

- діє відповідно до вимог безпеки та цивільного захисту;
- забезпечує спокійну, чітку та передбачувану комунікацію;
- формує безпечну, поважну та конструктивну взаємодію;
- звертає увагу на суттєві зміни в емоційному стані, поведінці та функціонуван-

ні учасників освітнього процесу;

- реагує в межах власної професійної компетентності;
- своєчасно залучає працівника психологічної служби для професійного психологічного реагування;
- діє відповідно до встановлених процедур у кризових ситуаціях;
- може надавати першу психологічну допомогу за наявності відповідної підготовки.

Педагогічний працівник не встановлює діагнозів та не визначає наявності психічних розладів.

4.3. Працівники психологічної служби

Працівники психологічної служби здійснюють професійну діяльність відповідно до законодавства, професійних стандартів, етичних норм та своєї компетентності.

- сприяння створенню безпечного освітнього середовища;
- вивчення психологічних потреб учасників освітнього процесу;
- надання психологічної та психосоціальної допомоги;
- кризове психологічне реагування;
- здійснення кризових психологічних втручань;
- взаємодія з педагогічними працівниками та керівництвом закладу освіти;
- визначення потреби у залученні інших фахівців;
- організація звернення до відповідних фахівців, закладів охорони здоров'я або надавачів соціальних послуг;
- ведення необхідної документації;
- дотримання вимог конфіденційності та захисту персональних даних.

4.4. Практичний психолог

- надає психологічну допомогу;
- здійснює кризове психологічне реагування;
- проводить кризові психологічні втручання;
- визначає потребу в залученні інших фахівців;
- організовує звернення до відповідних фахівців, закладів охорони здоров'я або надавачів соціальних послуг;
- дотримується професійної етики, конфіденційності та вимог щодо захисту персональних даних.

4.5. Соціальний педагог

- сприяє створенню безпечного освітнього середовища;
- здійснює соціально-педагогічну діяльність відповідно до професійної компетентності;
- враховує соціальні чинники, що впливають на функціонування та адаптацію дитини;
- взаємодіє з педагогічними працівниками, психологічною службою, батьками або законними представниками та відповідними службами;
- сприяє доступу до соціальних послуг та взаємодії з іншими суб'єктами надання допомоги.

5. КРИЗОВЕ РЕАГУВАННЯ ТА ДІЇ В УМОВАХ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ

Кризове реагування організовується з урахуванням характеру події, наявних ризиків, стану людини та потреби у відповідному виді допомоги.

Кризове психологічне втручання є видом професійної психологічної допомоги, спрямованої на реагування на кризовий стан людини.

Перша психологічна допомога може надаватися після надзвичайної або кризової події, у тому числі потенційно травматичної, особою, яка має відповідну підготовку та діє в межах своєї компетентності.

Підставами для посилення кризового реагування можуть бути:

- загроза життю або здоров'ю;
- смерть чи тяжке травмування людини;
- надзвичайна або інша кризова подія;
- виражені або стійкі кризові реакції;
- тривале чи суттєве погіршення функціонування;
- ризик самошкодження або насильницької поведінки;
- вихід ситуації за межі професійної компетентності працівників закладу освіти;
- потреба у психологічній, психосоціальній, медичній, психіатричній допомозі або соціальних послугах, які заклад освіти не може забезпечити самостійно.

У випадках, коли кризова ситуація виходить за межі можливостей закладу освіти, керівник забезпечує взаємодію з відповідними службами та, за потреби, звернення до Департаменту освіти і науки для залучення додаткового професійного ресурсу кризового реагування.

«Ментальна варта: Київ.UA» може залучатися для надання додаткової кризової психологічної та/або психосоціальної допомоги відповідно до професійної компетентності.

Залучення додаткового професійного ресурсу кризового реагування не замінює діяльність психологічної служби закладу освіти, медичну або психіатричну допомогу, соціальні послуги чи інші види професійної допомоги.

Дії в умовах повітряної тривоги

Під час повітряної тривоги пріоритет мають фізична безпека, захист життя і здоров'я та виконання вимог цивільного захисту.

- діють відповідно до затверджених процедур та вимог безпеки;
- забезпечують переміщення до укриття відповідно до встановленого порядку;
- використовують спокійну, чітку та зрозумілу комунікацію;
- не поширюють неперевірену інформацію;
- підтримують спокійну та конструктивну взаємодію;
- за наявності відповідної підготовки можуть надавати першу психологічну допомогу.

Психологічні заходи не повинні перешкоджати виконанню вимог фізичної безпеки та цивільного захисту.

Після значущої кризової або воєнної події оцінюється потреба у відновленні та, за необхідності, організовується додаткова психологічна або психосоціальна допомога, а за відповідними показаннями — медична або психіатрична допомога чи соціальні послуги.

6. ПРОФЕСІЙНА СТІЙКІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ

Професійна стійкість працівників є складовою спроможності закладу освіти забезпечувати безперервність освітнього процесу та реагувати на кризові ситуації.

Організація професійної стійкості передбачає створення умов для:

- збереження професійної спроможності та психологічного благополуччя працівників;
- доступу до психологічної допомоги за потреби;
- професійного обговорення складних випадків;
- супервізійної та іншої професійної підтримки відповідно до потреб;
- розвитку навичок саморегуляції та конструктивної комунікації;

- запобігання професійному вигоранню та вторинній травматизації;
- професійної взаємодії та взаємодопомоги;
- відновлення після інтенсивних або кризових навантажень.

Професійна стійкість розглядається як здатність працівника зберігати професійне функціонування, використовувати доступні ресурси та відновлюватися після складних або кризових ситуацій.

7. ВЗАЄМОДІЯ З БАТЬКАМИ ТА ЗАКОННИМИ ПРЕДСТАВНИКАМИ

Батьки або законні представники дитини інформуються у випадках та порядку, визначених законодавством, зокрема щодо:

- необхідних заходів реагування;
- виду професійної допомоги, яка може бути необхідною;
- кризових подій, що безпосередньо стосуються дитини;
- потреби у психологічній, психосоціальній, медичній або психіатричній допомозі чи соціальних послугах;
- необхідності залучення інших фахівців;
- подальших заходів щодо відновлення.

Під час такої взаємодії забезпечуються конфіденційність та захист персональних даних.

Згода батьків або законних представників на отримання відповідної допомоги забезпечується у випадках та порядку, передбачених законодавством.

Під час прийняття рішень враховуються думка, потреби та досвід дитини відповідно до її віку, рівня розвитку та законодавчих вимог.

8. ВІДНОВЛЕННЯ ПІСЛЯ КРИЗОВИХ ПОДІЙ

Організація відновлення після кризових подій здійснюється з урахуванням:

- характеру та інтенсивності події;
- віку та рівня розвитку дитини;
- психологічного стану людини;
- тривалості та інтенсивності реакцій;
- впливу події на навчання, професійну діяльність та соціальну взаємодію;
- можливостей закладу освіти;
- потреби у залученні відповідних фахівців.

За потреби заходи з відновлення можуть включати:

- оцінювання актуальних потреб;
- психологічну або психосоціальну допомогу;
- залучення працівників психологічної служби;
- залучення інших відповідних фахівців;
- звернення до закладів охорони здоров'я, надавачів соціальних послуг або інших фахівців відповідно до характеру потреби;
- поступове повернення до звичного освітнього або професійного режиму;
- тимчасові організаційні адаптації освітнього процесу;
- подальшу психологічну, психосоціальну або іншу необхідну допомогу.

Не допускаються публічне розголошення чутливої інформації, стигматизація, примусове обговорення травматичного досвіду та інші дії, що можуть спричинити повторну травматизацію.

Стійкість у цьому контексті розглядається як здатність людини, колективу та освітнього середовища адаптуватися до складних обставин, зберігати або відновлювати функціонування та використовувати доступні внутрішні й зовнішні ресурси.

9. УПРАВЛІНСЬКА ТА ВНУТРІШНЯ ОРГАНІЗАЦІЯ

Заклад освіти визначає локальні організаційні умови реалізації психосоціальної підтримки відповідно до законодавства та з урахуванням особливостей закладу.

Локальні документи можуть регулювати:

- організацію психосоціальної підтримки;
- взаємодію працівників у межах їхніх посадових обов'язків;
- дії під час кризових ситуацій;
- взаємодію з батьками або законними представниками;
- залучення працівників психологічної служби та інших відповідних фахівців;
- взаємодію з відповідними службами, надавачами соціальних послуг та закладами охорони здоров'я;
- організацію відновлення після кризових подій.

Організаційна логіка моделі:

- **керівник закладу освіти** — організовує психосоціальну підтримку та забезпечує необхідні умови;

- *педагогічні працівники* — забезпечують безпечну, поважну та конструктивну взаємодію, реагують у межах компетентності та своєчасно залучають психологічну службу;
- *працівники психологічної служби* — здійснюють професійну психологічну діяльність відповідно до законодавства та професійної компетентності;
- *у разі виходу потреби за межі можливостей закладу освіти* — залучаються відповідні фахівці, служби, надавачі соціальних послуг, заклади охорони здоров'я або додатковий професійний ресурс кризового реагування відповідно до характеру потреби.

Ця модель не передбачає покладення на працівників закладу освіти додаткових функцій, не визначених законодавством, посадовими обов'язками та професійною компетентністю.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

Документ розроблено з урахуванням положень чинного законодавства України, зокрема:

1. Конституції України.
2. Закону України *«Про освіту»* від 05.09.2017 № 2145-VIII.
3. Закону України *«Про повну загальну середню освіту»* від 16.01.2020 № 463-IX.
4. Закону України *«Про фахову передвищу освіту»* від 06.06.2019 № 2745-VIII.
5. Закону України *«Про професійну освіту»* від 21.08.2025 № 4574-IX.
6. Закону України *«Про систему охорони психічного здоров'я в Україні»* від 15.01.2025 № 4223-IX.
7. Закону України *«Про охорону дитинства»* від 26.04.2001 № 2402-III.
8. Закону України *«Про захист персональних даних»* від 01.06.2010 № 2297-VI.
9. Закону України *«Про соціальні послуги»* від 17.01.2019 № 2671-VIII.
10. Кодексу цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI.
11. Закону України *«Про правовий режим воєнного стану»* від 12.05.2015 № 389-VIII.
12. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.07.2026 № 705-р *«Про схвалення Концепції розвитку психологічної служби у системі освіти на період до 2030 року»*.
13. Наказу Міністерства освіти і науки України від 22.05.2018 № 509 *«Про за-*

твердження Положення про психологічну службу у системі освіти України», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 31.07.2018 за № 885/32337.

Під час реалізації положень документа враховуються також сучасні міжнародні підходи та рекомендації у сфері психічного здоров'я, психосоціальної підтримки, першої психологічної допомоги, стійкості та відновлення, адаптовані до умов війни в Україні та функціонування системи освіти в умовах воєнного стану.

Міжнародні рекомендації та методичні підходи використовуються як професійні орієнтири та не замінюють вимог законодавства України.

Застосування нормативно-правових актів здійснюється з урахуванням їхніх редакцій, чинних на дату реалізації відповідних заходів.

ПРОГРАМА ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ПЕДАГОГІВ «БУДЬМО ЗДОРОВІ»

Відновлення та підтримка психологічних ресурсів людини, яка живе в умовах війни та взаємодіє в системі *«людина - людина»*, є необхідним фактором для подолання станів втоми, тривожності, виснаження.

Пропонована програма увібрала низку різноманітних тренінгів та методів реабілітації, які дають можливість учасникам віднайти ресурси для відновлення та підтримки ментального здоров'я.

Участь у тренінгах та майстер-класах – можливість не тільки опанувати техніки та методики саморегуляції, а і взяти участь у сеансах реабілітації та підвищити життєвий потенціал. Досвід розвитку резильєнтності допоможе кожному учаснику й учасниці знайти та посилити рівновагу в плінності сьогодення.

Автори майстер-класів програми є визнаними фахівцями своєї справи. Програма передбачає участь партнерських організацій Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

1.1. Збереження та відновлення внутрішнього ресурсу педагога в умовах війни

Учасники тренінгу отримають теоретичні та практичні техніки, які допоможуть підтримувати своє ментальне здоров'я під час війни.

Викладач – тренер: Михайло Войцехівський, *e-mail: m.voitsekhivskyi@kubg.edu.ua*

1.2. Абетка здорового харчування. Еко-гастротур до Центру дієтології Наталії Ка-линовської

Екогастротур для освітян надає можливість відпочити, відвідати музей українських традицій, посмакувати страви з цільних злаків на гостинному обіді, власноруч випекти хліб за козацькою методикою.

Що відвідаєте:

- Театр стародавньої їжі – гостинний обід з 10 страв.
- Музей українських традицій.
- Майстер-класи: *«Випікаємо бездріжджовий хліб»*, *«Виготовляємо злакові коктейлі»*

на сніданок».

Викладач – тренер: Михайло Войцехівський, Наталія Калиновська, *e-mail: m.voitsekhivskyi@kubg.edu.ua*

1.3. Психофізіологія підтримки дій людини: виклики, ризики, компроміси

Особливості роботи мозку та впливів на дії людини в різноманітних життєвих ситуаціях. Механізми впливу тіла на психофізіологічний стан людини. Можливі шляхи впливів на окремі дії людини та ймовірні наслідки цих дій для виникнення почуття щастя у людини.

Викладач – тренер: Олександр Кочерга, *e-mail: o.kocherha@kubg.edu.ua*

1.4. Гармонізуємо професійне життя педагога, або що керує діями людини

Етапи становлення гармонії в системі взаємодій вчителя в реалізації задач освітнього процесу. Психофізіологічний аспект розуміння себе і своєї професії. Пошук балансу рівноваги своїх дій та реалізація власного професійного «щастя». Набуття впевненості та позитивного сприйняття світу.

Викладач – тренер: Олександр Кочерга, *e-mail: o.kocherha@kubg.edu.ua*

1.5. Психофізіологічні аспекти інформаційної безпеки: власна ідентичність

Особливості психофізіологічних механізмів маніпуляцій людської свідомості. Діяльність мозку під час сприйняття інформації. Вплив емоцій та почуттів на якість оцінки інформаційних повідомлень. Особливості впливу телебачення, радіо, Інтернету, соціальних мереж на наші дії.

Викладач – тренер: Олександр Кочерга, *e-mail: o.kocherha@kubg.edu.ua*

1.6. Творчий потенціал людини: дії, рішення, переконання (психофізіологічний аспект)

Особливості дії механізму творчості людини. Представлено особливості роботи головного мозку та нервової системи. Розкрито психофізіологічні особливості механізмів роботи пізнавальних процесів. Запропоновано поради щодо осмислення власних дій.

Викладач – тренер: Олександр Кочерга, *e-mail: o.kocherha@kubg.edu.ua*

1.7. Натхнення та спокій людини в часи невизначеності: психофізіологічний аспект

Витоки джерел відновлення фізичної та психічної енергії. Шляхи зміцнення та розвитку здоров'я. Означено «приховані» потенціали психофізіологічних систем ор-

ганізму для забезпечення оптимальної діяльності людини.

Викладач – тренер: Олександр Кочерга, *e-mail: o.kocherha@kubg.edu.ua*

1.8. Антистресові технології в педагогічній діяльності

Ознайомлення з методами профілактики негативних наслідків стресових ситуацій. Збагачення бази методів підтримки і відновлення психологічного благополуччя та технік стабілізації психологічного стану.

Викладач – тренер: Світлана Олексенко, *e-mail: s.oleksenko@kubg.edu.ua*

1.9. Психологічна підтримка дітей в стресових ситуаціях

Ознайомлення з напрямками підтримки дітей різного віку при переживанні стресової ситуації. Буде розглянуто: особливості реагування дітей різного віку на стресогенні події, проблеми, які можуть виникати, сприятливі умови для нормалізації психологічного стану дітей, правила їх підтримки, складові елементи роботи по відновленню психічного здоров'я дітей різного віку. Для використання в практичній роботі буде запропоновано: техніки стабілізації психологічного стану при гострому стресі, методи та техніки відновлення, опрацювання пережитого досвіду.

Викладач – тренер: Світлана Олексенко, *e-mail: s.oleksenko@kubg.edu.ua*

1.10. Профілактика емоційного та професійного вигорання

Профілактика емоційного та професійного вигорання є важливою складовою збереження психологічного здоров'я педагогів. Тренінг спрямований на активізацію процесу самопізнання, формування культури психологічного здоров'я, відпрацювання навичок саморегуляції.

Викладач – тренер: Світлана Олексенко, *e-mail: s.oleksenko@kubg.edu.ua*

1.11. Протидія шкільному булінгу

Для протидії булінгу в дитячому середовищі та організації роботи з розв'язання проблеми насильства в освітньому закладі необхідна узгоджена системна робота. Необхідно розуміти причини, наслідки, індикатори прояву насилля над дітьми; визначати власне місце у вирішенні цієї проблеми; знати алгоритм дій по реагуванню на випадки булінгу, форми та методи організації роботи; створювати безпечне середовище в школах шляхом покращення підходів міжособистісного спілкування між дітьми, вчителями та батьками.

Викладач – тренер: Світлана Олексенко, *e-mail: s.oleksenko@kubg.edu.ua*

1.12. Профілактика агресивної поведінки дітей

Озгляд кола питань пов'язаних з проявами агресії, закріпленням агресивної поведінки, формуванням агресивності як риси характеру. Буде розглянуто різні типи агресивної поведінки дітей та запропоновано засоби профілактики та корекції для кожного з них. У процесі роботи учасники відпрацюють практичні навички за різними напрямками роботи з дітьми з агресивною поведінкою.

Викладач – тренер: Світлана Олексенко, [e-mail: s.oleksenko@kubg.edu.ua](mailto:s.oleksenko@kubg.edu.ua)

1.13. Навички ефективної комунікації з ветеранами (ветеранками) та членами їх родин

Навчальний курс спрямований на розвиток комунікативної компетентності педагогів для формування навичок ефективного спілкування з ветеранами (ветеранками) та членами їх родин, на розуміння таких понять як спілкування та комунікація, вміння почути і бути почутим, активне слухання, уникання конфліктів та непорозумінь, які можуть виникати через зміни в картині світу цивільних та ветеранів (ветеранок) під час та після війни. Представлений модуль покликаний не лише підвищувати рівень професійної компетентності, а й сприяти побудові стійкого, підтримуючого суспільства, де кожен ветеран та його родина відчують повагу, розуміння та допомогу.

Викладач – тренер: Світлана Олексенко, [e-mail: s.oleksenko@kubg.edu.ua](mailto:s.oleksenko@kubg.edu.ua)

1.14. Взаємодія педагога з дітьми із розладами психічного здоров'я

Діти та підлітки є однією із найбільш вразливих груп щодо виникнення труднощів психічного здоров'я. Але вчасне виявлення та отримання фахової допомоги є важливими не тільки для профілактики, але й для допомоги дітям та їх батькам, коли розлад вже розвинувся. В модулі розглядаються проблеми які можуть мати діти, зокрема, тривожні, депресивні розлади, розлади поведінки, стресові розлади та розлад дефіциту уваги/гіперактивність. А також, які прояви, ознаки можуть вказувати на проблеми в сфері психічного здоров'я. Буде розглянуто алгоритм взаємодії з дітьми та підлітками зі складнощами психічного здоров'я: розпізнати, валідизувати, підтримувати, скерувати, переконатися.

Викладач – тренер: Світлана Олексенко, [e-mail: s.oleksenko@kubg.edu.ua](mailto:s.oleksenko@kubg.edu.ua)

1.15. Мистецтво бути щасливою людиною (засобами арт-терапії)

Мистецтво бути щасливою людиною доступно кожній людині в будь-які часи, навіть найскладніші часи війни та соціальних потрясінь. Адже відчувати цінність самого себе та надавати соціально-важливих проявлень власної цінності в повсякденній діяльності – то є справжнє мистецтво. Під час тренінгу учасники матимуть змогу дослідити власні

внутрішні ресурси та відчувати себе творцями свого життя і щастя за допомогою засобів арт-терапії.

Викладач – тренер: Діана Сабол, *e-mail: d.sabol@kubg.edu.ua*

1.16. Профілактика емоційного та професійного вигорання педагогів

Що таке емоційне вигорання. Причини професійного вигорання педагогів та його основні симптоми. Види вигорання педагога. Методи діагностики емоційного вигорання. Рекомендації щодо шляхів подолання «синдрому професійного вигорання».

Викладач – тренер: Діана Сабол, *e-mail: d.sabol@kubg.edu.ua*

1.17. Екологічне ставлення до себе та до інших як запорука стресостійкості

У період нестабільності та постійних змін педагогу потрібно звернути увагу на різні способи боротьби зі стресом. Одним із таких підходів є екологічне ставлення до себе та інших. Збалансованість стосунків з собою та своїм оточенням може стати ресурсом для працездатності та гармонізації особистості, сприятиме відкритості суспільства, взаєморозумінню та продуктивній співпраці.

Викладач – тренер: Діана Сабол, *e-mail: d.sabol@kubg.edu.ua*

1.18. Абетка стресостійкості. Психологічне розвантаження педагога

Модуль знайомить з простими але ефективними психологічними практиками стабілізації власного емоційного стану та стану того, хто поруч – учні, колеги, близькі люди. Розуміння природи стресу та механізмів реакції організму на його виклики дозволяє людині свідомо обирати найефективніші способи його подолання.

Викладач – тренер: Діана Сабол, *e-mail: d.sabol@kubg.edu.ua*

1.19. Резиліентні вчителі як запорука життєстійкості закладу освіти

Війна стала спільним викликом для всіх українців. Та все ж таки кожен/кожна долає виклики війни у власний спосіб. Так само кожна людина у власний спосіб намагається зрозуміти та вибудувати подальше життя в тих умовах, в яких опинилась, з тими матеріальними та психологічними ресурсами, що є. Саме наша ресурсність дає змогу нам бути життєстійкими, тобто резильєнтними. Наскільки цей аспект є важливим та яким чином його можна організувати навіть в умовах нашої сучасної нестабільності і підвищених вимог до фахівця – про це піде мова на тренінгу.

Викладач – тренер: Діана Сабол, *e-mail: d.sabol@kubg.edu.ua*

1.20. Арт-терапія в роботі з емоційним вигоранням педагога

Емоційне вигорання — складний стан, у який з високим ризиком може потрапити педагог. Особливо сьогодні, у новий і досить напружений період, вчителі як ніколи потребують підтримки психологів. Одним із дієвих засобів такої допомоги є арттерапія. Запропонований модуль спрямований на знайомство з власними емоційними станами та опанування методів емоційної розрядки. Як собі зарадити, використовуючи різні методи арттерапії та як спробувати заглибитися у бездонний світ внутрішнього ресурсу і отримати допомогу – основні меседжі даної теми.

Викладач – тренер: Діана Сабол, *e-mail: d.sabol@kubg.edu.ua*

1.21. Навчання під час війни: підтримка ментального здоров'я дітей та педагогів

У змістовій частині модуля зібрано найкращі практики, настанови та інструменти, що допоможуть вам краще зрозуміти природу стресу, навчитися з ним справлятися та підтримувати ментальне благополуччя свого класу. Ви дізнаєтеся, як впроваджувати стресорегулювальні практики, виявляти ознаки психологічного дискомфорту в учнів, надавати емоційну підтримку та сприяти формуванню позитивного й безпечного класного середовища.

Викладач – тренер: Діана Сабол, *e-mail: d.sabol@kubg.edu.ua*

1.22. Навички ефективної комунікації з ветеранами (ветеранками) та членами їх родин

Навчальний курс спрямований на розвиток комунікативної компетентності педагогів для формування навичок ефективного спілкування з ветеранами (ветеранками) та членами їх родин, на розуміння таких понять як спілкування та комунікація, вміння почути і бути почутим, активне слухання, уникання конфліктів та непорозумінь, які можуть виникати через зміни в картині світу цивільних та ветеранів (ветеранок) під час та після війни. Представлений модуль покликаний не лише підвищувати рівень професійної компетентності, а й сприяти побудові стійкого, підтримуючого суспільства, де кожен ветеран та його родина відчують повагу, розуміння та допомогу.

Викладач – тренер: Діана Сабол, *e-mail: d.sabol@kubg.edu.ua*

1.23. Формування резильєнтності учасників освітнього процесу: як опанувати стрес, впоратися з викликами та управляти конфліктами

У модулі розглядаються стресові реакції та їхній вплив на психічний стан людини, а також клінічні стани, які можуть розвиватися внаслідок хронічного стресу — зокрема,

депресивні й тривожні розлади, інсомнія, посттравматичний стресовий розлад. Окрему увагу приділено тому, як ці стани проявляються в повсякденному житті, впливаючи на поведінку, емоційний стан та соціальну взаємодію. Будуть розглянуті методи роботи зі стресом, включно з психологічною корекцією та алгоритмами дій при наданні психологічної допомоги.

Викладач - тренер: Хмелева-Токарева Ольга Василівна, *e-mail: o.khmelievatokarieva@kubg.edu.ua*

1.24. Психосоціальна підтримка освітян в умовах війни

Мета модуля — опрацювати алгоритм підтримки дітей і підлітків із проблемами психічного здоров'я, а також налагодження взаємодії вчителів із батьками таких дітей. Зокрема, розглянемо поняття психічного здоров'я, психосоціальної підтримки та п'яти-крокової моделі. Важливою частиною модуля стане практичне відпрацювання впливу на здоров'я наслідків війни.

Викладач - тренер: Ольга Хмелева-Токарева, *e-mail: o.khmelievatokarieva@kubg.edu.ua*

1.25. Ментальне здоров'я: підтримка та зміцнення у воєнний час

На занятті розглядаються питання складової ментального здоров'я, шляхи його зміцнення, де знаходити ресурси та які знання потрібні для самопомогі. Особлива увага звертається на розуміння травматичної події та її наслідків на здоров'я людини. Під час модуля використовуються елементи тренінгу, які допомагають отримати досвід застосування методів ефективного спілкування та надання допомоги собі й іншим після травматичних подій.

Викладач - тренер: Ольга Хмелева-Токарева, *e-mail: o.khmelievatokarieva@kubg.edu.ua*

1.26. Превенція суїцидів та самоушкоджень серед дітей, підлітків, молоді. Алгоритм дій працівників закладу освіти

Під час заняття учасники розглянуть проблему суїцидальної поведінки та самоушкоджень серед дітей, підлітків і молоді. Обговоримо фактори ризику та насторожувальні ознаки, що можуть свідчити про наявність суїцидальної поведінки. А також механізми впливу самоушкоджень на поведінку дітей та підлітків. Представлені психологічні інструменти профілактики суїцидальної поведінки серед дітей та алгоритм дій працівників закладу освіти у разі отримання інформації про дитину чи підлітка, які мають суїцидальні думки.

Викладач - тренер: Ольга Хмелева-Токарева, *e-mail: o.khmelievatokarieva@kubg.edu.ua*

1.27. Невидимі наслідки війни: особливості спілкування з військовими, ветеранами та членами їх сімей

Під час заняття розглядаються питання особливості спілкування з військовими, ветеранами та їх сім'ями. Заняття з елементами тренінгу направлене на вивчення ефективних методів спілкування, з урахуванням досвіду війни. Правила бою на війні і в цивільному житті, які сім правил впливають на поведінку військового, ветерана у спілкуванні з іншими, в тому числі, з родиною. На тренінгу надається поняття «ненасильницьке», «емпатійне» спілкування, які є емоції, потреби, як ми реагуємо на те, що бачимо, чуємо, згадуємо тощо.

Викладач – тренер: Ольга Хмелева-Токарева, *e-mail: o.khmelievatokarieva@kubg.edu.ua*

1.28. Перша психологічна допомога (ППД) в кризовій ситуації. Алгоритм дій

Перша психологічна допомога: етапи та дії. На тренінгу пропрацюємо основні кроки надання Першої психологічної допомоги (ППД) та розглянемо, від чого залежить ефективність цієї допомоги.

Викладач – тренер: Ольга Хмелева-Токарева, *e-mail: o.khmelievatokarieva@kubg.edu.ua*

1.29. Профілактика насильства та булінгу в освітньому середовищі та кроки для відновлення гармонійних стосунків між дітьми, вчителями і батьками

Особлива увага приділяється ключовим новаціям та вимогам до керівника закладу освіти, практичного психолога, соціального педагога та вчителя у питанні профілактики булінгу (цькування) в освітньому закладі. Розглядаються психологічні портрети булера, жертви, спостерігачів. Під час практичної частини учасники на конкретних випадках складають сценарій дій кожного учасника освітнього процесу. Виконується практична вправа: Кодекс Безпечного Освітнього середовища. Під час модуля використовуються елементи тренінгу для набуття досвіду застосування методу ненасильницького спілкування у вирішенні конфліктів та розвитку навичок проведення медіації.

Викладач – тренер: Ольга Хмелева-Токарева, *e-mail: o.khmelievatokarieva@kubg.edu.ua*

1.30. Від конфлікту до діалогу: «мова Жирафу» у спілкуванні

«Мова Жирафу» – стиль спілкування, названий на честь тварини з великим серцем, яка здатна бачити далеко вперед! На тренінгу розглядаються поняття «ненасильницьке» та «емпатійне» спілкування, емоції й потреби, а також те, як ми реагуємо на те, що бачимо, чуємо або згадуємо. Практично опрацюємо чотири кроки ненасильницького спілкування на конкретних прикладах.

Викладач – тренер: Ольга Хмелева-Токарева, *e-mail: o.khmelievatokarieva@kubg.edu.ua*

1.31. Психологія травми. Шлях до видужання

Під час модуля познайомимось із видами травматичних розладів, практично пропрацюємо стадії відновлення. Особлива увага на шляхи відновлення після травми. Практичне заняття: пошук свого шляху відновлення (використання арт терапії у пошуку ресурсу, вправи на відновлення).

Викладач – тренер: Ольга Хмелева-Токарева, *e-mail: o.khmelievatokarieva@kubg.edu.ua*

1.32. Мої опори у воєнний час. На що опертися у час невизначеності

У часи нестабільності і невизначеності дуже важливо мати ресурси для відновлення, внутрішні та зовнішні опори на кожен день. На модулі учасники поринатимуть у свій досвід, аналізуватимуть свої внутрішні та зовнішні опори. Буде багато практичних та корисних вправ на баланс, ресурси, опори, відновлення.

Викладач – тренер: Ольга Хмелева-Токарева, *e-mail: o.khmelievatokarieva@kubg.edu.ua*

1.33. Психо-фізіологічні механізми рефлексорних і поведінкових реакцій людини: сприйняття і обробка інформації мозком

Модуль присвячений розбору психо-фізіологічних механізмів рефлексорних і поведінкових реакцій людини; особливостям сприйняття і обробці інформації мозком людини; а також формуванню індивідуальної картини світу як головній цінності людини. Модуль орієнтований на працівників освіти всіх фахів і категорій.

Викладач – тренер: Ярослав Якунін, *e-mail: y.yakunin@kubg.edu.ua*

1.34. Механізми протидії депресії під час війни

Модуль присвячений розбору основ класичної теорії стресу; визначенню видів загроз стабільному психологічному стану людини; розгляду прикладів прийомів подолання емоційної пригніченості та визначення важливості руху до позитивного результату. Модуль орієнтований на працівників освіти всіх фахів і категорій.

Викладач – тренер: Ярослав Якунін, *e-mail: y.yakunin@kubg.edu.ua*

1.35. Розпізнавання і протидія психологічним маніпуляціям як інструмент критичного мислення

Модуль присвячений розбору основ теорії про механізм прийняття рішень людиною

та його вразливі місця для дії маніпуляторів; розбору прикладів різних видів індивідуальних і масових психологічних маніпуляцій; рекомендаціям щодо стратегій поведінки, що дозволяють не стати жертвою психологічних маніпуляцій. Модуль орієнтований на працівників освіти всіх фахів і категорій.

Викладач – тренер: Ярослав Якунін, *e-mail: y.yakunin@kubg.edu.ua*

1.36. Увага, як інструмент саморегуляції і визначення пріоритетів людини

Модуль присвячений розбору основ теорії про увагу, її виникнення й розвиток в процесі росту і дорослішання людини; розкривається біологічна роль уваги в контексті еволюції тварин та роль уваги в сприйнятті інформації і визначенні життєвих пріоритетів людини; огляду вправ, що рекомендуються НУШ для тренування концентрації і збільшення об'єму уваги; розглядається роль ігрових методик у розвитку уваги; наводяться різнопланові методики для концентрації уваги. Модуль орієнтований на працівників освіти всіх фахів і категорій.

Викладач – тренер: Ярослав Якунін, *e-mail: y.yakunin@kubg.edu.ua*

1.37. Тренуємо пам'ять для підтримки належної працездатності мозку

Модуль присвячений розбору основ теорії вчення про пам'ять; розгляду прикладів інструментів для запам'ятовування різноманітної інформації; огляду вправ, що рекомендовані НУШ для покращення пам'яті учнів; огляду наукових досліджень, що свідчать про позитивний вплив вправ для тренування пам'яті на когнітивні функції мозку людини. Модуль орієнтований на працівників освіти всіх фахів і категорій.

Викладач – тренер: Ярослав Якунін, *e-mail: y.yakunin@kubg.edu.ua*

1.38. Емоційний інтелект – важлива складова успішності людини

Модуль присвячений розбору основ теорії «Емоційного інтелекту» (EQ) від різних дослідників; визначається важлива роль EQ у самореалізації людини; наводяться приклади вправ для розвитку емоційного інтелекту; визначається провідна роль EQ у питаннях успішної комунікації. Модуль орієнтований на працівників освіти всіх фахів і категорій.

Викладач – тренер: Ярослав Якунін, *e-mail: y.yakunin@kubg.edu.ua*

1.39. Профілактика емоційного та професійного вигорання педагогів

Поняття емоційне вигорання. Причини професійного вигорання, що зумовлює вигорання педагога, які симптоми вигорання. Види вигорання педагога. Методи діагности-

ки емоційного вигорання. Рекомендації щодо шляхів подолання «синдрому професійного вигорання».

Викладач – тренер: Олена Хоменко, *e-mail: o.khomenko@kubg.edu.ua*

1.40. Підтримка психологічного здоров'я та емоційної стабільності педагогів в професійній діяльності

Мета навчального модуля є розуміння поняття психологічне здоров'я, самодіагностика емоційної стійкості, формування емоційної адекватності та поведінкову гнучкість, що забезпечує механізми свідомої саморегуляції педагога, оволодіння техніками психологічного відновлення.

Викладач – тренер: Олена Хоменко, *e-mail: o.khomenko@kubg.edu.ua*

1.14. Рефремінг в освіті

Мета – знайомити вчителів з передумовами підтримки себе в ресурсному працездатному стані ознайомити з основними поняттями психології стресу, стресостійкості, активізувати уміння ресурсозбереження, ресурсовідновлення, розвинути навички з використання технік психопрофілактики і стресостійкості

Викладач – тренер: Олена Хоменко, *e-mail: o.khomenko@kubg.edu.ua*

1.42. Ресурсозбереження педагогів в умовах загроз війни

Мета – знайомити вчителів з передумовами підтримки себе в ресурсному працездатному стані ознайомити з основними поняттями психології стресу, стресостійкості, активізувати уміння ресурсозбереження, ресурсовідновлення, розвинути навички з використання технік психопрофілактики і стресостійкості

Викладач – тренер: Олена Хоменко, *e-mail: o.khomenko@kubg.edu.ua*

1.43. Розвиток навичок стресостійкості педагогів в кризових умовах

Мета – розвинути навички стресостійкості педагогів у кризових ситуаціях, навчити самостійно розпізнавати ознаки гострих стресових станів, надавати першу психологічну допомогу, оволодіти техніками психопрофілактики і стресостійкості.

Викладач – тренер: Олена Хоменко, *e-mail: o.khomenko@kubg.edu.ua*

1.44. Розвиток комунікативних компетентностей у педагогічних працівників

Метою модуля є формування комунікативної компетентності, розвиток навички педагогічного спілкування. Педагогічне спілкування – це організація навчально-вихов-

ної діяльності, що ґрунтується на сприйнятті, засвоєнні, використанні й передаванні інформації з різних джерел. Її ефективність залежить від можливості вимірювання, дозування інформації.

Викладач – тренер: Олена Хоменко, [e-mail: o.khomenko@kubg.edu.ua](mailto:o.khomenko@kubg.edu.ua)

1.45. Немедикаментозне подолання стресу війни та зниження рівня тривожності в педагогів від лікаря традиційної китайської медицини М. Бабіченка

Відновлення ментального здоров'я як основного права людини та невід'ємної частини її загального фізичного стану. Інтегративні підходи і методи профілактики захворювань нервової системи. Напрями пролотерапії та клітинної терапії в інтеграції з рефлексотерапією.

Викладач – тренер: Микита Бабіченко, [e-mail: m.babichenko@kubg.edu.ua](mailto:m.babichenko@kubg.edu.ua)

1.46. Магія українського гончарства. Майстер-клас гончаря В.Булгакова

Розроблена гончарем-керамістом Булгаковим Віктором методика, що поєднує особливості природного матеріалу глини з техніками гончарного мистецтва та взаємодіє з психоемоційним станом людини має назву «Коло Землі» («Cercle de terre»). Будемо працювати із різними глинами з технікою формотворення, що збуджує взаємодію півкуль головного мозку людини, розвиває вміння контролювати емоції і рівновагу, впливає на роботу сенсорних систем (зір, слух, дотик).

Викладач – тренер: Віктор Булгаков, [e-mail: v.bulhakov@kubg.edu.ua](mailto:v.bulhakov@kubg.edu.ua)

1.47. Прагни рівноваги. Практичне заняття з баламетрики Ф.Белгау з психологом О.Кочергою

Метод баламетрики – це робота на балансірі. Змінює взаємодію півкуль головного мозку людини, розвиває вміння контролювати своє тіло, увагу, впливати на роботу сенсорних систем (зору, слуху, смаку, нюху, дотику).

Викладач – тренер: Олександр Кочерга, [e-mail: o.kocherha@kubg.edu.ua](mailto:o.kocherha@kubg.edu.ua)

1.48. Намалюй собі спокій. Арттерапевтичні техніки

Арттерапевтичні техніки та вправи – дієві практики перезавантаження для всіх, хто відчуває потребу в зміні психо-емоційного стану. Пропонуємо два практичні заняття: «Нейрографіка», «Інтуїтивний живопис». Такі вправи доступні для всіх охочих, незалежно від досвіду в малюванні. Зображення абстрактні, і тому хвилювання «я не вмію малювати» у такій роботі недоречні. Спробуємо різні художні матеріали, інструменти, техніки. Єдина умова – бажання й готовність працювати із собою за допомогою олівця, ручки, фломастера.

Викладач – тренер: Стелла Лясота, [e-mail: s.liasota@kubg.edu.ua](mailto:s.liasota@kubg.edu.ua)

1.49. Твори скульптуру власними руками. Майстер-клас скульптора М. Зноби

Протягом двох годин ви поринете у світ монументального мистецтва. Власноруч створите авторську скульптуру, яка протягом багатьох років буде нагадувати про вашу творчість.

Викладач – тренер: Микола Зноба, [e-mail: nv.ippo@kubg.edu.ua](mailto:nv.ippo@kubg.edu.ua)

1.50. Магія іпотерапії. Практичні заняття у реабілітаційному центрі Shirit від іпотерапевта, психолога А.Бураго

Психоемоційне відновлення за допомогою коней. Ви зможете поспілкуватися з кіньми та спробувати іпотерапію на собі (сеанс іпотерапевтичної їзди верхи). Групове заняття в реабілітаційному центрі Spirit від іпотерапевта та психолога А. Бураго.

Викладач – тренер: Анна Бураго, [e-mail: nv.ippo@kubg.edu.ua](mailto:nv.ippo@kubg.edu.ua)

1.51. Стабілізація психологічної сфери через тілесно-орієнтовані практики.

Модуль спрямований на формування практичних навичок саморегуляції психоемоційного стану через роботу з тілом. В умовах підвищеного стресу та психологічного навантаження особливо важливим є вміння відновлювати внутрішню рівновагу, стабілізувати психологічний стан використовуючи доступні та ефективні тілесно-орієнтовані техніки. В процесі роботи учасники ознайомляться зі стабілізуючими вправами, що допомагають знизити рівень тривожності, посилити відчуття опори. Зокрема, увагу приділено дихальним практикам як інструменту швидкої стабілізації емоційного стану. Також, розглядається взаємозв'язок тіла й емоцій через танцювально-рухову активність, що сприяє кращому усвідомленню власних переживань, їх безпечному вираженню та регуляції.

Викладач – тренер: Олексенко Світлана Валер'янівна, Сабол Діана Михайлівна, Хоменко Олена Анатоліївна, [e-mail: s.oleksenko@kubg.edu.ua](mailto:s.oleksenko@kubg.edu.ua)

1.52. Навички побудови безконфліктного середовища в школі, культура медіації.

Модуль спрямований на розвиток у педагогів та освітніх менеджерів навички побудови безконфліктного середовища, впровадити культуру медіації як природного способу розв'язання суперечок та налагодити ефективні канали зв'язку між усімастейхолдерами. Розвиток навичок «активного слухання»: вміння виокремлювати факти від емоцій та інтерпретацій. Стійкість у конфлікті: здатність зберігати нейтралітет та фасилітувати складні розмови.

Викладач – тренер: Хома Ірина, [e-mail: i.khoma@kubg.edu.ua](mailto:i.khoma@kubg.edu.ua)

1.53. Самодопомога та відновлення в часи турбулентності

У всі часи, як і сьогодні, до працівників освітніх організацій висуваються нові, більш складні вимоги, що, безумовно, впливає на психологічний стан педагогів, обумовлює виникнення емоційного напруження, розвиток значної кількості професійних стресів, що негативно позначається на роботі та стані здоров'я. Для ефективної роботи, збереження психологічного здоров'я вчителю важливо відновити свій психоемоційний потенціал, пом'якшити вплив стресових ситуацій. Коли впоратися з перенавантаженням педагогу стає складно, приходять на допомогу психотехніки для відновлення.

Викладач – тренер: Діана Сабол, *e-mail: d.sabol@kubg.edu.ua*

1.54. Тілесно-орієнтовані практики для підтримки психологічного стану педагогів

Війна стала спільним викликом для всіх українців. Та все ж таки кожен/кожна долає виклики війни у власний спосіб. Так само кожна людина у власний спосіб намагається зрозуміти та вибудувати подальше життя в тих умовах, в яких опинилась, з тими матеріальними та психологічними ресурсами, що є. Саме наша ресурсність дає змогу нам бути життєстійкими. Де можна черпати ресурс? Відповідь – багато варіантів. Один із таких варіантів спрямовує нас до роботи з власним тілом. Наскільки цей аспект є важливим та яким чином його можна організувати навіть в умовах нашої нестабільності і підвищених вимог до фахівця – про це піде мова на тренінгу.

Викладач – тренер: Діана Сабол, *e-mail: d.sabol@kubg.edu.ua*

1.55. Ментальне здоров'я в школі: від ідеї до практики

Навчальний модуль «Ментальне здоров'я в школі: від ідеї до практики» спрямований на розвиток у педагогів практичних компетентностей щодо підтримки ментального здоров'я та створення психологічно безпечного освітнього середовища через опанування технік саморегуляції, профілактики емоційного вигорання й використання інтерактивних практик у щоденній педагогічній діяльності; модуль може застосовуватися в системі післядипломної освіти для підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Викладач – тренер: Олена Хоменко, *e-mail: o.khomenko@kubg.edu.ua*

1.56. Психологія творчості в педагогічній діяльності

Психологічні основи творчості. Творчий потенціал особистості. Основи дитячої творчості. Фантазія як художня вигадка. Феномен дитячої творчості. Психологія педагогічної творчості. Педагогічна імпровізація, передбачення, проектування.

Викладач – тренер: Олена Хоменко, *e-mail: o.khomenko@kubg.edu.ua*

1.57. Професійно-особистісне зростання педагогів

Розвиток творчого потенціалу особистості. Готовність до інноваційної діяльності.

Структура сприйняття нововведення та бар'єри готовності педагога до інноваційної діяльності. Дослідження ціннісно-мотиваційної сфери і її розвиток. Поняття мотивації, умотивованості праці та мотиву.

Викладач – тренер: Олена Хоменко, *e-mail: o.khomenko@kubg.edu.ua*

1.58. Мотивація діяльності в освіті

Розширити знання з психологію мотивації, дати визначення поняттям потреби, мотиви. Запропонувати методи й прийоми мотивації та самомотивації. порушити актуальні питання навчальної мотивації в освіті та надати інструменти для пробудження та стимулювання мотивації учнів до навчання.

Викладач – тренер: Олена Хоменко, *e-mail: o.khomenko@kubg.edu.ua*

1.59. Тілесно-орієнтовані техніки самодопомоги в умовах професійного стресу

Мета навчального модуля – надання психологічної підтримки педагогічним працівникам засобами тілесно-орієнтованих практик для збереження психічного здоров'я. Тому на даному етапі зростає важливість психологічної компетентності педагогів, зокрема, навичок психологічної підтримки учасників освітнього процесу та самопідтримки.

Викладач – тренер: Олена Хоменко, Світлана Олексенко, Діана Сабол, *e-mail: o.khomenko@kubg.edu.ua*

1.60. Кадр тиші»: підсвідоме відображення спокою

Поняття «кадр тиші» як символ зупинки та усвідомлення внутрішнього стану. Сучасні методи роботи з підсвідомим: використання фото та візуальних технік для фіксації стану, міні-медитації, усвідомлене дихання, символічні дії для звільнення від внутрішніх блоків та відновлення внутрішнього балансу. Проаналізуємо як підсвідомість впливає на збереження внутрішньої рівноваги та як момент паузи допомагає відновити психологічний ресурс. Практика відновлення внутрішньої гармонії, підвищення стійкості до стресу та зміцнення ресурсності в щоденному житті й професійній діяльності.

Викладач – тренер: Анна Пасічник, *e-mail: a.pasichnyk@kubg.edu.ua*

1.61. Психологічний образ “Я”: джерело внутрішньої сили та професійного натхнення педагога

Сутність психологічного образу “Я” як основи цілісності особистості педагога та джерела його внутрішньої сили. Вплив самосприйняття, самооцінки та внутрішніх переконань на професійну поведінку, взаємодію з колегами, дітьми й батьками. Усвідомлення взаємозв'язку між особистісним і професійним “Я”, пошук балансу між ними та

формування внутрішньої опори. Створення метафоричного «внутрішнього портрету», робота з асоціативними картами, візуалізація себе в професійних ситуаціях. Саморефлексія, письмові практики, творчі завдання – переосмислення власних ресурсів, активізація почуття самоцінності й довіри до себе.

Викладач – тренер: Анна Пасічник, *e-mail: a.pasichnyk@kubg.edu.ua*

1.62. Сила емоцій: учимось керувати реакціями та досягати життєвого успіху

Розкрито сутність емоційної компетентності як складової педагогічної майстерності. Зосереджено увагу на розвитку особистісних якостей педагога, спрямованих на допомогу в досягненні високого рівня викладання, професійного зростання та саморозвитку. Надано систему вправ для розвитку емоційної компетентності та мотивації учасників на позитивні зміни у своєму житті.

Викладач – тренер: Світлана Цибульська, *e-mail: s.tsybulska@kubg.edu.ua*

1.63. Техніки саморегуляції в критичних, і не тільки, ситуаціях

Сутність, природа та значення саморегуляції особистості для ефективної взаємодії в педагогічному колективі. Аналізуються критичні ситуації, подаються їх критерії, перебіг, способи реагування. Акцент на суб'єктності педагога як умові ефективної саморегуляції. Пропонуються вправи для саморегуляції, заземлення та пошуку ресурсів.

Викладач – тренер: Наталія Дятленко, *e-mail: n.diatlenko@kubg.edu.ua*

1.64. Базова турбота про себе: долаємо тривожність і страхи задля якості життя

Сучасні підходи до роботи з тривожністю та страхами. Надаються діагностичні методики для оцінки рівня тривожності у дитини/людини, техніки арт-терапії, казкотерапії, практичні вправи, які допомагають впоратися із тривожністю. Обговорюються стратегії створення емоційно безпечного середовища для роботи. Обговорення кейсів з реальної практики, які допоможуть педагогам закладів освіти ефективно підтримувати власний емоційний добробут, знижувати рівень тривожності та формувати у дітей та молоді впевненість у собі.

Викладач – тренер: Марина Шопіна, *e-mail: m.shopina@kubg.edu.ua*

1.65. Мобінг в освітньому колективі: причини, наслідки та шляхи подолання

На модулі розглядаються наступні питання:

- ✓ Що таке мобінг: ознаки та види мобінгу
- ✓ Причини мобінгу: чому виникає цькування серед дорослих
- ✓ Наслідки для працівників та організації: емоційне вигорання, зниження продук-

- тивності, плинність кадрів
- ✓ Роль керівництва: як розпізнати та усунути мобінг на ранній стадії
- ✓ Алгоритм дій для жертви мобінгу: як зберегти емоційний баланс та відстояти свої права
- ✓ Як створити здоровий колектив: практики командної роботи та корпоративної культури, що запобігають мобінгу

Під час проведення модулю використовуються елементи тренінгу для отримання досвіду використання методу ненасильницького спілкування для вирішення конфліктів, навиків проведення медіації, практики командної роботи.

Викладач - тренер: Ольга Хмелева-Токарева, *e-mail: o.khmelievatokarieva@kubg.edu.ua*

1.66. Травмо-інформована педагогіка: взаємодія учасників освітнього процесу з урахуванням впливу травматичних подій

Під час навчання учасники ознайомляться з засадами травмо-інформованої педагогіки та окремими техніками психоемоційної підтримки учасників освітнього процесу; поглиблюють знання з психологічних особливостей дітей різних вікових категорій та можливих реакцій на стресові та травматичні події; набудуть загальні та фахові компетентності, необхідні для роботи з дітьми і дорослими з ознаками травми; практично опрацюють ресурси щодо роботи з травмою та стресом для розвитку стресостійкості учасників освітнього процесу.

Викладач - тренер: Ольга Хмелева-Токарева, *e-mail: o.khmelievatokarieva@kubg.edu.ua*

1.67. Взаємодія педагога з дітьми у кризових станах

Зміст модулю направлений на розвиток обізнаності педагогічних працівників у темі психічного здоров'я, а також формування навичок психосоціальної підтримки дітей та підлітків, їх батьків/опікунів у сфері психічного здоров'я у часи війни. Взаємодія із дитиною, яка має кризові стани (самоушкодження, суїцидальна поведінка, тривожний стан, поведінкові розлади, РДУГ тощо)

Викладач - тренер: Ольга Хмелева-Токарева, *e-mail: o.khmelievatokarieva@kubg.edu.ua*

1.68. Підтримка і допомога учасникам освітнього процесу у процесі горювання

Життя повне несподіваних поворотів і складних випробувань, проте найглибші страхи та найбільші болі можуть перетворитися на найбільші перемоги. Травма може бути важким випробуванням, яке відбирає багато ресурсів та енергії. Проте, коли ми робимо свій перший крок на шляху відновлення, ми відкриваємо двері для можливостей нашого зростання та перетворення. Можливо, ми ніколи не забудемо про те, що

сталось, але ми можемо знайти нові сили для здійснення мрій, натхнення і підтримку та впевнено продовжувати свій шлях крізь буремні часи до майбутнього.

Викладач – тренер: Ольга Хмелєва-Токарева, *e-mail: o.khmelievatokarieva@kubg.edu.ua*

1.69. Використання тілесно орієнтованих практик для зниження впливу стресових реакцій на функціонування педагога

Під впливом стресових подій відчуття власного тіла майже зникає, людина може не помічати навіть фізіологічні потреби. Повернення додому дорівнює поверненню до свого тіла, до відчуття і контролю. Мета використання технік – розслаблення і відчуття керованості власного тіла

Викладач – тренер: Ольга Хмелєва-Токарева, *e-mail: o.khmelievatokarieva@kubg.edu.ua*

1.70. Метафізкультура. Практичне заняття Д.Ящука на досягнення гармонії між фізичним, емоційним та когнітивним станом людини

Метафізкультура – це нейрофізіологічна програма розвитку, що спрямована на регенерацію, еволюцію та гармонійний розвиток людини. Вона поєднує сучасні наукові підходи до роботи з нервовою системою, тілом і свідомістю, допомагаючи досягти оптимального фізичного, емоційного та когнітивного стану.

Викладач – тренер: Дмитро Ящук, *e-mail: nv.ippo@kubg.edu.ua*

1.71. Трипільська магія своїми руками. Майстер-клас із виготовлення людських глиняних фігурок-археолога М.Відейка

Знавці таємниць давнього ремесла, співробітники Центру археології Факультету суспільно-гуманітарних наук запрошують вас до творчого процесу виготовлення магичних людських глиняних фігурок. У подарунок ви отримаєте цікаву лекцію.

Викладач – тренер: Михайло Відейко, *e-mail: nv.ippo@kubg.edu.ua*

АЛГОРИТМ ДІЙ У РАЗІ ОГолоШЕННЯ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ ТА ПІД ЧАС ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

I. Загальні положення та нормативна база

1.1. Алгоритм визначає порядок дій працівників, вихованців та інших учасників освітнього процесу закладів дошкільної освіти комунальної власності територіальної громади міста Києва у разі оголошення повітряної тривоги перед початком освітнього процесу, під час прийому дітей, під час освітнього процесу та під час завершення роботи закладу.

1.2. Мета Алгоритму – мінімізувати час реагування на надзвичайну ситуацію, не допускати хаотичного переміщення учасників освітнього процесу до укриття, забезпечення належного обліку дітей та їх організоване перебування в укритті, визначення порядку взаємодії з батьками.

1.3. Основу Алгоритму становлять: Кодекс цивільного захисту України, закони України *«Про освіту»*, *«Про дошкільну освіту»*, постанова Кабінету Міністрів України від 30.10.2013 № 841 *«Про порядок проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій»*, постанова Кабінету Міністрів України від 04.09.2026 № 1092 *«Деякі питання оптимізації захисту населення та реагування на загрози засобів повітряного нападу»*, наказ Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 *«Про затвердження вимог щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту»*, лист Міністерства освіти і науки України від 02.04.2022 №1/3845-22 *«Методичні рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні»*, чинні протоколи Ради оборони міста Києва та *«Регламент роботи закладів освіти міста Києва в умовах надзвичайної ситуації. Розділ II «Воєнний стан»*», схвалений підсумковою колегією Департаменту освіти і науки у грудні 2022 року.

II. Канали комунікації

2.1. Для офіційного підтвердження тривоги/відбою використовуються лише офіційні системи оповіщення та повідомлення уповноважених органів; чутки, приватні телеграм-канали або припинення звуку сирени не є самостійною підставою для виходу з укриття.

2.2. Заклади дошкільної освіти самостійно визначають засоби та канали комунікації з батьками вихованців та працівниками, суворо дотримуються вимог до достовірності інформації, яка розповсюджується в обраних каналах зв'язку.

III. Порядок дій у разі оголошення повітряної тривоги перед початком освітнього процесу у закладі дошкільної освіти

Основним пріоритетом під час організації роботи закладів дошкільної освіти в умовах воєнного стану є збереження життя і здоров'я дітей та працівників.

3.1. У разі оголошення повітряної тривоги до початку роботи закладу дошкільної освіти працівники, батьки з дітьми перебувають удома або в дорозі і прямують до найближчого безпечного укриття. Заклад дошкільної освіти у цей час не функціонує і відновить роботу після отримання сигналу *«Відбій повітряної тривоги»* (упродовж 40 хвилин).

3.2. У разі оголошення повітряної тривоги під час прийому/приходу дітей до закладу дошкільної освіти працівники закладу разом з дітьми, які вже перебувають у закладі, та батьками і дітьми, які перебувають у приміщенні або на території закладу, переміщуються до укриття. У разі, якщо вихователі вже перебувають в укритті з дітьми, а батьки привели вихованців групи до закладу, вони самостійно прямують до укриття і передають дитину вихователю групи або залишаються в укритті. Після завершення переміщення усіх учасників освітнього процесу, які перебувають у закладі або на території, до укриття (не більше 30 хвилин після отримання сигналу повітряної тривоги), новоприбулі батьки з дітьми до закладу не приймаються до отримання сигналу *«Відбій повітряної тривоги!»*.

3.3. Після передачі дитини вихователю батьки самостійно приймають рішення про перебування в укритті закладу до завершення повітряної тривоги.

3.4. Усі працівники закладу та вихованці перебувають в укритті закладу до отримання сигналу *«Відбій повітряної тривоги»*.

3.5. Після розміщення вихованців в укритті вихователь проводить облік вихованців та інформує керівника/відповідальну особу про кількість присутніх. У разі відсутності когось із вихованців педагог не залишає групу дітей і не проводить самостійний пошук дитини, а негайно повідомляє адміністрацію про останнє відоме місце її перебування.

3.6. Після розміщенні в укритті вихователі заспокоюють дітей, у разі можливості організовують харчування, проводять доступні освітні заходи (читання, малювання, конструювання, дидактичні, рухливі ігри малої активності, співи тощо) згідно попередньої спланованої освітньої діяльності в укритті.

IV. Повітряна тривога під час освітнього процесу та роботи закладу

4.1. Діти разом з вихователями та іншими працівниками закладу організовано переміщуються до укриття і займають заздалегідь визначені місця. Після звірки усіх вихованців групи вихователі повідомляють про те, що всі в укритті, відповідальну особу, заспокоюють дітей та, за можливості, організовують освітній процес.

4.2. У разі переміщення в укриття під час денного сну працівники максимально забезпечують умови для відпочинку вихованців, використовуючи наявні умови та об-

лаштування простору укриття.

4.3. У разі отримання сигналу **«Відбій повітряної тривоги!»** під час вже організованого в укритті денного відпочинку дітей, доцільно залишити вихованців до завершення зазначеного режимного моменту в приміщенні укриття.

4.4. З метою зменшення ризиків для дітей раннього віку доцільно організовувати денний сон/відпочинок таких вихованців в приміщенні укриття закладу навіть за умови відсутності повітряної тривоги.

4.5. Якщо через повітряну тривогу було порушено графік прийому їжі, відповідальна особа коригує графік харчування та оцінює безпечність готових страв до повторної видачі.

V. Повітряна тривога під час завершення робочого дня закладу

5.1. Діти, які з батьками вже залишили приміщення або територію закладу, не повертаються до закладу дошкільної освіти, а прямують з батьками до найближчого укриття.

5.2. Діти, які перебувають у приміщенні або на території закладу в очікуванні батьків, переміщаються з вихователем та іншими працівниками закладу до укриття і перебувають там до отримання сигналу **«Відбій повітряної тривоги!»**. Вихователь групи забезпечує їх спокій та безпечну заянятість.

5.3. Відповідальна особа фіксує кількість вихованців в укритті, повідомляє батькам про те, що діти в безпеці.

5.4. Батькам не рекомендується їхати до закладу дошкільної освіти під час повітряної тривоги. Прибуття батьків до закладу, закінчення робочого дня під час повітряної тривоги не є підставою для залишення дитиною укриття.

5.5. Після завершення повітряної тривоги адміністрація організовує безпечну передачу дітей батькам.

**АЛГОРИТМ ДІЙ
на випадок сигналу «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА»
під час ОЧНОГО НАВЧАННЯ у Ліцеї
Ліцей № 141 «ОРТ» м. Києва**

ЗМІСТ

1. Загальні положення та нормативна основа
2. Канали комунікації
3. Підготовка до очного навчального дня
4. Повітряна тривога до початку занять і під час приходу дітей
5. Повітряна тривога під час уроку
6. Повітряна тривога під час перерви
7. Повітряна тривога під час харчування
8. Повітряна тривога перед завершенням занять та під час виходу учнів
9. Перебування в укритті, облік учнів і взаємодія з батьками
10. Відсутній учень / втрата зв'язку / надзвичайна подія
11. Офіційний відбій та його фіксація педагогами
12. Розсадка учнів в укриттях на 2026/2027 навчальний рік
13. Дії після відбою та відновлення освітнього процесу
14. Вимушена евакуація з укриття
15. Діти з ООП та інші особливі потреби
16. Доступ сторонніх осіб та місцевих мешканців до укриття Ліцею
17. Нормативні та офіційні джерела

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА НОРМАТИВНА ОСНОВА

1.1. Алгоритм визначає єдиний порядок дій працівників, учнів та інших учасників освітнього процесу Ліцею № 141 «ОРТ» м. Києва у разі оголошення повітряної тривоги під час очного навчання, а також безпосередньо перед початком занять, під час приходу учнів, на перервах, під час харчування, при завершенні навчального дня та виході учнів із Ліцею.

1.2. *Мета Алгоритму* - мінімізувати час реагування, не допустити хаотичного пе-

реміщення, забезпечити облік дітей та організоване перебування в укриттях, а також визначити порядок взаємодії з батьками і фіксації офіційного відбою.

1.3. Основу Алгоритму становлять: Кодекс цивільного захисту України (зокрема статті 19, 20, 32); Закон України *«Про освіту»* (зокрема статті 1, 25, 26, 53–55, 57–1); Закон України *«Про повну загальну середню освіту»*, Вимоги щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджені наказом МВС України від 09.07.2018 № 579; Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти, затверджений наказом МОЗ № 2205, у чинній редакції; постанова КМУ від 24.03.2021 № 305 про організацію харчування з урахуванням змін, внесених постановою КМУ від 24.06.2026 № 809; офіційні рекомендації МОН, ДСНС, ЮНІСЕФ, Служби освітнього омбудсмена та актуальні рішення Київської міської влади.

2. КАНАЛИ КОМУНІКАЦІЇ

2.1. Для офіційного підтвердження тривоги/відбою використовуються лише офіційні системи оповіщення та повідомлення уповноважених органів; чутки, приватні телеграм-канали або припинення звуку сирени не є самостійною підставою для виходу.

3. ПІДГОТОВКА ДО ОЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ДНЯ

3.1. До початку навчального року та після будь-якої зміни маршрутів проводиться практичне відпрацювання переміщення до укриттів для працівників та учнів.

3.2. Для кожного класу визначаються основне укриття, резервний маршрут, місце розміщення в укритті, відповідальний педагог та дублер.

3.3. Евакуаційні шляхи, сходові клітки, входи та аварійні виходи повинні бути вільними; двері на маршрутах – придатними до оперативного використання.

3.4. У кожного педагога має бути доступний актуальний список класу; резервний паперовий список рекомендовано зберігати у визначеному місці в укритті.

3.5. Для дітей з ООП заздалегідь визначаються супровід, спосіб переміщення, місце в укритті та резервний варіант на випадок недоступності основного маршруту.

ПРАВИЛО ПРИЙМАННЯ ДИТИНИ

Якщо дитину приводить дорослий, її не слід залишати біля воріт, входу або на території Ліцею до фактичного прийняття визначеним працівником. Це правило закріплюється локально для недопущення ситуації, коли дитина залишається без нагляду до початку роботи чергового персоналу. Батьки зобов'язані дбати про здоров'я та безпечні умови життя дитини; заклад, зі свого боку, визначає чіткий момент та порядок прийняття дитини.

4. ПОВІТРЯНА ТРИВОГА ДО ПОЧАТКУ ЗАНЯТЬ І ПІД ЧАС ПРИХОДУ ДІТЕЙ

4.1. Тривога оголошена, коли дитина ще вдома

1. Учень до Ліцею не вирушає. Разом із батьками/законними представниками або самостійно відповідно до віку та сімейного плану прямує до найближчого безпечного укриття.
2. Батьки перевіряють офіційні повідомлення та інформацію Ліцею про режим після відбою.

4.2. Тривога застала дитину дорогою до Ліцею

1. Не продовжувати рух до школи лише заради вчасного прибуття. Головне - найближче доступне безпечне укриття.
2. За можливості дитина повідомляє батьків та/або класного керівника про своє місцеперебування після того, як дісталася безпечного місця. Повідомлення не повинно затримувати перехід в укриття.

4.3. Тривога почалася під час безпосереднього прийому/приходу дітей

1. Діти, працівники та супроводжуючі дорослі, які вже перебувають у зоні приймання/на території закладу і можуть бути безпечно заведені, організовано переходять до укриття Ліцею за вказівкою відповідальних осіб.
2. Після того як персонал і вже прийняті учні перемістилися в укриття. Батькам забороняється залишати дитину біля входу чи воріт під час активної тривоги.
3. Учень, який уже прийнятий Ліцеєм і перебуває в укритті, залишається під наглядом працівників до офіційного відбою; передача батькам під час активної тривоги не здійснюється.

4.4. Порядок початку освітнього процесу залежно від часу офіційного відбою повітряної тривоги

1. Якщо сигнал «Відбій повітряної тривоги» отримано до 08:00, освітній процес розпочинається та здійснюється у звичайному очному режимі відповідно до затвердженого розкладу.

Якщо сигнал **«Відбій повітряної тривоги»** отримано до 08:55, очний освітній процес розпочинається з другого уроку. Перший урок проводиться та обліковується у дистанційному (асинхронному) форматі відповідно до організації освітнього процесу, установленої Ліцеєм.

Якщо сигнал **«Відбій повітряної тривоги»** отримано після 08:55, для учнів 5-11 класів освітній процес цього навчального дня здійснюється у дистанційному форматі відповідно до затвердженого Ліцеєм порядку дистанційного навчання.

2. Початкова школа (1-4 класи) після офіційного відбою розпочинає освітній процес в очному форматі через одну годину після відбою, якщо інше не визначе-

но адміністрацією Ліцею з огляду на фактичну безпекову ситуацію.

3. Групи продовженого дня (ГПД): якщо офіційний відбій повітряної тривоги отримано до 12:00, ГПД працюють у звичайному очному форматі та розпочинають роботу не пізніше ніж через одну годину після офіційного відбою.
4. Часом відбою для цілей цього пункту є час офіційного повідомлення про відсутність небезпеки, підтверджений у порядку, передбаченому розділом 11 цього Алгоритму.
5. Інформація про відповідний режим роботи Ліцею після відбою доводиться до педагогічних працівників, учнів та батьків через визначений Ліцеєм офіційний канал комунікації.

5. ПОВІТРЯНА ТРИВОГА ПІД ЧАС УРОКУ

5.1. Почувши/отримавши сигнал, педагог негайно припиняє освітню діяльність і коротко повідомляє: «Повітряна тривога. Організовано прямуємо до укриття». Не витрачається час на пояснення причин тривоги.

5.2. Учитель бере класний журнал/список учнів, якщо він знаходиться під рукою та це не затримує рух. Особисті речі, підручники, верхній одяг чи інше майно не збираються, якщо це створює затримку.

5.3. Клас рухається визначеним маршрутом спокійно, швидко, без бігу, штовханини та обгону; на сходах дотримується правого боку. Для молодших дітей та дітей з ООП залучаються визначені помічники.

5.4. Чергові/відповідальні працівники перевіряють закріплені приміщення: класи, коридори, санвузли, бібліотеку, їдальню, спортивні приміщення та інші зони; після перевірки переходять до укриття.

5.5. Після прибуття педагог розміщує клас на закріпленому місці, проводить звірку за списком, доповідає відповідальному: «клас ____, за списком ____, фактично ____, відсутні ____, інциденти ____».

6. ПОВІТРЯНА ТРИВОГА ПІД ЧАС ПЕРЕРВИ

6.1. Учні негайно припиняють усі справи та не повертаються до класу по речі.

6.2. Учень рухається до найближчого визначеного маршруту/місця збору для свого класу або виконує вказівки чергового працівника. Самовільно змінювати укриття не слід.

6.3. Чергові педагоги та працівники спрямовують потоки учнів, не допускаючи зустрічного руху й скупчення біля дверей і сходів.

6.4. Відповідальні працівники проводять перевірку приміщень за секторами. Вони не

затримуються для збору речей чи пошуку майна.

6.5. Після збору в укритті класний керівник/педагог, відповідальний за клас, проводить облік та повідомляє адміністрацію про відсутніх.

7. ПОВІТРЯНА ТРИВОГА ПІД ЧАС ХАРЧУВАННЯ

7.1. Якщо сигнал пролунав у їдальні / під час приймання їжі

1. Видача та споживання їжі негайно призупиняються настільки, наскільки це необхідно для безпечного переходу до укриття. Гарячі страви, підноси, посуд та інші предмети учні з собою не несуть.
2. Педагоги й працівники їдальні організовують вихід за визначеним маршрутом; чергові перевіряють обідню залу та суміжні приміщення.
3. Після розміщення в укритті пріоритетом є облік учнів та безпека; питання продовження харчування вирішується адміністрацією та відповідальним за харчування з урахуванням санітарних вимог і фактичних умов.

7.2. Організація харчування під час тривоги

З 2026 року правила організації шкільного харчування стали гнучкішими. Постанова КМУ № 809 від 24.06.2026 дозволяє на період воєнного стану використовувати для видачі та/або споживання готової їжі інші приміщення закладу за умови дотримання визначених вимог; МОН прямо роз'яснило, що це може бути й укриття під час повітряної тривоги. Таке харчування не є автоматичним. Воно є можливим, лише якщо конкретне приміщення та логістика забезпечують безпечність їжі та санітарні умови, а саме:

- визначено графік, який не створює скупчення та не блокує проходи/аварійні виходи;
- забезпечено можливість миття рук водою з милом перед їжею;
- організоване вологе прибирання столів, а за потреби — підлоги;
- харчові відходи збираються та своєчасно видаляються так, щоб не забруднювати приміщення та продукти;
- визначається режим провітрювання після приймання їжі та розмежування у часі навчальної та харчової функції приміщення;
- транспортування готових страв до укриття здійснюється безпечно; учні не залучаються до перенесення гарячих емностей під час тривоги.

8. ПОВІТРЯНА ТРИВОГА ПЕРЕД ЗАВЕРШЕННЯМ ЗАНЯТЬ ТА ПІД ЧАС ВИХОДУ УЧНІВ

8.1. Навчальний день завершився або має завершитися під час активної тривоги

1. Закінчення уроків за розкладом не є підставою залишати укриття. Учні та працівники залишаються в ньому до офіційного відбою.

2. Класний керівник/відповідальний педагог продовжує контроль присутності та забезпечує порядок, спокій і безпечну зайнятість дітей.
3. Батькам надсилається централізоване повідомлення, що діти перебувають в укритті та залишатимуться там до відбою. Батькам не рекомендується їхати до Ліцею під час тривоги; у будь-якому разі дитина з укриття до відбою не видається.
4. Після відбою адміністрація організовує передачу дітей батькам або самостійний вихід учнів відповідно до віку, заяв, правил Ліцею та безпекової ситуації.

8.2. Тривога почалася безпосередньо під час виходу після занять

1. Вихід учнів із приміщення Ліцею негайно припиняється.
2. Учні, які ще перебувають у приміщенні школи, переходять до укриття.
3. Учні, які вийшли з будівлі, але ще перебувають на території Ліцею і можуть безпечно повернутися до визначеного укриття під керуванням працівників, спрямовуються до нього. Рішення приймається відповідальними особами з урахуванням фактичної безпеки маршруту.
4. Учні, які вже залишили територію Ліцею та прямують додому, не повертаються до школи лише через сигнал. Вони прямують до найближчого безпечного укриття за заздалегідь погодженим із батьками маршрутом та, після забезпечення безпеки, повідомляють батьків/класного керівника про місцеперебування.
5. Відповідальний працівник фіксує, хто залишився в Ліцеї/укритті, а хто вже завершив організований вихід до моменту тривоги.

9. ПЕРЕБУВАННЯ В УКРИТТІ, ОБЛІК УЧНІВ І ВЗАЄМОДІЯ З БАТЬКАМИ

9.1. Кожен клас займає визначене місце відповідно до розсадки 2026/2027 навчального року та фактичної місткості укриття.

9.2. Педагог після прибуття проводить перекличку/звірку за списком і передає короткий статус відповідальному за укриття.

9.3. Якщо всі діти на місці, повідомлення має бути коротким: «___ клас, укриття ___: ___/___, без інцидентів».

9.4. Якщо дитина відсутня, педагог не залишає групу для самовільного пошуку. Він повторно перевіряє список, з'ясовує останнє відоме місце та негайно повідомляє адміністрацію.

9.5. Учні залишаються в укритті до офіційного відбою. Педагог не передає дитину батькам під час активної тривоги, навіть якщо батьки особисто прибули до Ліцею.

9.6. Комунікація з батьками здійснюється через визначений канал одним узгодже-

ним повідомленням, щоб не перевантажувати педагогів та не створювати суперечливі інструкції.

9.7. Не поширюються чутки. Забороняється публікувати в реальному часі фото/відео наслідків ударів, роботи сил оборони, точні відомості, які можуть створити безпековий ризик.

10. ВІДСУТНІЙ УЧЕнь / ВТРАТА ЗВ'ЯЗКУ / НАДЗВИЧАЙНА ПОДІЯ

10.1. Відсутній учень після прибуття класу в укриття

1. Повторно звірити список та з'ясувати, чи учень був фактично присутній на занятті до тривоги.
2. Зафіксувати останнє відоме місце перебування та негайно передати адміністрації.
3. Не направляти інших учнів, учителя або працівника на небезпечний самовільний пошук поза визначеним безпечним маршрутом.
4. Адміністрація організовує подальші дії через відповідальних за сектори та, за фактичної надзвичайної ситуації, відповідні екстрені служби.

10.2. Втрата електроенергії/мобільного зв'язку

Відсутність інтернету або звуку сирени не є доказом завершення небезпеки. Учасники залишаються в укритті та виконують вказівки відповідальної особи.

10.3. Вибухи або безпосередня небезпека до/без офіційного сигналу

Якщо спостерігаються очевидні ознаки безпосередньої небезпеки (вибухи, падіння уламків, ударна хвиля тощо), працівники не чекають формального сигналу, а негайно припиняють діяльність і діють за планом захисту. Якщо шлях до основного укриття став небезпечним, використовується резервний безпечний маршрут/місце відповідно до вказівок відповідальних осіб та ДСНС.

11. ОФІЦІЙНИЙ ВІДБІЙ ТА ЙОГО ФІКСАЦІЯ ПЕДАГОГАМИ

ГОЛОВНЕ ПРАВИЛО

Педагог не виводить клас лише тому, що перестала звучати сирена. Вихід допускається після отримання офіційної інформації про відсутність небезпеки та внутрішньої команди Ліцею на організований вихід, якщо немає окремої локальної загрози.

11.1. Відповідальний за цивільний захист/черговий адміністратор перевіряє офіційний відбій через визначений офіційний канал та фіксує час і джерело у загальному Журналі повітряних тривог.

11.2. Після підтвердження він передає стандартизоване повідомлення всім укриттям: *«ВІДБІЙ. Час _____. Офіційне джерело підтверджено. Залишайтеся на місцях до команди на вихід / розпочати організований вихід».*

11.3. Педагог фіксує у картці/журналі свого класу: час сигналу тривоги, час прибуття в укриття, кількість учнів, час отримання офіційного відбою, час фактичного виходу та інциденти (якщо були). Така фіксація є локальним організаційним механізмом Ліцею, а не окремою універсальною вимогою закону до кожного вчителя.

11.4. Якщо педагог самостійно бачить офіційний відбій у застосунку раніше за загальне повідомлення Ліцею, він повідомляє відповідального, але не запускає самостійний вихід класу.

11.5. Якщо після відбою залишаються локальні небезпеки (пожежа, уламки, руйнування, перекритий маршрут, повідомлення служб), вихід відкладається або здійснюється резервним маршрутом за командою адміністрації/служб.

12. РОЗСАДКА УЧНІВ В УКРИТТЯХ НА 2026/2027 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Укриття А		Укриття Б		Укриття В	
Клас	К-ть учнів	Клас	К-ть учнів	Клас	К-ть учнів
9а	31	1а	30	5а	31
9б	30	1б	28	5б	30
9в	31	1в	30	5в	30
9г	31	2а	33	5г	30
10а	29	2б	29	5д	29
10б	29	2в	31	6а	31
10в	30	3а	33	6б	30
10г	29	3б	31	6в	30
11а	30	3в	32	6г	32
11б	29	4а	32	7а	32
11в	29	4б	32	Всього	305
11г	28	4в	31		
Всього	356	7б	32		

Укриття А		Укриття Б		Укриття В	
		7в	32		
		8а	28		
		8б	32		
		8в	32		
		8г	30		
		Всього	558		

13. ДІЇ ПІСЛЯ ВІДБОЮ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

13.1. Після офіційного відбою відповідальні перевіряють, чи немає локальної небезпеки на маршрутах та в будівлі.

13.2. Педагог повторно звіряє кількість дітей перед виходом.

13.3. Вихід організовується групами/класами за командою адміністрації, без одночасного масового виходу з усіх укриттів.

13.4. Після повернення в навчальні приміщення педагог повторно перевіряє присутність учнів та фіксує зміни/інциденти.

13.5. Подальший формат роботи (продовження очних занять, заняття в укритті, асинхронна/дистанційна робота, завершення навчального дня) визначає адміністрація відповідно до фактичного часу, стану дітей, безпекової ситуації та актуальних рішень КМБА/засновника.

13.6. Якщо тривога зірвала заплановане харчування, відповідальний за харчування коригує графік та оцінює безпечність готових страв до повторної видачі.

14. ВИМУШЕНА ЕВАКУАЦІЯ З УКРИТТЯ

Загальне правило перебування до відбою має виняток: якщо саме укриття стало небезпечним, залишатися в ньому не можна. Вимушена евакуація проводиться відповідальною особою з урахуванням вимог експлуатації захисних споруд, фактичної обстановки та вказівок екстрених служб.

- пошкодження або руйнування укриття, що виключає подальше безпечне перебування;
- затоплення;
- пожежа в укритті;
- утворення небезпечних концентрацій шкідливих газів;
- досягнення небезпечних параметрів внутрішнього повітряного середовища;

- інша безпосередня загроза, за якої залишатися в укритті небезпечніше, ніж організовано перейти до резервного місця.

15. ДІТИ З ООП ТА ІНШІ ОСОБЛИВИ ПОТРЕБИ

15.1. Для кожної дитини, якій потрібна допомога з пересуванням, заздалегідь визначається відповідальний супроводжуючий та дублер.

15.2. Не допускається залишення дитини на маршруті без супроводу для того, щоб «спочатку евакуювати інших».

15.3. Медикаменти індивідуального використання, які мають бути доступні негайно, зберігаються і переміщуються відповідно до індивідуального плану та медичних рекомендацій.

15.4. В укритті передбачаються місця, що не перекривають проходи та враховують потреби маломобільних осіб, дітей із сенсорними/комунікаційними потребами, а також можливість психологічної підтримки.

16. ДОСТУП СТОРОННІХ ОСІБ ТА МІСЦЕВИХ МЕШКАНЦІВ ДО УКРИТТЯ ЛІЦЕУ

16.1. Під час здійснення Ліцеєм освітнього процесу за очною формою доступ до об'єктів фонду захисних споруд Ліцею здійснюється з урахуванням установлених законодавством обмежень та порядку використання таких об'єктів. У період здійснення очного освітнього процесу укриття Ліцею використовуються насамперед для захисту учасників освітнього процесу.

16.2. Доступ місцевих мешканців та інших сторонніх осіб **до укриття «Б»** може здійснюватися у випадках і в періоди, коли такий доступ допускається чинним законодавством, рішеннями Київської міської військової адміністрації, засновника або іншого уповноваженого органу, з урахуванням фактичної місткості укриття та необхідності забезпечення місць для учасників освітнього процесу.

16.3. У разі допуску місцевих мешканців та інших сторонніх осіб до укриття «Б» їх прохід територією Ліцею здійснюється визначеним маршрутом **у супроводі працівника КП «Муніципальна охорона» або іншого відповідного працівника Ліцею**, без доступу до інших приміщень і зон Ліцею, не пов'язаних із проходом до укриття.

16.4. Особам, допущеним до укриття, забороняється самовільно переміщуватися територією та приміщеннями Ліцею, заходити до зон розміщення учнів, перешкоджати роботі педагогічних працівників та відповідальних осіб, здійснювати фото- або відеофіксацію дітей чи місць їх розміщення.

16.5. Якщо допуск сторонніх осіб створює ризик перевищення допустимої місткості укриття, перешкоджає безпечному розміщенню учасників освітнього процесу або су-

перечить установленому компетентними органами режиму використання укриття, такий допуск здійснюється відповідно до вказівок уповноважених органів цивільного захисту та чинного порядку використання фонду захисних споруд.

17. НОРМАТИВНІ ТА ОФІЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Документ підготовлено з урахуванням основних нормативно-правових актів і чинних на дату підготовки офіційних роз'яснень, які безпосередньо стосуються безпеки, використання укриттів, санітарних умов, освітнього процесу та харчування.

1. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI (зокрема ст. 20, 32, 33).

2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII

3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX.

4. Постанова КМУ від 10.03.2017 № 138 «Деякі питання використання об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту».

5. Наказ МВС України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту...», у чинній редакції, у т.ч. з урахуванням наказу МВС № 546 від 12.08.2025.

6. Наказ МОН України від 25.09.2020 № 2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти», у чинній редакції.

7. Наказ МОН України від 29.10.2025 № 1638 «Про затвердження Змін до Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти» (з урахуванням наказу МОН № 1757 від 20.11.2025; відповідні зміни діють з 01.01.2026).

8. Постанова КМУ від 24.03.2021 № 305 «Про затвердження норм та Порядку організації харчування у закладах освіти...», у чинній редакції.

9. Постанова КМУ від 24.06.2026 № 809 «Про внесення змін до Порядку організації харчування у закладах освіти...» (зокрема п. 30-1 про використання інших приміщень на період воєнного стану).

10. Офіційні рекомендації ЮНІСЕФ в Україні / ДСНС / МОН щодо дій під час повітряної тривоги та перебування в укритті.

11. Роз'яснення Служби освітнього омбудсмена України «Як діяти закладу освіти та учасникам освітнього процесу під час повітряної тривоги» від 17.10.2022.

12. Рекомендації МОН для закладів загальної середньої освіти з організації харчування у пристосованих приміщеннях (лист від 17.06.2026 № 02.2.0/33551/2-26) — методичний документ, що застосовується разом із постановою КМУ № 305 та санітарними вимогами.

АЛГОРИТМ ДІЙ НА ВИПАДОК СИГНАЛУ «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА», ЯКЩО ОЧНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ОРГАНІЗОВАНО БЕЗПОСЕРЕДНЬО В УКРИТТЯХ ЛІЦЕЙ № 141 «ОРТ» М. КИЄВА

ЗМІСТ

1. Загальні положення та принципи
2. Підготовчі заходи до початку навчального дня
3. Прихід учнів до Ліцею та дії, якщо тривога почалася до занять або дорогою
4. Основний алгоритм під час сигналу тривоги, коли навчання вже відбувається в укритті
5. Освітній процес і психологічна безпека під час тривоги
6. Харчування під час навчання в укриттях
7. Вимоги до стану укриття та санітарних умов
8. Зв'язок із батьками. Видача дітей
9. Вимушена евакуація до відбою та інші надзвичайні ситуації
10. Дії після сигналу «Відбій повітряної тривоги»
11. Доступ місцевих мешканців та інших сторонніх осіб до укриття Ліцею
12. Нормативна та методична база
- Додаток 1. Розподіл учнів початкової школи за укриттями
- Додаток 2. Коротка пам'ятка педагогові

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ПРИНЦИПИ

1.1. *Призначення документа.* Алгоритм визначає порядок дій працівників, здобувачів освіти та, у відповідній частині, батьків/законних представників у ситуації, коли очні заняття Ліцею проводяться безпосередньо в приміщеннях об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту і під час занять оголошується повітряна тривога.

1.2. *Сфера застосування.* Алгоритм діє для укриттів «А», «Б», «В» та інших приміщень фонду захисних споруд, які офіційно визначені Ліцеєм для навчання, у межах фактичних умов, погоджень і місткості таких приміщень.

1.3. *Пріоритет безпеки.* Збереження життя і здоров'я має безумовну перевагу над виконанням навчальної програми, графіком уроків, харчуванням або іншими організаційними питаннями.

1.4. **Принцип «ми вже в укритті».** Сигнал повітряної тривоги не є підставою для повторної евакуації або виходу назовні. Учні залишаються у закріплених зонах; переміщення всередині укриття допускається лише за необхідності та організовано.

1.5. **Офіційна інформація.** Рішення приймаються на підставі офіційних сигналів та повідомлень уповноважених органів і внутрішніх команд адміністрації. Працівники не поширюють неперевірені повідомлення та чутки.

1.6. **Контроль дітей.** Педагог, відповідальний за групу/клас, постійно зберігає контроль над учнями. Якщо виявлено відсутність учня, педагог повідомляє адміністрацію/відповідального по укриттю і не залишає групу для самостійних пошуків.

1.7. **Вихід під час тривоги.** До офіційного повідомлення про відсутність небезпеки вихід із захисної споруди не здійснюється, крім випадків вимушеної евакуації, коли подальше перебування в самому укритті стало небезпечним.

1.8. **Видача дітей.** Під час активної повітряної тривоги дитина не видається з укриття батькам/законним представникам на їх прохання. Передача дитини здійснюється після офіційного відбою за встановленою Ліцеєм процедурою, крім медичної чи іншої рятувальної евакуації.

2. ПІДГОТОВЧІ ЗАХОДИ ДО ПОЧАТКУ НАВЧАЛЬНОГО ДНЯ

2.1. Керівник Ліцею наказом визначає відповідального за цивільний захист/координацію, відповідальних за кожне укриття, чергових, осіб для медичної допомоги, комунікації та харчування.

2.2. До початку навчального року та після ремонтних робіт перевіряється належність приміщень до фонду захисних споруд, їх облікові документи, готовність і допустима місткість; окремо оформлюється передбачене санітарними правилами рішення про проведення навчальних занять у таких приміщеннях.

2.3. За кожним класом/групою закріплюється конкретна зона в укритті з урахуванням місткості, віку дітей, доступності та потреб осіб з особливими освітніми потребами.

2.4. На кожне укриття готується актуальний список учнів і працівників, резервна паперова копія, контакти батьків/законних представників, а також список дітей, які потребують індивідуальної допомоги, постійних ліків або спеціальних умов.

2.5. Перевіряються вільні проходи та виходи, аварійне і резервне освітлення, вентиляція, вода, аптечки, засоби пожежогасіння, санітарні вузли, зв'язок, резервне енергоживлення та відсутність сторонніх предметів, що перешкоджають руху.

2.6. Визначаються основний і резервний канали внутрішньої комунікації. На випадок

відсутності інтернету/мобільного зв'язку встановлюється резервний порядок передачі команд між укриттями.

2.7. Працівники та учні проходять інструктаж і практичні тренування щодо поведінки в укритті, вимушеної евакуації та дій при пожежі/задимленні/пошкодженні споруди.

2.8. Окремо визначається порядок приймання учнів уранці та видачі після занять так, щоб під час тривоги працівники не мусили виходити з укриття назовні для зустрічі дитини.

3. ПРИБУТТЯ УЧНІВ ДО ЛІЦЕЮ ТА ДІЇ, ЯКЩО ТРИВОГА ПОЧАЛАСЯ ДО ЗАНЯТЬ АБО ДОРОГОЮ

Ситуація	Алгоритм дій
Тривоги немає на момент виходу з дому	Учень прибуває до Ліцею за встановленим графіком і одразу проходить до визначеної зони укриття за маршрутом, затвердженим Ліцеєм. Прихід фіксується відповідальним працівником/педагогом.
Тривога оголошена ДО виходу дитини з дому	Батьки не везуть і не ведуть дитину до Ліцею під час активної тривоги. Дитина залишається у доступному безпечному місці/укритті. Після відбою діє за повідомленням Ліцею щодо початку/продовження занять.
Тривога застала дитину ДОРОГОЮ	Якщо неможливо безпечно та швидко дістатися до Ліцею або дому, дитина прямує до заздалегідь визначеного найближчого укриття на маршруті й перебуває всередині. Коли це безпечно, повідомляє батьків і класного керівника/відповідальний канал про своє місцеперебування.
Учень уже фактично прибув до входу/території під час тривоги	Не допускається очікування дитини біля входу або на подвір'ї. Учня негайно спрямовують до визначеного укриття. Якщо безпечне приймання не може бути забезпечене - діє маршрут до найближчого доступного укриття.
Батьки приїхали під час тривоги, щоб залишити дитину	Ліцей завчасно повідомляє батьків, що привозити/приводити дитину до закладу під час активної тривоги не слід. Працівники не залишають укриття для зустрічі батьків або приймання дитини назовні.

Ситуація	Алгоритм дій
Тривога завершилася до початку занять	Якщо сигнал «Відбій повітряної тривоги» оголошено до 08:00, учні прибувають до Ліцею за встановленим графіком, а освітній процес розпочинається у звичайному режимі. Якщо відбій оголошено з 08:00 до 08:55, освітній процес розпочинається не раніше ніж через одну годину після офіційного відбою. Цей час передбачений для безпечного виходу учнів і працівників з укриттів за місцем їх перебування, прибуття до Ліцею та підготовки до початку освітнього процесу. Точний час початку занять повідомляється адміністрацією Ліцею через визначений канал комунікації.

4. ОСНОВНИЙ АЛГОРИТМ ДІЙ ПІД ЧАС СИГНАЛУ ТРИВОГИ, КОЛИ НАВЧАННЯ ВЖЕ ВІДБУВАЄТЬСЯ В УКРИТТІ

4.1. *Отримати та підтвердити сигнал.* Відповідальна особа отримує сигнал через офіційний канал та вводить внутрішній режим **«Повітряна тривога»**. Повторне виведення людей з укриття не проводиться.

4.2. *Спокійно повідомити учнів.* Педагог коротко і впевнено інформує клас, без емоційного нагнітання. Різка припинення діяльності не потрібне, якщо немає додаткової загрози або команди адміністрації.

4.3. *Зупинити зайві переміщення.* Учні залишаються у визначених місцях. Проходи, входи, виходи та доступ до засобів пожежогасіння залишаються вільними. Переміщення — лише за потреби, організовано, без бігу й скупчення.

4.4. *Перевірити наявність дітей.* Педагог звіряє фактичну кількість учнів із журналом/списком. Про відсутність або невідому локацію учня негайно повідомляє відповідального по укриттю/адміністрацію. Сам педагог групу не залишає.

4.5. *Перевірити стан укриття.* Відповідальні працівники контролюють вентиляцію, температуру, освітлення, санітарний стан, воду, аптечки, електроживлення, проходи та очевидні ознаки пошкодження, задимлення, підтоплення або небезпечного повітря.

4.6. *Визначити режим занять.* Якщо укриття безпечне і немає інших команд, заняття можуть продовжуватися у спокійному форматі. За необхідності педагог переходить до читання, письма, повторення матеріалу, тихих навчальних або заспокійливих активностей.

4.7. *Підтримувати офіційну комунікацію.* Адміністрація передає лише необхідну перевірену інформацію. Учні не залучаються до моніторингу неперевірених каналів. Педагог не обговорює з дітьми чутки, типи озброєння, приблизні маршрути цілей тощо.

4.8. *Не видавати дітей і не виходити.* До офіційного відбою учні залишаються в укритті. Батьки не можуть забрати дитину з укриття під час тривоги. Виняток - вимушена/медична евакуація за процедурою цього Алгоритму.

4.9. *Бути готовими до зміни ситуації.* Після вибухів, відключення живлення, запаху диму/газу, різкого погіршення самопочуття людей або пошкодження конструкцій освітня діяльність припиняється; виконуються команди відповідального по укриттю та розділ 9 цього Алгоритму.

5. ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС І ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ПІД ЧАС ТРИВОГИ

5.1. Освітній процес у період тривоги може продовжуватися лише настільки, наскільки це безпечно, доцільно та не перешкоджає реагуванню на небезпеку.

5.2. Педагог має право змінити темп і формат заняття, перейти до повторення, читання, письма, настільних/навчальних активностей або короткої стабілізаційної паузи.

5.3. Забороняється вимагати від учня виконання навчального завдання, якщо дитина перебуває у вираженому стресі, потребує медичної/психологічної допомоги або ситуація в укритті потребує зосередження на безпеці.

5.4. Не допускаються гучні активності, біг, ігри, що блокують проходи, скупчення біля виходів, а також використання гучномовців без необхідності.

5.5. У разі тривалої тривоги організовуються короткі безпечні перерви, питний режим, санітарні потреби та зміна виду діяльності без порушення порядку в укритті.

6. ХАРЧУВАННЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В УКРИТТЯХ

6.1. *Планове гаряче харчування.* Організовується за поетапним графіком по укриттях/класах. Якщо їжу видають та споживають у пристосованому приміщенні укриття, таке приміщення повинно відповідати вимогам пункту 30-1 Порядку, затвердженого постановою КМУ № 305, санітарного законодавства та законодавства про безпечність харчових продуктів.

6.2. *Умови в пристосованій зоні харчування.* Мають бути належні меблі, умови для гігієни рук, вологе прибирання столів/за потреби підлоги, своєчасне видалення харчових відходів, провітрювання та розмежування в часі навчальної й харчової функції приміщення.

6.3. *Гігієна рук.* Перед їжею — миття рук водою з милом. Якщо в укритті це об’єктивно неможливо, за офіційними рекомендаціями МОЗ може тимчасово застосовуватися зареєстрований антисептичний засіб із переходом до миття водою з милом за першої можливості.

6.4. *Доставка їжі.* За потреби використовуються термобокси/термопідноси та інші рішення, що забезпечують безпечне транспортування та температурний режим готових страв. Видачу здійснює визначений персонал відповідно до графіку харчування.

6.5. *Якщо гаряче харчування неможливе.* Під час тривалої тривоги застосовується передбачений закладом резервний варіант харчування/продуктів тривалого зберігання, що відповідають чинним нормам і враховують вік дітей, алергії та спеціальні дієтичні потреби.

6.6. *Вода та аварійний запас.* Укриття забезпечуються безпечним питним режимом і резервом води/харчових продуктів відповідно до чинних санітарних та цивільно-захисних вимог, із контролем строків придатності та регулярним оновленням запасів.

6.7. *Харчові відходи.* Збираються у закриті ємності/пакети та видаляються своєчасно таким чином, щоб не забруднювати приміщення і харчові продукти.

6.8. *Відповідальність.* Конкретний графік, меню/резервний набір, логістика доставки до укриттів, відповідальні працівники та порядок прибирання затверджуються окремо.

7. ВИМОГИ ДО СТАНУ УКРИТТЯ ТА САНІТАРНИХ УМОВ

Для приміщень об’єктів фонду захисних споруд, у яких проводяться навчальні заняття, застосовуються спеціальні вимоги Санітарного регламенту, що діють з 01.01.2026. Нижче – ключові контрольні орієнтири, які мають бути враховані адміністрацією та відповідальними особами:

Показник/умова	Орієнтир / дія
Температура повітря	17–21 °С.
Відносна вологість	40–60 %.
CO ₂	не більше 0,07 %.
CO	не більше 5,0 мг/м³.
Штучне освітлення на робочих місцях	не менше 400 лк.

Показник/умова	Орієнтир / дія
Вентиляція	працездатна; режим провітрювання/повітрообміну – відповідно до типу споруди та санітарних вимог.
Питна вода	безпечна, доступна, у достатньому резерві; запас і порядок оновлення – за чинними вимогами та фактичною кількістю людей.
Гігієна/санітарні вузли	доступні та утримуються у чистоті; є засоби для миття/гігієни рук, ємності для відходів.
Аптечки та медична допомога	укомплектовані; місце розташування відоме відповідальним працівникам.
Резервне енергоживлення	за наявності – справне; вихлопи генераторів не допускаються до приміщення укриття.
Доступність	передбачена допомога особам з ООП/маломобільним особам; проходи не зашарашені.

8. ЗВ'ЯЗОК ІЗ БАТЬКАМИ. ВИДАЧА ДІТЕЙ

8.1. Ліцей визначає один основний офіційний канал для повідомлень батькам і один резервний канал на випадок втрати інтернету/мобільного зв'язку.

8.2. Після початку тривоги педагог насамперед забезпечує контроль дітей. Повідомлення батькам надсилається після перевірки наявності учнів або централізовано адміністрацією.

8.3. Рекомендований зміст першого повідомлення: *«Оголошено повітряну тривогу. Діти перебувають у визначених укриттях під наглядом працівників. Просимо не приїжджати до Ліцею та не телефонувати педагогам без нагальної потреби. Наступне повідомлення – через офіційний канал».*

8.4. Під час тривоги батьки не прибувають до Ліцею для отримання дитини.

8.5. Не допускається публічне розміщення у відкритих каналах детальної інформації про фактичне розташування дітей усередині укриттів у режимі реального часу, якщо це не потрібно для безпеки.

8.6. Після відбою передача дитини відбувається в установленій Ліцеем зоні. Для учнів, яких мають право забирати інші особи, використовуються заздалегідь надані батьками дані/дозволи.

9. ВИМУШЕНА ЕВАКУАЦІЯ ДО ВІДБОЮ ТА ІНШІ НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ

Підставами для вимушеної евакуації є, зокрема:

- пошкодження споруди, що виключає безпечне подальше перебування людей;
- затоплення/стрімке надходження води;
- пожежа, сильне задимлення або небезпечні концентрації шкідливих газів;
- досягнення небезпечних параметрів внутрішнього повітряного середовища;
- інша безпосередня загроза життю всередині укриття, за якої залишатися небезпечніше, ніж організовано переміститися.

Порядок дій:

1. *Повідомити та оцінити ситуацію.* Відповідальний за укриття повідомляє директора/заступника директора, який відповідає за цивільний захист, та, за можливості, служби 101/112 про ситуацію.
2. *Припинити освітню діяльність.* Учні шикуються/групуються відповідно до заздалегідь визначеного порядку без скупчення біля виходів.
3. *Взяти необхідне без затримки.* Педагог бере список/засіб зв'язку та, якщо це не затримує евакуацію, мінімально необхідні медичні/індивідуальні засоби. Особисті речі, що затримують вихід, залишаються.
4. *Перейти за резервним маршрутом.* Група переміщується до резервного укриття/безпечної зони за маршрутом, визначеним планом реагування. Особи з ООП отримують заздалегідь визначену допомогу.
5. *Повторно перевірити облік.* Після прибуття педагог повторно перевіряє кількість учнів і повідомляє адміністрацію.
6. *Не повертатися самовільно.* Повернення до первинного укриття можливе лише після оцінки його безпечності та відповідної команди.

10. ДІЇ ПІСЛЯ СИГНАЛУ «ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ»

10.1. *Підтвердити відбій.* Відповідальна особа перевіряє офіційне повідомлення про завершення небезпеки. Самостійні повідомлення з чатів не є підставою для виходу.

10.2. *Не створювати масового виходу.* Оскільки навчання організоване в укритті, відбій сам по собі не вимагає негайно залишати укриття. Подальший режим визначає адміністрація відповідно до розкладу та безпекової ситуації.

10.3. *Перевірити безпечність виходів.* Перед будь-яким організованим виходом від-

повідальні особи перевіряють доступність маршруту і відсутність очевидної небезпеки.

10.4. *Відновити звичайний режим.* За відсутності додаткових загроз продовжується освітній процес/перерва/харчування за графіком. Педагог коротко повідомляє учням про відбій і спокійно повертає групу до планової діяльності.

10.5. *Повторна тривога.* Якщо під час організованого виходу або передачі дітей знову оголошено тривогу, усі негайно повертаються/спрямовуються до визначеного укриття за локальним планом.

11. ДОСТУП МІСЦЕВИХ МЕШКАНЦІВ ТА ІНШИХ СТОРОННІХ ОСІБ ДО УКРИТТЯ ЛІЦЕЮ

11.1. Під час здійснення Ліцеєм освітнього процесу доступ до об'єктів фонду захисних споруд Ліцею здійснюється з урахуванням установлених законодавством обмежень та порядку використання таких об'єктів.

11.2. Доступ місцевих мешканців та інших сторонніх осіб до *укриття «Б»* може здійснюватися у випадках і в періоди, коли такий доступ допускається чинним законодавством, рішеннями Київської міської військової адміністрації, засновника або іншого уповноваженого органу, з урахуванням фактичної місткості укриття та необхідності забезпечення місць для учасників освітнього процесу.

11.3. У разі допуску місцевих мешканців та інших сторонніх осіб до укриття «Б» їх прохід територією Ліцею здійснюється визначеним маршрутом у супроводі працівника *КП «Муніципальна охорона» або іншого відповідного працівника Ліцею*, без доступу до інших приміщень і зон Ліцею, не пов'язаних із проходом до укриття.

11.4. Особам, допущеним до укриття, забороняється самовільно переміщуватися територією та приміщеннями Ліцею, заходити до зон розміщення учнів, перешкоджати роботі педагогічних працівників та відповідальних осіб, здійснювати фото- або відеофіксацію дітей чи місць їх розміщення.

11.5. Якщо допуск сторонніх осіб створює ризик перевищення допустимої місткості укриття, перешкоджає безпечному розміщенню учасників освітнього процесу або суперечить установленому компетентними органами режиму використання укриття, такий допуск здійснюється відповідно до вказівок уповноважених органів цивільного захисту та чинного порядку використання фонду захисних споруд.

12. НОРМАТИВНА ТА МЕТОДИЧНА БАЗА

Документ підготовлено з урахуванням основних нормативно-правових актів і чинних на дату підготовки офіційних роз'яснень, які безпосередньо стосуються безпеки,

використання укриттів, санітарних умов, освітнього процесу та харчування.

1. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI (зокрема ст. 20, 32, 33).
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX.
4. Постанова КМУ від 10.03.2017 № 138 «Деякі питання використання об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту».
5. Наказ МВС України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту...», у чинній редакції, у т.ч. з урахуванням наказу МВС № 546 від 12.08.2025.
6. Наказ МОЗ України від 25.09.2020 № 2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти», у чинній редакції.
7. Наказ МОЗ України від 29.10.2025 № 1638 «Про затвердження Змін до Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти» (з урахуванням наказу МОЗ № 1757 від 20.11.2025; відповідні зміни діють з 01.01.2026).
8. Постанова КМУ від 24.03.2021 № 305 «Про затвердження норм та Порядку організації харчування у закладах освіти...», у чинній редакції.
9. Постанова КМУ від 24.06.2026 № 809 «Про внесення змін до Порядку організації харчування у закладах освіти...» (зокрема п. 30-1 про використання інших приміщень на період воєнного стану).
10. Офіційні рекомендації ЮНІСЕФ в Україні / ДСНС / МОН щодо дій під час повітряної тривоги та перебування в укритті.
11. Роз'яснення Служби освітнього омбудсмена України «Як діяти закладу освіти та учасникам освітнього процесу під час повітряної тривоги» від 17.10.2022.
12. Рекомендації МОЗ для закладів загальної середньої освіти з організації харчування у пристосованих приміщеннях (лист від 17.06.2026 № 02.2.0/33551/2-26) — методичний документ, що застосовується разом із постановою КМУ № 305 та санітарними вимогами.

Додаток 1
до Алгоритму дій на випадок повітряної тривоги,
якщо очне навчання відбувається в укриттях

РОЗПОДІЛ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗА УКРИТТЯМИ

Укриття А		Укриття Б		Укриття В	
Клас	К-ть учнів	Клас	К-ть учнів	Клас	К-ть учнів
2в	31	4а	32	1а	30
3а	33	4б	32	1б	28
3б	31	4в	31	1в	30
3в	32	Всього	95	2а	33
Всього	127			2б	29
				Всього	150

Додаток 2

КОРОТКА ПАМ'ЯТКА ПЕДАГОГОВІ: «ТРИВОГА, АЛЕ МИ ВЖЕ В УКРИТТІ»

1. **Скажіть спокійно:** «Оголошено повітряну тривогу. Ми вже в укритті. Залишаємося на своїх місцях і зберігаємо спокій».
2. **Перевірте дітей:** звірте фактичну кількість зі списком/журналом; про відсутність – одразу адміністрації.
3. **Не залишайте групу:** не вирушайте самостійно шукати відсутнього учня.
4. **Тримайте проходи вільними:** без бігу, скупчення та зайвих переміщень.
5. **Оцініть стан:** дим, запах газу, вода, пошкодження, задуха, відсутність освітлення/вентиляції – негайно відповідальному.
6. **Продовжуйте навчання лише за безпечних умов:** краще тихі та спокійні активності; за потреби – пауза.
7. **Не поширюйте чутки:** тільки офіційна інформація та внутрішні команди.
8. **Не відпускайте дитину під час тривоги:** навіть якщо батьки прибули особисто.
9. **Пам'ятайте про вимушену евакуацію:** якщо укриття саме стало небезпечним – дійте за резервним маршрутом і командами відповідального.
10. **Після відбою:** не створюйте масового виходу; дочекайтеся організаційної команди адміністрації

**АЛГОРИТМ ДІЙ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В РАЗІ ВИНИКНЕННЯ
НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
(ЗОКРЕМА БЛЕКАУТУ)
В ЛІЦЕЇ №34 ІМЕНІ ВІКТОРА МАКСИМЕНКА ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ
М.КИЄВА**

І. ПІДГОТОВЧІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ

1. Здійснити аналіз забезпеченості закладу приладами, оснащенням для альтернативного освітлення, теплопостачання та водопостачання.
 - Оновити, затвердити наказом керівника закладу освіти Інструкції щодо дій працівників в умовах надзвичайних ситуацій в Ліцеї №34 імені Віктора Максименка Подільського району м.Києва
 - Розробити, обговорити на педагогічній раді проєкт Алгоритму дій учасників освітнього процесу в разі виникнення надзвичайних ситуацій (зокрема блекауту), схвалити його рішенням педагогічної ради, затвердити наказом директора, врахувавши рекомендації компетентних органів щодо функціонування закладу освіти та дій усіх працівників закладу на випадок екстреного (одноденного) або тривалого (повного) блекауту.
 - Оновити поверховий план евакуації учасників освітнього процесу з урахуванням відсутності освітлення у закладі освіти (позначити шляхи евакуації, до прикладу світловідбиваючими наліпками/стрічками, інше).
2. Провести навчання з виконання Алгоритму дій за планом з усіма категоріями працівників.
 - Провести позаплановий інструктаж з усіма працівниками щодо алгоритму дій в надзвичайних ситуаціях (зокрема блекауту) з відповідним записом до журналу встановленого зразка.
3. Провести позапланові інструктажі з відповідальними працівниками за роботу альтернативних джерел електроенергії з відповідним записом до журналів встановленого зразка. Провести навчання з відповідальними за роботу генераторів/альтернативних джерел освітлення з відповідним записом до журналу встановленого зразка. Перевірити стан технічного масла у генераторах, при потребі замінити. Перевірити стан і готовність альтернативних джерел тепла (повітряні гармати, газові нагрівачі повітря тощо). При можливості налагодити роботу радіоточки у закладі освіти.
4. Перевірити **наявність запасів пального із розрахунку мінімум на 3–5 діб** для забезпечення роботи генераторів запасу технічної води, питної води (з розрахунку 1,5 л. на особу

на **48 год.**), запасу продуктів (**продукти швидкого приготування, перекусу тощо**), необхідної для перебування учнів та колективу у приміщенні закладу освіти.

5. Розробити гнучкий графік роботи для усіх категорій працівників закладу для забезпечення його безперебійного функціонування та затвердити наказом керівника закладу освіти.
6. Визначити чергових працівників змінно/цілодобово (бажано тих, хто проживає у пішій доступності до закладу освіти) для організації прийому дітей у перший день відключення світла з 07:45 год. (чергова група), до 19:00 год (чергова група) та місце їх прийому.
7. Розробити шаблони повідомлень та механізм швидкого інформування батьків (система оповіщення через відповідальних осіб-працівників школи, що мешкають поруч із закладом, розміщення оголошень на інформаційних дошках біля закладу) або шляхом розсилання шаблонів смс-повідомлень. Підготувати друковані матеріали для використання у разі відсутності мобільного зв'язку.
8. Проінформувати батьків учнів про алгоритм дій батьків у разі надзвичайної ситуації, надіславши Пам'ятки для батьків у разі виникнення надзвичайних ситуацій (зокрема блекауту), що містять схеми, таблиці, алгоритми, відеозвернення.
9. Розмістити при вході до закладу (або іншому доступному місці) інформацію щодо режиму роботи закладу освіти, форм навчання, перелік телефонів та адрес аварійно-рятувальних служб району та міста, управління освіти району.

II. ДІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

	ЧЕРВОНИЙ РІВЕНЬ (ТРИВАЛИЙ БЛЕКАУТ)	ПОМАРАНЧЕВИЙ РІВЕНЬ (ОДНОДЕННИЙ БЛЕКАУТ)
ДІЇ АДМІНІСТРАЦІЇ	Організація роботи працівників 1. У разі незапланованого відключення світла, водо- та теплопостачання, роботи каналізаційної системи до початку роботи закладу освіти, працівникам прибути на робочі місця згідно з графіком роботи, складеним адміністрацією та затвердженим наказом керівника. 2. У разі раптового відключення світла перевірити вимкнення електроприладів, щитових в усіх приміщеннях закладу освіти. Вимкнути з розеток подовжувачі та всі електроприлади, техніку. 3. Перевірити справність вентиляції, водопостачання та каналізаційних систем при аварійних відключеннях та під час включення.	

	ЧЕРВОНИЙ РІВЕНЬ (ТРИВАЛИЙ БЛЕКАУТ)	ПОМАРАНЧЕВИЙ РІВЕНЬ (ОДНОДЕННИЙ БЛЕКАУТ)
Дії АДМІНІСТРАЦІЇ	Інформаційний хаб та комунікація Задіяти можливу систему оповіщення учасників освітнього процесу та працівників закладу освіти Залучити до інформаційного ланцюжка батьків учнів (за необхідності).	
	У разі відсутності мобільного зв'язку розмістити оголошення на дверях, інформаційних стендах, в інших доступних місцях. Регулярно оновлювати оголошення.	Розіслати шаблони смс-повідомлень для працівників, батьків учнів у разі наявності мобільного зв'язку. Регулярно повторювати розсилання.
	Забезпечення закладу додатковими ресурсами 1. <i>Тепло:</i> Підготувати для використання пледи, термоковдри, каремати (за наявності), термоси та термоконтейнери для збереження температури готових страв. 2. <i>Світло та зарядка:</i> забезпечити наявність портативних зарядних станцій для освітлення та живлення пристроїв, що не потребують високої потужності. Здійснити запас альтернативних джерел освітлення (ліхтариків, світильників, гірлянд на акумуляторах та батарейках, LED-стрічку, світлодіодну стрічку, яку заживити від автоаккумулятора, а також запас батарейок AA (пальчикові), AAA (мізинчикові). 3. <i>Санітарні потреби:</i> забезпечити достатній запас технічної води для використання у разі відсутності водопостачання (для каналізаційну систему). У разі відсутності біотуалетів та неможливості використання каналізаційної системи - організувати санітарну зону на території закладу освіти, підготувати ємкості з кришками та сидіннями для використання як найпростіших туалетів. 4. <i>Зв'язок/оповіщення:</i> використовувати радіоприймач на батарейках для отримання інформації. Використовувати гучномовець для інформування про отримання сигналу тривоги. За можливості відновити роботу радіоточки. 5. <i>Харчування:</i> сформувати запас харчових продуктів тривалого зберігання та бутильованої питної води, одноразового посуду для забезпечення безперервного перебування в укритті закладу учасників освітнього процесу не менше 48 годин (згідно з чинними нормативними документами: додатком 16 постанови КМУ від 08.10.2025 № 1280). Використовувати страви, які не потребують тривалої термічної обробки (каші, овочеві та м'ясні консерви, овочі, фрукти, сухарики, горішки, сухофрукти, м'ясні, овочеві, фруктові чіпси тощо).	

	ЧЕРВОНИЙ РІВЕНЬ (ТРИВАЛИЙ БЛЕКАУТ)	ПОМАРАНЧЕВИЙ РІВЕНЬ (ОДНОДЕННИЙ БЛЕКАУТ)
Дії ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	Співпраця з батьками 1. Оновити та опрацювати з батьками Пам'ятку щодо забезпечення мінімальних санітарно-гігієнічних та харчових потреб учня на 1 добу («тривожна торбинка»). Рекомендувати батькам перелік складу «тривожної торбинки»: вода питна, сік пастеризований, печиво галетне з вмістом цукрів менше 10 грамів на 100 грамів продукту, хлібці цільнозернові, консерви овочеві/фруктові тощо, вологі та сухі серветки, одноразовий посуд, теплий одяг тощо. 2. Розмістити Пам'ятку для батьків на інформаційних стендах при вході до закладу освіти, при можливості підготувати друковані матеріали та надати їх батькам. 3. Інформувати батьків про необхідність приводити учнів у заклад освіти у зручному, теплому одязі, що відповідає температурі повітря у приміщенні та на вулиці. Передбачити змінний теплий одяг.	
	Організація освітнього процесу: інформувати батьків учнів про форми організації освітнього процесу та режим роботи закладу освіти	Надати батькам рекомендації щодо самостійного опрацювання навчального матеріалу у разі перебування учнів вдома.
	Психологічна підтримка 1. Здійснювати моніторинг психологічного та емоційного стану усіх учасників освітнього процесу та психологічний супровід працівників і учнів упродовж періоду роботи закладу освіти 2. Організувати щоденну психологічну підтримку працівникам, батькам, учням, при можливості телефонного чи відео- зв'язку надавати допомогу та підтримку в онлайн-режимі.	

	ЧЕРВОНИЙ РІВЕНЬ (ТРИВАЛИЙ БЛЕКАУТ)	ПОМАРАНЧЕВИЙ РІВЕНЬ (ОДНОДЕННИЙ БЛЕКАУТ)
	Організація освітнього процесу 1. Забезпечити раціональне використання світлового дня: розпочинати освітній процес пізніше (коли настає більш світлий період доби); створення чергових груп для дітей, які приходять раніше; 2. Розмістити парти (повернути) максимально ближче до вікон для тривалого потоку денного світла; 3. Скоригувати розклад уроків, застосовуючи гнучкий підхід до планування навчального дня та тижня, з урахуванням тривалості світлового дня; 4. Скоротити тривалість уроків до 30 хв. для учнів 1-4 класів, до 40 хв. для учнів 5-11 класів; 5. Спрямувати роботу на уроках на повторення та актуалізації пройденого матеріалу з подальшим надолуженням нових тем за рахунок ущільнення матеріалу або за рахунок організації роботи знаннєвих гуртків; 6. Під час проведення уроків перевагу надавати завданням з використанням слухової функції учнів; 7. Під час перерв організовувати рухливі ігри та прогулянки на свіжому повітрі (за можливості); активізувати рухливу активність учнів під час уроків; для психологічного розвантаження використовувати настільні ігри. Використовувати аудіальні чи тілесні ігри («ігри в темряві») 8. Організовувати ігри для зняття втоми, напруги, тривожності; 9. Відмінити домашні завдання, зацентрувати увагу при завершенні уроку на рефлексії; 10. Продовжувати роботу знаннєвих гуртків.	
ДІЇ БАТЬКІВ	До блекауту: для комунікації зберегти контакти адміністрації закладу/класного керівника. Підготувати для дитини «Тривожну торбинку»*, подбати про додаткові теплі речі, запас продуктів, води та зарядні пристрої для мобільного телефону, засоби освітлення (ліхтарик), за можливості оздобити одяг світловідбиваючими стрічками. Рекомендуємо підписати верхній одяг: ПІП дитини, №школи, клас, номер телефону батьків)	
	Під час блекауту: - чітко дотримуватись інструкцій, які надає адміністрація закладу освіти/класний керівник. Бути готовим забрати свою дитину одразу, як тільки це стане можливим.	

ПОРАДИ ДЛЯ КОЛЕГ ТА БАТЬКІВ, ПРИ ПЕРЕБУВАННІ У СВОЇХ ДОМІВКАХ

Алгоритм дій під час блекауту:

1. Залишайтеся спокійними, не панікуйте, використовуйте безпечне освітлення (ліхтарики, свічки в металевих ємностях), економте заряд телефонів (вимкніть непотрібні програми, тримайте павербанки зарядженими), закрийте вікна та двері для збереження тепла взимку або захисту від сонця влітку, перевірте наявність води та продуктів, а також підтримуйте зв'язок з рідними та екстреними службами, якщо є можливість.

Основні кроки.

Освітлення: Використовуйте ліхтарики, свічки в глибоких металевих ємностях, або ліхтарі на батарейках. Не пересувайтеся з запаленою свічкою, використовуйте ліхтарик.

Зв'язок: Економте заряд мобільних пристроїв, вимикайте непотрібні функції та програми. Тримайте павербанки зарядженими. Якщо зв'язок вашого оператора зник, спробуйте переключитися на мережу іншого оператора в налаштуваннях телефону. Майте при собі радіо на батарейках для отримання інформації.

Підтримуйте зв'язок

Для того, щоб завжди залишатися на зв'язку, виконайте низку порад:

1. У разі вимкнення електрики підтримуйте свій мобільний телефон зарядженим наскільки це можливо. Використовуйте економний режим роботи та вимкніть усі непотрібні програми, щоб максимально продовжити час роботи батареї.
2. Придбайте павербанки, щоб у разі потреби заряджати телефон без необхідності у розетці. В ідеалі, кількість таких автономних джерел енергії має бути на одиницю більшою, ніж людей, які перечікують блекаут. Один – для живлення загального освітлення, та по пристрою на кожну людину для забезпечення її потреб. Звісно, усе акумулює обладнання, яке є у вашому будинку, слід періодично перевіряти та заряджати.
3. Заздалегідь напам'ять завчіть важливі номери телефонів (запишіть у нотатник): окрім екстрених служб потрібно знати контакти найближчих родичів, яких немає поряд, та друзів, щоб швидко зв'язатися з ними у разі потреби. Особливо це важливо, якщо усі ці люди мешкають у одній місцевості чи районі з вами. Вони можуть знати більше або хвилюватись за вас, розуміючи, що ви знаходитесь у небезпечній ситуації.
4. Зв'язатися з тими, хто може турбуватися, краще у перші відрізки часу після початку блекауту, щоб повідомити їм, що все добре.

Тепло/прохолода: У холодну пору: заклейте щілини у вікнах і дверях, використовуйте ковдри. Тримайте двері до приміщення, де готуєте, зачиненими, щоб зберегти тепло.

Вода та їжа: Майте запас води (щонайменше 2 літри на людину на день) та продуктів, які не потребують тривалого приготування (консерви, крупи, сухарі тощо). Тримайте дверцята холодильника та морозильної камери закритими, щоб зберегти холод. Зручно також вико-

ристовувати одноразовий посуд, щоб не мити його після їжі у крижаній воді з-під крана, а просто викинути.

Гігієна: Тримайте під рукою вологі та сухі серветки, антисептики, засоби для миття рук.

Безпека: Перевірте справність замків, дверей і вікон. У разі, якщо ви знайшли підозрілий об'єкт, не чіпайте його та негайно зателефонуйте до екстрених служб, назвіть своє місцезнаходження, опис об'єкта та чи є поруч люди.

Енергопостачання: Якщо є можливість, придбайте генератор, портативні зарядні пристрої. Використовуйте туристичні пальники для приготування їжі.

Медикаменти та просте медичне приладдя. У вашому наборі мають бути хоча б основні ліки: від головного болю, від розладу роботи шлунка, жарознижувальні, проти м'язових спазмів, мазь від розтягувань, якісь легкі заспокійливі, спирт, пластир, бинт. Якщо у когось у сім'ї є спеціальні медичні потреби (передусім, мова про інвалідів, діабетиків та астматиків), переконайтеся, що для них теж є запас. Також добре додати до аптечки термометр, пінцет та ножиці.

Готівка: невелика сума готівки, оскільки термінали можуть не працювати.

Документи: зберігати у водонепроникній упаковці.

ІІІ. ОБЛАДНАННЯ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЇ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ НА ВИПАДОК БЛЕКАУТУ

Поділяються на векторні напрямлення за специфікою, обладнанням та методичною підготовкою працівників закладу освіти

СПЕЦИФІКА

1. Електроенергія та зв'язок.
 - наявність приладів світла
 - зарядка пристроїв
 - оповіщення
 - інтернет
2. Тепло та опалення.
 - утеплення приміщень, збереження тепла
 - альтернативні засоби для теплопостачання
 - одяг та обігрів
3. Вода та їжа.
 - запаси води
 - запаси продуктів харчування
 - засоби для приготування їжі
4. Безпека та здоров'я.
 - медичний пункт
 - охорона
 - санітарні норми в приміщеннях
 - документи, кошти.
5. Психологічна підготовка.
 - план дій
 - контроль стресу
 - психологічний супровід фахівців
 - сусіди та підтримка.

ОБЛАДНАННЯ ТА МАТЕРІАЛИ

1. Електричне живлення.
 - генератори стаціонарні
 - генератори мобільні
 - пальне до них
 - повербанки
 - багатоканальні розетки
 - подовжувачі
 - зарядні станції
 - акумулятори
 - інвектори
 - джерела безперебійного живлення
 - зарядні пристрої
 - ліхтарики
 - батарейки
2. Тепло.
 - теплова пушка
 - електрообігрівачі
 - спальні мішки
 - ущільнювачі
 - щільна матерія
 - дрова
 - свічки, сірники, запальнички
 - газові горілки
 - ковдри
 - примус
 - *грілки
3. Вода та їжа.
 - запаси технічної води
 - питна вода по локаціям
 - продукти харчування з тривалим терміном придатності
 - термоси
 - термоподи
 - електричні чайники
 - газові міні-плити
 - електричні плити мобільні
4. Безпека та здоров'я.
 - аптечки укомплектовані
 - технічні засоби для евакуації
 - місця зберігання цінних речей
 - відеонагляд
 - радіоприймач на батарейках.
 - шанцеві інструменти
5. Персонал має знати інструкції
 - з пожежної безпеки
 - з охорони праці в надзвичайних ситуаціях (зокрема блекауту)
 - план евакуації за відсутності світла
 - розміщення людей
 - відповідальних осіб за специфікаціями та локаціями
 - графіки чергування на місцях
 - робота з обладнанням всіх типів
 - місця зберігання обладнання
 - чергові номери телефонів всіх екстрених служб та відповідальних осіб
 - домедична допомога

ІНСТРУКЦІЯ ЩОДО ДІЙ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ В ЛІЦЕЇ №34 ІМЕНІ ВІКТОРА МАКСИМЕНКА ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ М.КИЄВА

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Інструкція щодо дій в умовах надзвичайних ситуацій в Ліцеї №34 імені Віктора Максименка Подільського району м.Києва (далі – ліцей) встановлює порядок дій при загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій природного, техногенного, соціального і воєнного характеру (зокрема блекауту).

Інструкція розроблена на підставі ст. 40 Кодексу цивільного захисту України, постанови Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях», наказу ДСНС України від 23.03.2015 № 167 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки населення до дій в умовах загрози або вчинення терористичного акту».

Дії працівників ліцею при загрозі та виникненні подій, що можуть привести до надзвичайних ситуацій, повинні бути спрямовані на збереження свого життя та здоров'я, матеріальних цінностей та негайне оповіщення служб оперативного реагування за телефонами:

- Рятувальна служба ДСНС – **101**;
- Національна поліція – **102**;
- Швидка медична допомога – **103**;
- Аварійна служба газу – **104**;
- Служба екстреної допомоги населенню – **112**.

Надзвичайна ситуація (далі – НС) обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або на водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може привести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності.

2, ДІЇ ПРАЦІВНИКІВ У РЕЖИМІ ПОВСЯКДЕННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У режимі повсякденної діяльності працівники повинні:

- знати сигнали цивільного захисту і порядок їх доведення до населення;
- знати телефони служб оперативного реагування і порядок їх виклику;
- знати порядок дій в умовах загрози або виникнення надзвичайних ситуацій;
- вміти користуватися первинними засобами пожежогасіння і знати місця їх розташування;
- дотримуватися правил пожежної безпеки, правильного поводження з електричними приладами, санітарних норм і правил та про всі виявлені порушення доповідати керівнику;
- вивчити план евакуації при загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій;
- знати місцезнаходження захисних споруд та найпростіших укриттів;
- вміти користуватися індивідуальними засобами захисту органів дихання, а також медичними засобами захисту, знати прийоми надання першої медичної допомоги.

3. ДІЇ ПРАЦІВНИКІВ У РЕЖИМІ ПОВСЯКДЕННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Під час воєнного стану повітряна тривога не буває навчальною. Коли надходить інформація від сил протиповітряної оборони про рух ворожої авіації (крилатих ракет) або про запуск балістичних ракет та інших повітряних цілей, існує загроза життю.

Сповіщення про повітряну тривогу – це повідомлення про реальну загрозу удару з повітря.

Сигнали повітряної тривоги передаються підрозділами ДСНС та військових адміністрацій через автоматизовані системи центрального оповіщення цивільного захисту (звучання сирен), через медіа (теле- та радіоповідомлення) та засоби електронних комунікацій (SMS-повідомлення, повідомлення у мобільних застосунках). Сигнали повітряної тривоги направлені на захист здоров'я і життя населення від бомбардувань та ракетних обстрілів і є обов'язковими для виконання всіма особами згідно з п. 2 ст. 21 Кодексу цивільного захисту України. Для швидкого отримання попереджувального сигналу про загрозу всім працівникам рекомендовано встановити на телефони застосунок «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА».

Застосунок надсилає максимально гучні критичні сповіщення про повітряну, хімічну, техногенну або інші види тривоги системи цивільної оборони навіть у беззвучному або сплячому режимі смартфона. Важливо прослухати повідомлення і діяти в суворій відповідності до отриманих вказівок.

В якості укриття при повітряних тривогах використовуються:

- захисні споруди цивільного захисту – сховища або протирадіаційні укриття;
- найпростіші укриття – підвальні, цокольні приміщення та 1-й поверх приміщень відповідно до складених актів оцінки об'єктів;
- підземні споруди подвійного призначення – паркінги, підземні переходи тощо.

Кожен працівник повинен завчасно ознайомитися з місцем розташування укриття та маршрутами до нього, а також з порядком дій при оголошенні повітряної тривоги.

3.1. Порядок дій працівників, які під час оголошення повітряної тривоги перебувають на робочих місцях:

- почувши сигнал «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» або отримавши його у вигляді повідомлення на телефон чи через систему оповіщення в закладі освіти, негайно припинити роботу;
- вимкнути оргтехніку, електричні прилади, освітлення;
- переконатись, що всі службовці, які працюють у цьому приміщенні або в сусідніх приміщеннях, знають про сигнал тривоги;
- взяти необхідні особисті речі (документи, що посвідчують особу, ліки, які приймаються регулярно, телефон тощо) та негайно, без паніки, організовано пройти до захисного укриття разом з учнями закладу освіти;
- організовано пройти до укриття, зайняти місце в укритті, зберігати спокій та надавати допомогу тим, хто її потребує.

3.2. Порядок дій під час проведення публічних заходів:

- почувши сигнал «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» або отримавши його у вигляді повідомлення на телефон, всі учасники зазначених заходів повинні негайно припинити роботу;
- організовано пройти до захисних споруд, зайняти місця в укритті, зберігати спокій та надавати допомогу тим, хто її потребує;
- почувши офіційне повідомленнями «ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ», можна залишити безпечне місце перебування у сховищі та повернутися до виконання своїх обов'язків.

3.3. Порядок дій працівників, які під час оголошення повітряної тривоги працюють дистанційно (перебувають вдома):

- почувши сигнал «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» або отримавши його у вигляді повідомлення на телефон, негайно припинити роботу;
- вимкнути електричні прилади, перекрити газ та воду;

- взяти необхідні особисті речі (документи, що посвідчують особу, ліки, які приймаються регулярно, телефон тощо) та негайно спуститися в укриття, використовуючи найкоротший маршрут;
- якщо укриття в радіусі 500 метрів від будинку відсутнє, а працівники знаходяться на верхніх поверхах будівлі, – спуститися на нижні поверхи без використання ліфту (це небезпечно), знайти безпечну зону, користуючись правилами «двох стін», «нижнього поверху» та «розташування біля капітальної стіни»;
- перебуваючи в укритті або у безпечному місці, зберігати спокій, надавати допомогу тим, хто її потребує;
- почувши офіційне повідомлення «ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ», залишити безпечне місце перебування у сховищі та розпочати виконання своїх обов'язків.

3.4. Порядок дій працівників, які відповідно до своїх професійних обов'язків та інструкцій під час оголошення повітряної тривоги перебувають на робочих місцях, пов'язаних з охороною закладу освіти (охоронці):

- почувши сигнал «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» або отримавши його у вигляді повідомлення на телефон, негайно повідомити присутніх про оголошення повітряної тривоги;
- проінформувати відвідувачів про наявність та місце розташування найпростішого укриття;
- перевірити чи відкрите укриття та аварійні виходи;
- попередити про недопущення відвідувачів до верхніх поверхів, скерувавши всіх до захисного укриття;
- перевірити чи всі працівники та відвідувачі залишили приміщення та перейшли до укриття, закрити приміщення, взяти необхідні особисті речі (документи, що посвідчують особу, ліки, які приймаються регулярно, телефон тощо), і залишивши на посту охорони працівників та службовців у кількості, визначеній відомчими інструкціями, негайно прямувати до укриття, використовуючи найкоротший маршрут;
- перебуваючи в укритті або у безпечній зоні, зберігати спокій, надавати допомогу тим, хто її потребує;
- почувши офіційне повідомлення «ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ», залишити безпечне місце перебування у сховищі та взятися до виконання своїх обов'язків.

3.5. Порядок дій працівників, які під час оголошення повітряної тривоги перебувають на робочих місцях, пов'язаних зі прийомом відвідувачів (сторожі):

- почувши сигнал «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» або отримавши його у вигляді повідомлення на телефон, негайно припинити роботу (прийом);

- повідомити присутніх про оголошення повітряної тривоги, припинення роботи (прийому) та, як наслідок, необхідність прямувати до укриття;
- вимкнути електричні прилади, взяти необхідні особисті речі (документи, що посвідчують особу, ліки, які приймаються регулярно, телефон тощо), закрити приміщення та негайно прямувати до укриття, використовуючи найкоротший маршрут;
- перебуваючи в укритті або у безпечній зоні, зберігати спокій, надавати допомогу тим, хто потребує;
- почувши офіційне повідомлення «ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ», залишити безпечне місце перебування у сховищі та повернутися до виконання своїх обов'язків.

4. ДІЇ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ЗАГРОЗИ АБО ВЧИНЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТА

4.1. Заходи попереджувального характеру:

- здійснити комплексне обстеження стану надійності охорони об'єкта, посилити пропускний режим по допуску на об'єкт автотранспорту, персоналу і відвідувачів, проводити ретельну перевірку ввезеного на об'єкт майна і внесеної ручної поклажі.
- вжити додаткових заходів щодо інженерно-технічної оснащеності об'єкта, додатково встановити модернізовані системи сигналізації і відеоспостереження;
- розробити план евакуації відвідувачів, персоналу та постраждалих; визначити (уточнити) завдання служб охорони, безпеки об'єкту при евакуації;
- сформувати у кожній черговій зміні охорони, групи негайного реагування. У ході щоденних інструктажів уточнювати розрахунок особового складу, що заступає на чергування, звертати особливу увагу на доведення оперативної обстановки на об'єкті, а також на необхідність посилення пильності і підвищення відповідальності співробітників;
- силами співробітників охорони організувати проведення систематичних обходів і оглядів об'єкта і прилеглої до нього території з метою своєчасного виявлення підозрілих предметів і запобігання закладки вибухових пристроїв, а також установлення сторонніх осіб, що проявляють підвищений інтерес до об'єкта;
- регулярно проводити перевірки підсобних приміщень і територій, не допускати перекриття шляхів евакуації людей і транспорту;
- ввести в практику систематичне проведення перевірок проходження сигналів оповіщення від чергової зміни охорони до посадових осіб об'єкта, а також стану засобів оповіщення персоналу;

- організувати практичні тренування зі співробітниками охорони і персоналом по діях при виникненні надзвичайної ситуації терористичного характеру;
- провести інструктивні заняття з персоналом про порядок дій при прийомі телефонних повідомлень з погрозами терористичного характеру і правилах поводження з письмовими анонімними матеріалами.
- звернути увагу на неприпустимість прийому на зберігання від сторонніх осіб будь-яких предметів та речей;
- здійснювати заходи щодо більш ретельного підбору персоналу об'єкта, у тому числі допоміжного складу (чергових, ремонтників, прибиральників тощо). Більш ретельно здійснювати перевірку і допуск на об'єкт фахівців сторонніх організацій;
- звільнити від зайвих предметів службові приміщення, сходові клітини, приміщення, де розташоване технічне устаткування;
- забезпечити регулярне видалення з будівель відходів, по можливості звільнити територію від будівельних лісів та металевого сміття, контейнери - сміттєзбірники встановити поза межами будівель об'єкту;
- довести до всього персоналу номери телефонів, за якими необхідно повідомити правоохоронні та інші органи при виявленні підозрілих предметів або ознак загрози проведення терористичного акту.

4.2. При виявленні на об'єкті підозрілого предмета, схожого на вибуховий пристрій.

Ознаки, що можуть вказувати на наявність вибухового пристрою:

- виявлення безгоспного предмету у будь-якому вигляді (сумка, згорток, пакет або предмет, схожий на гранату, міну, снаряд і т.п.) у місцях можливої присутності великої кількості людей, поблизу пожежо- і вибухонебезпечних місць, розташування різного роду комунікацій;
- наявність на виявленому предметі проводів, мотузок, ізоляційної стрічки, скотчу;
- підозрілі звуки, шиглики, цокання часів, що видаються предметом;
- від предмета виходить характерний запах мигдалю або іншій незвичайний запах, на зовнішній оболонці присутні масляні плями.

Чинники, що служать приводом для побоювання:

- перебування підозрілих осіб до виявлення цього предмета,
- наявність погроз, висловлених особисто, по телефону або в поштових відправленнях.

Дії персоналу об'єкта при виявленні предмету, схожого на вибуховий пристрій:

- суворо забороняється самостійно здійснювати з виявленим підозрілим предметом будь-які дії, а саме: не наближатися, не торкати, не розкривати, не переміщати знахідку, не заливати її рідиною, не засипати піском і ґрунтом, не користуватися радіо- і електроапаратурою, переговорними пристроями (в тому числі мобільними телефонами);
- негайно повідомте про виявлений підозрілий предмет (вказавши точне місце його перебування, час виявлення та зовнішній вигляд) своєму керівництву або черговій службі (службам безпеки, охорони) об'єкту, а у разі неможливості встановлення зв'язку з ними особисто правоохоронному органу УМВСУ - тел. 102, УСБУ - тел. 37-92-44 чи підрозділу Управління ДСНС за телефоном 101. Надалі дійте за їхніми вказівками.

Дії посадових осіб об'єкта, які отримали інформацію про виявлений предмет з ознаками вибухового пристрою:

- дайте вказівку не наближатися, не торкати, не розкривати, не переміщати знахідку, не заливати її рідиною, не засипати піском і ґрунтом, не користуватися радіо- і електроапаратурою, переговорними пристроями (в тому числі мобільними телефонами);
- зафіксуйте точне місце перебування і час виявлення підозрілого предмета, а також установчі дані осіб, що знайшли предмет. Забезпечте їхню присутність до моменту прибуття представників правоохоронних органів;
- терміново повідомте про подію керівника закладу освіти і через нього або особисто місцевому правоохоронному органу УМВСУ - тел. 102, УСБУ - тел. 37-92-44 чи підрозділу Управління ДСНС за телефоном 101;
- при наявності підстав (існуванні реальної загрози життю та здоров'ю людей внаслідок очікуваного вибуху) організуйте евакуацію персоналу, використовуючи маршрути, віддалені від місця перебування підозрілого предмета;
- дайте вказівку сторожам оточити місце розташування предмета, знаходитися на безпечній відстані від нього або в місцях, що забезпечують захист (кут будівлі, колонна, товсте дерево, автомобіль та ін.) і вести спостереження;
- при необхідності організуйте відключення побутових і виробничих комунікацій води й електрики;
- посильте контроль за роботою особового складу охорони по всьому об'єкту;
- не знижуючи рівень охорони об'єкта, забезпечте можливість безперешкодного

проходу або проїзду до предмета співробітників і транспорту органів реагування (УМВС, УСБУ, ГУ МНС, управління охорони здоров'я та ін.);

- надайте можливість прибулим правоохоронцям опитати заявника та інших осіб, які володіють інформацією про подію, що сталася;
- далі дійте за вказівками представників правоохоронних органів.

4.3. При надходженні погрози по телефону:

Телефон є засобом зв'язку, який найчастіше використовують як злочинці (для передачі повідомлень про закладені бомби, захоплення людей і пред'явлення політичних або інших вимог), так і "телефонні хулігани", які висловлюють мнимі погрози. Приймаючи анонімне телефонне повідомлення про можливе здійснення актів тероризму необхідно пам'ятати, що вони несуть важливу криміналістичну інформацію, тому в розмові з анонімом необхідно запам'ятати і зафіксувати на паперові якнайбільше даних.

Дії особи, що отримує телефонне повідомлення :

- зафіксуйте дату, час і тривалість анонімного повідомлення, місце установки та номер телефону, на який воно надійшло, приналежність конкретному підрозділу і співробітнику;
- під час розмови прийміть міри до запису фонограми анонімного повідомлення, визначення номера телефону анонімного абонента шляхом використання технічних можливостей даного телефонного апарата. При відсутності таких можливостей через співробітників, що знаходяться поруч, спробуйте повідомити про анонімне повідомлення чергового адміністратора, директора гімназії, правоохоронні органи за телефонами УМВСУ - тел. 102, УСБ в м.Києві -тел. 0 800 501 482 ;
- при одержанні анонімного повідомлення спробуйте "зав'язати розмову" з анонімом і з'ясувати конкретну інформацію про його особу, професію, місце перебування і, якщо можливо, схилити до добровільного відмовлення від задуманої акції. У будь-якому випадку постарайтесь під час розмови отримати відповіді на наступні запитання:
 - куди, кому, за яким телефоном дзвонить ця особа?
 - які конкретно (дослівно) вимоги вона висуває?
 - висуває вимоги особисто, виступає в ролі посередника або представляє якусь групу осіб?
 - на яких умовах згодна відмовитись від задуманого?
 - як і коли з нею можна зв'язатися?
 - кому Ви можете або повинні повідомити про цей дзвінок?

- При цьому намагайтеся добитись від особи, що телефонує, максимально можливого проміжку часу для прийняття Вами та Вашим керівництвом рішень або здійснення якихось контрзаходів;
- по закінченню розмови з анонімом негайно повідомте про її зміст своєму керівництву або черговій службі (службам безпеки, охорони) об'єкту, а у разі неможливості встановлення зв'язку з ними особисто органам внутрішніх справ (тел.102) чи СБ України (тел. 37-92-44);
- по пам'яті складіть докладний опис висловлених погроз або повідомлень про передбачувані акти тероризму, а також висунутих ультиматумів та інших вимог;
- усі дані про зміст погроз або вимог, викладених анонімним абонентом, характеристики його голосу, мови, манери викладу погроз і вимог повідомте чергового адміністратора, директора гімназії чи представникам правоохоронних органів;
- для уникнення поширення чуток і паніки обговорювати отриману від аноніма інформацію з іншими співробітниками не рекомендується;

4.4. При надходженні погрози в письмовій формі :

Погрози в письмовій формі можуть надійти в організацію як по поштовому каналу, так і в результаті виявлення різного роду анонімних матеріалів (записки, надписи, інформація, що записана на дискеті тощо).

Дії персоналу та посадових осіб при отриманні анонімного матеріалу, що містить погрози терористичного характеру:

- поведіться з матеріалом максимально обережно, покладіть його в чистий, що щільно закривається, поліетиленовий пакет або файл (край яких доцільно скріпити степлером) та помістіть в окрему жорстку папку;
- постарайтеся не залишати на документі відбитків своїх пальців. Користуйтеся пінцетом або беріть документ торкаючись лише його кромки;
- якщо документ надійшов у конверті, його відкриття здійснюється лише з правої чи лівої сторони обережним відрізанням кромки ножицями;
- зберігайте все: сам документ з текстом, будь-які вкладення, конверт та упаковку, нічого не викидайте;
- не збільшуйте коло осіб, ознайомлених зі змістом документу;
- упаковані вказаним способом анонімні документи направте до правоохоронних органів з супровідним листом, в якому мають бути зазначені конкретні ознаки анонімних матеріалів (вид, кількість, у який спосіб і на чому виготовлені, з яких слів починається і якими закінчується текст, наявність підпису та т.ін.), а також

- обставини, пов'язані з їх розповсюдженням, виявленням або отриманням;
- анонімні документи не повинні зшиватися, склеюватися, на них не дозволяється робити підписи, підкреслювати чи обводити окремі місця в тексті, писати резолюції та вказівки, також забороняється їх м'яти та згинати.
 - при виконанні резолюцій та інших надписів на супровідних документах не повинно залишатися слідів тиску на анонімних матеріалах.
 - реєстраційний штамп проставляється лише на супровідних листах організації і заявах громадян, що передали анонімні документи до інстанцій.

4.5. У випадку виявлення вибухового пристрою або будь-якого підозрілого предмета:

- повідомити про небезпечну знахідку рятувальну службу ДСНС за телефоном 101, національну поліцію за телефоном 102, надавши інформацію про характерні ознаки ймовірного вибухового пристрою (місце його розташування, дата і час виявлення та особа, яка його виявила), після чого необхідно повідомити про знахідку безпосереднього керівника (у разі виявлення підозрілого предмета на території або в приміщеннях адміністративних будівель);
- негайно припинити роботи в місці (районі) його виявлення;
- проінформувати про нього інших осіб, які знаходяться поруч, за можливості забезпечити їх евакуацію з небезпечної території;
- не підходити, не торкатися та не пересувати небезпечну знахідку;
- знаходячись поблизу знахідки, утримуватися від куріння, використання засобів радіозв'язку, у тому числі й мобільного, не робити жодних самостійних дій;
- за можливості позначити або огородити місце перебування (для огорожі можна використовувати різні підручні матеріали – дошки, жердини, гілки, мотузки, коробки, шматки яскравої матерії тощо);
- за можливості та у разі наявності фото-, відеозасобів здійснити фото- та відеофіксацію місця знаходження підозрілого предмета, схожого на вибуховий пристрій;
- за можливості забезпечити охорону виявленого підозрілого предмета, ведучи спостереження на безпечній відстані, обов'язково дочекатися прибуття представників правоохоронних органів, знаходячись на безпечній відстані від місця знахідки;
- у разі залишення підозрілого предмета невідомою особою, свідком чого ви стали, максимально запам'ятати її зовнішність, одяг, автотранспорт та його номерні знаки.

Основними характерними ознаками, що вказують на можливу належність підозрілого предмета до вибухового пристрою, є

- знаходження в місцях з масовим перебуванням людей (громадські будівлі, транспорт тощо) без нагляду валізи, пакунка, коробки тощо;
- зовнішня схожість з боєприпасами, навчально-імітаційними, сигнальними, освітлювальними та піротехнічними виробами;
- антени з радіоприймальним пристроєм, годинниковий механізм або електронний таймер;
- наявність запаху газу, розчинника, пально-мастильних і хімічних матеріалів тощо;
- наявність елементів (деталей), що не відповідають їх прямому призначенню;
- сторонні підозрілі предмети у дверях, вікнах, закріплених аз допомогою дроту, ниток, важелів, шнурів тощо.

4.6. При отриманні інформації за телефоном щодо анонімного мінування будівлі (об'єкта з масовим перебуванням людей) рекомендується:

- не класти передчасно слухавку;
- уважно вислухати і з'ясувати вимоги та інформацію про характер погрози щодо вчинення теракту й за можливості записати вимоги;
- спробувати під час розмови встановити інформацію про особу (стать, вік, особливості мови тощо);
- запропонувати повторити свої вимоги, поставити уточнюючі запитання про характер погрози, місце та час її реалізації, мотивувати про надання якнайбільшого обсягу інформації про вчинення теракту,
- установити мотиви дій, поставити запитання про цілі, що ставляться, запропонувати інші шляхи вирішення вимог;
- обов'язково звернути увагу на фонові звуки (шум вулиці, машини, які проїжджають, музика, звуки тощо), що допоможуть в подальшому визначити місце, звідки здійснено анонімний дзвінок;
- закінчуючи розмову, повторити основні моменти телефонної бесіди;
- після завершення розмови повідомити керівника закладу освіти, зателефонувати до правоохоронних органів за номером 102;
- обмежити коло осіб, які знають про погрозу вчинення теракту.

4.7. При отриманні інформації поштою рекомендується:

- поводитися максимально обережно з поштовим посиленням;
- обов'язково зберігати його з усіма матеріалами (лист із текстом, будь-які вкладення, конверт і обгортку тощо);
- не зшивати, не клеювати, не робити написи, не підкреслювати або обводити окремі місця;
- повідомити керівника закладу освіти;
- повідомити правоохоронні органи за номером 102 та передати їм надіслані поштою матеріали;
- обмежити коло осіб, які знають про погрозу й передачу матеріалів до правоохоронних органів.

4.8. При захопленні терористами заручників на території закладу освіти рекомендується:

- за можливості, за першої нагоди сповістити про своє місце знаходження рідним або поліції за телефоном 102;
- своїми діями не провокувати терористів на насильницькі дії (уникати різких рухів, шуму тощо);
- не чинити опір озброєним терористам, що може призвести до численних людських жертв, не дивитися їм в очі, якщо вимагають віддати особисті речі – негайно віддати;
- у разі необхідності виконувати вимоги злочинців, не допускати паніки;
- не піддаватися на провокаційні дії терористів;
- бути уважними, запам'ятати прикмети злочинців (риса обличчя, одяг, імена, клички, можливі шрами і татування, особливості мови і манери поведінки, тематика розмов);
- бути готовим до складнощів (відсутність свободи руху, їжі, води тощо);
- почувши стрільбу та вибухи у(разі штурму), негайно лягти на підлогу обличчям вниз, поклавши руки долонями на потилицю і не рухатися;
- у жодному випадку не бігти на зустріч співробітникам правоохоронних органів або від них, оскільки вони можуть прийняти вас за злочинця;
- за можливості триматися якомога далі від дверей та вікон.

4.9. При перебуванні в районі ведення бойових дій:

4.9.1. У разі перебування у будівлі закладу освіти рекомендується:

- зайняти приміщення, які розташовані подалі від вікон, балконів (коридор, ванна кімната тощо) та лягти на підлогу. Якщо будинок панельний, за можливості зробіть спробу його покинути;
- ні в якому разі не підходити до вікон та не спостерігати за подіями на вулиці, не вибігати на двір;
- віконне скло укріпити липкою стрічкою або скотчем навхрест, закласти віконні прорізи подушками або іншими речами, щоб уникнути уражень при розльоті уламків;
- пересуватися приміщеннями тільки повзком;
- після звершення обстрілів обережно залишити будинок, при цьому взяти із собою предмети першої необхідності, особисті речі та документи;- під час евакуації використовувати внутрішні сходи, зовнішні пожежні драбини тощо, не користуватися ліфтами, надавати необхідну допомогу дітям, жінкам, літнім людям, особам з інвалідністю;
- після завершення обстрілів негайно переміститися у бомбосховище або підвальне приміщення будинку.

За можливості залишити будівлю та виїхати до іншої безпечної місцевості.

- при собі обов'язково мати предмети першої необхідності, особисті речі та документи.

4.9.2. У разі перебування на вулиці (місцевості) під час бойових дій та обстрілах рекомендується:

- негайно лягти на землю, за можливості у найбільш заглиблені місця (канави, ями, ритвини тощо), прикрити голову якимись речами або, у крайньому випадку, руками;
- укриття вибирати на відстані якомога далі від будівель;
- не проявляти зацікавленості тим, що відбувається навкруги, не підніматися із землі та не висовуватися з-за укриття;
- намагатися уникати перебування поблизу різних видів техніки, пожежонебезпечних і вибухонебезпечних об'єктів, що становлять небезпеку для вас та людей, які перебувають поруч;
- у разі артилерійського або мінометного обстрілу щільно закривати вуха руками, відкривши рот для урівноваження тиску. Звуковий (акустичний) удар може

- призвести до розривів судин та барабанних перетинок людини;
- дочекавшись закінчення вибухів снарядів або пострілів, спробувати якомога швидше переміститися у безпечне місце (бомбосховище або інше надійне укриття);
 - при переміщенні у безпечне місце не підбирати зброю та боєприпаси, що можуть бути розкидані (лежати) на землі;
 - у безпечному місці надати необхідну допомогу дітям, жінкам, літнім людям, особам з інвалідністю;
 - за можливості, та наявності необхідних знань і навичок надати домедичну допомогу постраждалим.

4.9.3. Уразі руйнування будівлі рекомендується:

- візуально визначити вільне безпечне місце, до якого є можливість переміститися;
- намагатися зміцнити стелю в помешканні уламками меблів, конструкцій будинку, які є поряд;
- відгородити від себе гострі предмети та не здійснювати спроби самостійно вибратися з-під завалу;
- захистити органи дихання тканиною (за можливості зволоженою), через яку можна дихати;
- у разі наявності мобільного телефону негайно зателефонувати до правоохоронних органів за номером 102 та служби порятунку за номером 101, вказавши адресу надзвичайної ситуації (події), кількість поверхів будівлі, наявність людей тощо;
- за можливості визначити своє місце перебування під завалом якимось сигналом (звуком);
- за можливості самостійного вивільнення з-під завалу вибратися у безпечне місце та надати необхідну допомогу дітям, жінкам, літнім людям, особам із інвалідністю;
- у разі затиснення уламками конструкцій будинку ділянок тіла масажувати їх для підтримання циркуляції крові;
- ні в якому разі не запалювати вогонь (запальничка, сірники), що може призвести до вибуху;
- намагатися перебувати якомога довше у свідомості (наприклад: читати вірші, співати пісні тощо);
- за можливості та наявності необхідних знань і навичок надати постраждалим домедичну допомогу;
- під час евакуації використовувати внутрішні сходи, зовнішні пожежні драбини

тощо, при цьому не користуватися ліфтами.

- необхідно пам'ятати, що відразу після повідомлення про надзвичайну ситуацію (подію), аварійно-рятувальні підрозділи розпочинають роботу щодо визволення постраждалих з-під завалів;
- під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт передбачені періодичні «ХВИЛИНИ ТИШІ», під час яких зупиняють роботу залучених спеціального обладнання та техніки, щоб почути сигнали (звуки) від людей про допомогу. Саме в ці хвилини постраждалим необхідно найголосніше подавати сигнали про своє місцезнаходження.

4.9.4. При отриманні інформації про евакуацію працівників з адміністративних будівель (а також інших категорій населення із квартир, домівок, установ, організацій, місць масового перебування людей) рекомендується:

- не панікувати, зберігати спокій;
- взяти зі собою документи, гроші, цінності (за необхідності – ліки);
- відключити всі електричні прилади;
- знеструмити квартиру та перекрити подачу води і газу до квартири;
- замкнути вхідні двері до квартири;
- перевірити сусідні квартири на наявність у них дітей, які на час проведення (оголошення) евакуації залишились без нагляду дорослих, та повідомити про це представників правоохоронних органів за номером 102 (аварійно-рятувальні служби за номерами 101 та 104);
- залишати будинок спокійно, не створюючи паніки, при цьому надавати допомогу літнім, важкохворим людям, жінкам і дітям.

4.9.5 Дії працівників при загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

- При загрозі та виникненні надзвичайних ситуацій техногенного та/або природного характеру, після уривчастого звучання сирен, попереджувального сигналу цивільного захисту «УВАГА ВСІМ!» передаються ПОВІДОМЛЕННЯ через місцеві радіомовні станції і телебачення.
- На кожний випадок надзвичайних ситуацій підготовлено варіанти повідомлень на можливі надзвичайні ситуації.
- **ПАМ'ЯТАЙТЕ!** Повідомлення можуть відрізнятися одне від одного. ПОВІДОМЛЕННЯ залежатимуть від екстремальних умов, розмірів, тривалості та масштабів можливих наслідків надзвичайних ситуацій, ступеня небезпеки, факторів ураження для

населення міста та стану рятувальних і невідкладних аварійних відновлювальних робіт.

- Працівники, почувши сигнал **«УВАГА ВСІМ!»**, повинні діяти без паніки, метушні відповідно до отриманих вказівок.

4.9.5. При аваріях з викидом (виливом) небезпечних хімічних речовин та радіоактивних речовин, у разі нанесення ядерного удару, хімічної атаки:

- увімкнути телевізор (радіоприймач) або комп'ютер і прослухати (прочитати) текст інформації про дії населення після отримання сигналу;
- далі діяти за вказівками штабу органів управління цивільного захисту;
- застосувати особисті засоби індивідуального захисту (респіратор, протипилова пов'язка, ватно-марлева пов'язка або протигаз);
- взяти запас продуктів, воду (герметично запаковані), документи, медикаменти, предмети першої необхідності та прямувати до сховища або протирадіаційного укриття;
- якщо укриття відсутнє, залишатися у будівлі та взяти активну участь в герметизації приміщення;
- не допускати виходу людей із закритих службових приміщень, вжити всіх можливих заходів щодо недопущення паніки;

Пам'ятати, що перебування в укритті понад 24 години значно покращує шанси на виживання:

- надалі слухати інформацію штабу органів управління цивільного захисту;
- прослухати (прочитати) текст інформації про дії населення після отримання сигналу;
- негайно довести сигнал до керівництва структурного підрозділу, здійснити оповіщення людей, вжити всіх можливих заходів щодо недопущення паніки;
- закрити двері, вікна, горища, прибрати предмети, які можуть травмувати людей, вимкнути освітлення, електроприлади і газ;
- під час урагану (бурі, смерчу) запобігти виходу людей зі приміщень та будівель;
- надалі слухати інформацію штабу органів управління цивільного захисту.

4.9.6 При загрозі затоплення:

- увімкнути телевізор (радіоприймач) або комп'ютер і прослухати (прочитати) текст інформації про дії населення після отримання сигналу;
- далі діяти за вказівками штабу органів управління цивільного захисту;

- взяти необхідні речі, документи, продукти харчування, воду, відключити електроенергію, газ і зібратись у вказаному місці для евакуації;
- надалі слухати інформацію штабу органів управління цивільного захисту.

4.9.7 При загрозі землетрусу:

- увімкнути телевізор (радіоприймач) або комп'ютер і прослухати текст інформації про дії населення після отримання сигналу;
- далі діяти за вказівками штабу органів управління цивільного захисту;
- відключити газ, воду, електроенергію, взяти необхідний одяг, документи, продукти харчування, вийти на вулицю і розміститися на відкритій місцевості на безпечній відстані від будинків, споруд, ліній електропередач;
- надалі слухати інформацію штабу органів управління цивільного захисту.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! В умовах надзвичайних ситуацій кожна хвилина має значення, тому працівники закладу мають дбати про свою безпеку та безпеку оточуючих.

ПРАВИЛА НАВЧАННЯ В ДИСТАНЦІЙНІЙ ФОРМІ ЛІЦЕЮ №34 ІМЕНІ ВІКТОРА МАКСИМЕНКА ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ М. КИЄВА

Ці Правила розроблені для організації ефективного освітнього процесу, підтримки дисципліни та забезпечення комфортної взаємодії між учнями, вчителями та батьками Ліцею №34 імені Віктора Максименка подільського району м.Києва.

1. ПІДГОТОВКА ДО УРОКУ ТА РОБОЧЕ МІСЦЕ

Технічна готовність: За 5–10 хвилин до початку уроку перевірте підключення до інтернету, роботу камери та мікрофона, а також рівень заряду пристрою (ноутбука, планшета чи смартфона).

Організація простору: Облаштуйте зручне та добре освітлене робоче місце. На робочому столі не повинно бути зайвих речей, які відволікають увагу (іграшок, сторонніх гаджетів тощо).

Навчальні матеріали: Підготуйте необхідні підручники, зошити, письмові приладдя та відкрийте потрібні електронні вкладки заздалегідь.

Зовнішній вигляд: Дотримуйтеся охайного ділового або повсякденного стилю одягу (домашній одяг або піжама не підходять для уроку).

2. ВІДВІДУВАННЯ ТА ПІДКЛЮЧЕННЯ ДО ОНЛАЙН-ЗУСТРІЧЕЙ

Пунктуальність: Підключайтеся до онлайн-уроку вчасно, відповідно до розкладу.

Ідентифікація: Під час входу в конференцію вказуйте своє реальне ім'я та прізвище. Вхід під псевдонімами або чужими іменами заборонений.

Камера та мікрофон: Вмикайте відеокамеру на початку уроку та на вимогу вчителя. Мікрофон має бути вимкнений, якщо ви не відповідаєте, щоб уникнути фонового шуму.

Повідомлення про відсутність: Якщо ви не можете бути присутніми на уроці з поважної причини, батьки мають заздалегідь повідомити класного керівника.

3. ПОВЕДІНКА ПІД ЧАС УРОКУ

Повага та академічна доброчесність: Дотримуйтеся правил етики та ввічливості. Не перебивайте вчителя та однокласників.

Активність: Для відповіді або запитання використовуйте функцію «Підняти руку» в платформі (Zoom, Google Meet тощо, на вибір вчителя) та чекайте, поки вчитель надасть слово.

Чат уроку: Чат призначений виключно для навчальних питань, відповідей на завдання вчителя чи повідомлень про технічні проблеми.

Збереження інформації: Заборонено робити скріншоти, здійснювати аудіо- або відеозапис уроку та поширювати їх у мережі Інтернет без дозволу вчителя та учасників.

4. ВИКОНАННЯ ТА ЗДАЧА НАВЧАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Самостійність: Виконуйте домашні та контрольні завдання самостійно, дотримуючись правил академічної доброчесності.

Дотримання дедлайнів: Здавайте виконані роботи у визначений вчителем термін на навчальну платформу (Google Classroom, e-journal тощо).

Якість матеріалів: Фотографії або скани письмових робіт мають бути чіткими, читабельними та належно орієнтованими (не перевернутими).

5. ЦИФРОВА БЕЗПЕКА ТА ПРАВИЛА ПІД ЧАС ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ

Пріоритет безпеки: У разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» онлайн-урок зупиняється. Усі учасники освітнього процесу повинні негайно прямувати до укриття.

Безпека облікового запису: Не передавайте логіни та паролі від своїх освітніх акаунтів третім особам.

6. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ БАТЬКІВ

Створення умов: Допоможіть дитині облаштувати тихе, комфортне та належно освітлене робоче місце, мінімізуйте побутові шуми під час онлайн-уроків.

Підтримка режиму: Сприяйте дотриманню дитиною розпорядку дня — вчасному підйому, повноцінному харчуванню, перервам між заняттями та достатньому сну.

Контроль та допомога: Контролюйте відвідування уроків і стан виконання домашніх завдань через електронний щоденник чи освітню платформу, не виконуючи завдання замість дитини.

Зворотний зв'язок: Регулярно підтримуйте зв'язок із класним керівником і вчителями-предметниками для своєчасного вирішення навчальних чи технічних питань.

Безпековий контроль: Переконайтеся, що дитина знає порядок дій під час сигналу «Повітряна тривога» і беззаперечно слідує в укриття.

7. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ

Чітка структура та регламент: Заздалегідь публікуйте розклад, посилання на онлайн-зустрічі та навчальні матеріали. Дотримуйтеся часових меж уроку та санпін-норм щодо роботи з екраном.

Адаптація матеріалу: Подавайте навчальний матеріал лаконічно, інтегруйте інтерактивні вправи, візуалізацію та мультимедіа для утримання уваги учнів.

Об'єктивність і фідбек: Забезпечуйте зрозумілі критерії оцінювання та надавайте своєчасний коментар до виконаних робіт, відзначаючи як успіхи, так і точки для зростання.

Емпатія та підтримка: Враховуйте можливі технічні складнощі або емоційний стан учнів, зберігайте гнучкість щодо дедлайнів у разі вимкнень світла чи тривалих тривог.

Безпека процесу: Негайно переривайте урок під час сигналу «Повітряна тривога», нагадуючи учням про необхідність перейти до укриття.

**ПАМ'ЯТКА З ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
ДЛЯ УЧНІВ 1–11 КЛАСІВ, БАТЬКІВ ТА ВЧИТЕЛІВ
ЛІЦЕЮ №34 ІМЕНІ ВІКТОРА МАКСИМЕНКА
ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ М. КИЄВА**

1. УЧНЯМ (1–11 КЛАСИ)

- Підготовка:*
- За 5–10 хвилин перевірте інтернет, камеру та мікрофон.
 - Підготуйте робоче місце та підручники.
- Підключення:*
- Заходьте на урок вчасно.
 - Вказуйте тільки своє реальне ім'я та прізвище.
- Камера та мікрофон:*
- Вмикайте відео на початку уроку.
 - Мікрофон вимикайте, коли не відповідаєте.
- Поведінка:*
- Для відповіді тисніть «Підняти руку».
 - Чат – лише для навчальних питань.
- Академічна доброчесність:*
- Виконуйте всі завдання самостійно та вчасно.
- Конфіденційність:*
- Заборонено робити скріншоти або відеозапис уроку без дозволу вчителя.

2. БАТЬКАМ

- Простір:*
- Облаштуйте для дитини тихе та добре освітлене робоче місце.
- Режим:*
- Допмагайте дотримуватися розкладу уроків, сну та відпочинку, своєчасно приєднання дитини до онлайн-уроків.
- Підтримка:*
- Контролюйте стан виконання робіт, але не виконуйте їх замість дитини.
- Комунікація:*
- Підтримуйте зв'язок із класним керівником та вчителями.

3. ВЧИТЕЛЯМ

- Організація:*
- Публікуйте посилання та матеріали заздалегідь.
 - Дотримуйтеся регламенту уроку.
- Матеріал:*
- Використовуйте інтерактивні формати та наочність для залучення учнів.
- Комунікація:*
- Надавайте зрозумілі інструкції та конструктивні коментарі.
- Гнучкість:*
- Ураховуйте технічні форс-мажори та можливі відключення світла.

Безпека під час сигналу «Повітряної тривоги»

- У разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» онлайн-урок НЕГАЙНО зупиняється.
- Усі учасники освітнього процесу повинні беззаперечно пройти до укриття!

**ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У РАЗІ ВИНИКНЕННЯ
НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ (БЛЕКАУТ)
ЛІЦЕЮ №34 ІМЕНІ ВІКТОРА МАКСИМЕНКА ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ М.КИЄВ**

Мета

Забезпечити організовані, безпечні та впевнені дії педагогів у разі виникнення надзвичайної ситуації (зокрема під час блекауту).

До надзвичайної ситуації (БЛЕКАУТУ)

- Ознайомитися з Алгоритмом дій для педагогічних працівників.
- Перевірити готовність класного приміщення: аварійне освітлення, шляхи евакуації, доступ альтернативних засобів освітлення.
- Підготувати друковані матеріали на випадок відсутності електроенергії.
- Провести з учнями інструктажі щодо дій під час надзвичайної ситуації (блекауту), бесіду про поведінку під час блекауту.
- Проінформувати батьків про алгоритм дій

Під час надзвичайної ситуації

- Зберігати спокій, впевнено діяти й заспокоювати учнів;
- Чітко виконувати вказівки адміністрації закладу освіти, відповідальних осіб.
- Забезпечити порядок і контроль присутності дітей.
- Уникати паніки, не залишати учнів без нагляду.
- За потреби — організувати евакуацію до безпечного місця.

Після відновлення умов

- Перевірити стан дітей, повідомити адміністрацію про ситуацію.
- Провести коротке обговорення з учнями, подякувати за спокійну поведінку.
- Зробити запис у журналі або звіті (за необхідності).

**ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ УЧНІВ У РАЗІ ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
(БЛЕКАУТ)
ЛІЦЕЮ №34 ІМЕНІ ВІКТОРА МАКСИМЕНКА ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ М.КИЄВА**

Мета

Навчити школярів діяти безпечно, злагоджено та без паніки під час блекауту чи інших надзвичайних ситуацій.

До надзвичайної ситуації

- Мати при собі «тривожну торбинку»: вода, продукти харчування тривалого зберігання, маленький ліхтарик, пауербанк та інше.
- Слухати пояснення вчителя про алгоритм дій.
- Знати, де знаходиться вихід з класу та укриття.

Під час надзвичайної ситуації

- Зберігати спокій, слухати вказівки вчителя, відповідальних осіб.
- Не бігти, не кричати, не створювати паніку.
- Допомогати молодшим або тим, хто розгубився.
- Не користуватися свічками чи відкритим вогнем.

Після відновлення умов

- Залишатися на місці, доки вчитель не дасть дозвіл вийти.
- Поділитися з дорослими, якщо щось злякало або турбує.

ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ БАТЬКІВ У РАЗІ ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ (БЛЕКАУТ) ЛІЦЕЮ №34 ІМЕНІ ВІКТОРА МАКСИМЕНКА ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ М.КИЄВА

Мета

Підвищити рівень готовності сім'ї до надзвичайних ситуацій, зберегти спокій і підтримати дитину.

До надзвичайної ситуації

- Підготувати дитину: пояснити, що блекаут — це тимчасово, і як треба діяти.
- Підготувати для дитини «тривожну торбинку»

Речі, які завжди мають бути у дитини- ліхтарик/нічник на батарейках, заряджений акумулятор/ павербанк, шнур для зарядки. Питна вода, необхідні ліки та запас продуктів тривалого зберігання (галетне печиво), м'ясні (в'ялене, сушене м'ясо), фруктові чи овочеві чіпси, сухофрукти, горішки, насіння лущене), льодяники. теплі речі (обов'язково теплі шкарпетки, шапочка, рукавички) та ковдра (термоковдра). Додатково можна укомплектувати валізку дитини термосігрівайками для ніг та рук. Засоби гігієни: паперові серветки, вологі серветки, вологий туалетний папір. Одноразовий посуд. Антисептик (бажано антисептичний гель).

- Ознайомитися з контактами класного керівника та адміністрації школи.

Під час надзвичайної ситуації

- Зберігати спокій, не телефонувати без нагальної потреби.
- Довіряти офіційній інформації школи, не поширювати чутки.
- Бути на зв'язку у визначених месенджерах або групах.

Після відновлення умов

- Поспілкуватися з дитиною, зняти напругу, похвалити за організованість.
- Повідомити класного керівника про будь-які проблеми чи страхи дитини.

**ПАМ'ЯТКА ДЛЯ БАТЬКІВ УЧНІВ (У РАЗІ БЛЕКАУТУ)
ЛІЦЕЮ №34 ІМЕНІ ВІКТОРА МАКСИМЕНКА
ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ М.КИЄВА**

1. Підготовка дитини до школи

- Перевірте заряд телефону дитини та пауербанка (якщо є).
- Одягніть дитину *тепло та комфортно*, враховуючи можливе зниження температури в класах.
- Підготуйте «тривожну торбинку», перевірте її вміст на предмет наявності:
 - ✓ пляшки питної води;
 - ✓ легкого перекусу, який не потребує підігріву;
 - ✓ ліхтарика або маленького брелока-ліхтарика;
 - ✓ додаткового змінного одягу (шкарпетки, светр).
- Поясніть дитині, що *у блекауті зберігати спокій – найважливіше*.

2. Поведінка під час блекауту

- Попросіть дитину *слухати вказівки вчителя* та діяти за алгоритмом безпеки.
- Забороніть користування свічками або відкритим вогнем.
- Нагадайте, що потрібно *братися за руки* з однокласниками під час переміщення у темряві.
- Поясніть, що треба уникати бігу та штовхання, щоб не травмуватися.

3. Комунікація із закладом освіти

- У разі можливості тримайте телефон зарядженим та поруч.
- Чекайте *офіційних повідомлень школи* (SMS, Viber, Telegram або телефонний дзвінок).
- У випадку відсутності мобільного зв'язку орієнтуйтеся на інформаційні стенди при вході до закладу освіти.
- Не телефонуйте багато разів до закладу освіти— це може перевантажити лінії.
- Очікуйте повідомлення адміністрації закладу освіти/класного керівника.

4. Як діяти, якщо треба забрати дитину

- *особисто* або через уповноважену особу, вказану в документах (заяві).
- Якщо зв'язку немає — *орієнтуйтеся на оголошення* біля входу та графік роботи чергового адміністратора, чергових працівників.
- Дотримуйтеся спокою — діти копіюють емоції дорослих.

5. Після завершення блекауту

- Перевірте стан дитини: чи не змерзла, чи не погіршилось самопочуття.
- Перегляньте вміст «тривожної торбинки»: замініть використані речі: воду, ліхтарик, теплий одяг за потреби.
- Підтримайте емоційно: дайте можливість дитині висловити переживання

! Пам'ятайте: *Діти почуваються в безпеці, коли дорослі діють спокійно, організовано і впевнено.*

ДОДАТОК 14

АЛГОРИТМ ДІЙ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

АЛГОРИТМ ДІЙ АДМІНІСТРАЦІЇ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

1. Опитування батьків/студентів, з метою з'ясування потреб щодо форми навчання їхньої дитини.
2. Створення безпечних умов для проведення освітнього процесу в закладі освіти та в додатково залучених приміщеннях (з урахуванням наявних матеріально-технічних можливостей).
3. Технічне та матеріальне забезпечення навчання студентів: облаштування робочих зон в укритті, встановлення парт, дошок, фліпчартів, забезпечення освітлення та доступу до Wi-Fi для безперервності навчання, підготовка генераторів, зарядних станцій на випадок блекаутів для підтримки зв'язку.
4. Забезпечення реалізації системи збереження ментального та фізичного здоров'я педагогів та студентів.
5. Створення гнучкого розкладу організації освітнього процесу для всіх груп.
6. Створення індивідуального графіку занять. Складання розкладу з можливістю швидко-го переведення уроків в асинхронний режим (записи занять, завдання на платформах Google Classroom, Moodle тощо). Адміністрація здійснює щотижневий аудит відвідуваності та динаміки навчання. На основі аналізу безпекового стану приймаються оперативні

рішення про зміну моделей навчання.

7. Створення системи ефективної комунікації між всіма учасниками освітнього процесу в умовах різноманітних непередбачуваних ситуацій (відсутності електроенергії, інтернету, мобільного зв'язку тощо).

АЛГОРИТМ ДІЙ ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

1. Дбати про власне ментальне та фізичне здоров'я.
2. Створити гнучкі календарно-тематичні плани, які максимально враховують всі можливі загрози війни (блекаут, тривалі повітряні тривоги, відсутність опалення та електропостачання, мобільного зв'язку та інтернету), за рахунок об'єднання (уцілення) тем, визначення обов'язкових тем уроків та тем, які студенти можуть опановувати самостійно під супроводом викладача.

Врахувати логіку викладання навчального матеріалу, власну педагогічну майстерність, психолого – педагогічні особливості студентів.

3. При проведенні уроків в очному форматі зосередити увагу на роз'ясненні ключових моментів при вивченні теми.
4. Підготувати посилання на освітні онлайн та паперові ресурси для самостійного опрацювання навчального матеріалу.
5. Створити спільноти зі студентами в мобільних додатках для оперативного інформування про зміни в освітньому процесі та надання навчальних матеріалів.
6. Підготовка та планування:
 - Узгодження планів із педагогічними працівниками (викладачами, майстрами виробничого навчання), інших предметів дозволить виявити, які теми суміжних дисципліни можна вивчати комплексно або викладати для навчальних груп одного курсу.
 - Гнучкий перехід від уроків виробничого навчання до теоретичних уроків дозволить мінімізувати втрати теоретичного програмового матеріалу під час навчання в укритті і створити баланс часу для навчання у майстернях при відсутності тривоги.
 - Збалансування графіка проведення контрольних, тематичних оцінювань, поетапної / кваліфікаційної атестації та обсяг домашніх завдань.
 - Об'єднання суміжних або схожих тем в один великий блок (інтенсифікація програм). Зменшити кількість годин на повторення та виконання завдань.
 - Перехід на блочно-модульний формат: спланувати вивчення матеріалу концентрованими модулями (великими темами), щоб знання не дробилися через можливі перерви.
 - Розробка шаблонів занять, які можна легко трансформувати, скоротити або перевести в асинхронний режим у разі потреби.

- Оптимізація домашніх завдань: зменшити кількість та обсяг або взагалі не задавати. Замінити механічні вправи на творчі, практичні або довготривалі мініпроекти.
7. Проведення уроку:
- Правило перших 5 хвилин: починати урок зі стабілізації психо-емоційного стану учнів.
 - Правило наступних 15–20 хвилин: починати урок одразу з викладу матеріалу нової теми уроку (не проводити узагальнення вивченого матеріалу).
 - Мінімізація другорядного:
 - Не витрачати дефіцитний час уроку на зачитування довгих текстів підручника чи фіксацію великої кількості визначень одного і того поняття. Дати це як матеріал для самостійного ознайомлення.
 - Використання інтерактивних форм.

1. АЛГОРИТМ ДІЙ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У ВИПАДКУ СИГНАЛУ «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» ПІД ЧАС ОЧНОГО ФОРМАТУ НАВЧАННЯ

- Може застосовуватися у разі, якщо повітряні тривоги є епізодичними або нетривалими, а захисна споруда спроможна одночасно безпечно розмістити всіх студентів і працівників, які перебувають у закладі освіти, проте така споруда необлаштована навчальними зонами для всіх учасників освітнього процесу.
- Освітній процес здійснюють у навчальних приміщеннях закладу відповідно до затвердженого розкладу.
- У разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» всі учасники освітнього процесу невідкладно переходять до захисної споруди.
- На час перебування у захисній споруді проведення уроку може бути припинено. Залежно від тривалості перебування, віку студентів, їх психоемоційного стану та наявних умов педагогічний працівник може організовувати види освітньої діяльності, які не потребують повноцінного навчального місця та не перешкоджають виконанню заходів безпеки, зокрема:
 - індивідуальну самостійну роботу;
 - читання та роботу з навчальними матеріалами;
 - проєктні або дослідницькі завдання;
 - індивідуальні чи групові консультації;
 - повторення та узагальнення раніше опрацьованого матеріалу.
- Після оголошення сигналу «Відбій повітряної тривоги» та за відсутності інших безпекових обмежень учасники освітнього процесу повертаються до навчальних приміщень. Заклад продовжує навчання за основним або скоригованим розкладом

залежно від фактичної тривалості перебування в укритті.

Цей алгоритм не застосовують, якщо повітряні тривоги набувають систематичного характеру. Заклад освіти заздалегідь готує перехід до змішаної моделі або до дистанційного навчання.

2. АЛГОРИТМ ДІЙ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У ВИПАДКУ СИГНАЛУ «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО ФОРМАТУ НАВЧАННЯ

- У кожному закладі освіти незалежно від основної моделі навчання має бути за-вчасно створена та підтримуватися в готовності стала система дистанційного на-вчання, яка дозволяє перейти до дистанційної взаємодії без додаткової організа-ційної підготовки.
- Оголошення сигналу «Повітряна тривога» під час дистанційного навчання не оз-начає автоматичного припинення освітнього процесу.
- Першочерговим є перебування студентів і педагогічних працівників у безпечно-му місці. Якщо на момент оголошення повітряної тривоги педагогічний працівник або студенти не перебувають у безпечному місці, синхронне заняття може бути тимчасово перервано на час, необхідний для переходу до укриття або іншого без-печного місця. Після переміщення, за наявності технічної можливості, синхронне навчання продовжується.
- Для студентів, які під час повітряної тривоги через умови перебування в укритті, відсутність електроживлення, доступу до інтернету або з інших об'єктивних при-чин не можуть приєднатися до синхронного заняття чи продовжити участь у ньо-му, має бути забезпечена можливість опрацювання відповідного навчального ма-теріалу в асинхронному режимі.
- Такі студенти повинні мати доступ до запису проведеного заняття або інших на-вчальних матеріалів, завдань для самостійної роботи, а також можливість отримати консультацію та зворотний зв'язок від педагогічного працівника.

3. АЛГОРИТМ ДІЙ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ, ЯКЩО ПОВІТРЯНА ТРИВОГА ТРИВАЄ НА МОМЕНТ ПОЧАТКУ НАВЧАЛЬНОГО ДНЯ

- Студенти та працівники не розпочинають рух до закладу освіти. Навчальний день розпочинається дистанційно відповідно до заздалегідь підготовленого дистанцій-ного розкладу.
- До початку першого уроку через визначений канал комунікації повідомляється

- про дистанційний початок навчального дня.
- Педагогічні працівники проводять заняття дистанційно з безпечного місця.
 - За потреби тривалість синхронної частини заняття скорочено, а частину навчального матеріалу перенесено в асинхронний режим.
 - Для студентів, які через безпекові обставини не можуть долучитися до синхронного заняття, навчальні матеріали та завдання залишаються доступними в інформаційно-комунікаційній системі закладу.
 - Заклад заздалегідь визначає час, до якого можливе відновлення очного навчання цього дня, наприклад, 10:00.
 - Якщо відбій оголошено до контрольного часу: адміністрація повідомляє про перехід до очного навчання. Студентам і працівникам надається визначений перехідний час для безпечного прибуття до закладу, наприклад 60 хвилин. Очні заняття розпочинаються після завершення цього часу за скоригованим розкладом.
 - Якщо відбій оголошено після контрольного часу: навчальний день продовжується дистанційно. Перехід до очного навчання цього дня не здійснюється.
 - Якщо окремі педагогічні працівники після відбою не можуть своєчасно прибути до закладу, адміністрація застосовує визначений механізм взаємозаміни, змінює послідовність занять або переносить окремі заняття.
 - Прибуття студентів до закладу не повинно призводити до виникнення неорганізованих періодів очікування.
 - Якщо після відновлення очного навчання повторно оголошується повітряна тривога, учасники освітнього процесу переходять до укриття, а подальше навчання організовується відповідно до визначеної закладом моделі роботи під час перебування в укритті.

4. АЛГОРИТМ ДІЙ СТУДЕНТІВ, ПРАЦІВНИКІВ, ВІДВІДУВАЧІВ ГУРТОЖИТКУ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У ВИПАДКУ СИГНАЛУ «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» ПІД ЧАС ПЕРЕБУВАННЯ У ГУРТОЖИТКУ

- Черговий: адміністратор, педагогічний працівник (робочий час)/черговий по гуртожитку/сторож (цілодобово) подає сигнал **«Повітряна тривога»** для переходу в укриття студентів і працівників закладу освіти, проживаючих у гуртожитку.
- Під час евакуації черговий: адміністратор, педагогічний працівник (робочий час)/черговий по гуртожитку/сторож (цілодобово) знаходиться біля вхідних дверей, спрямовує потік людей до укриття, не допускаючи при цьому скупчення.

- Після сигналу **«Повітряна тривога»** – проживаючі студенти виходять з кімнат під керівництвом вихователя/чергового педагогічного працівника, взявши з собою тривожну валізу, та прямують в укриття. На місці збору вихователь/черговий педагогічний працівник проводить перекличку.
- Студенти, які знаходяться поза межами своєї кімнати під час сигналу оповіщення повинні негайно прибути до укриття.
- В укритті вихователь/черговий педагогічний працівник допомагають учасникам освітнього процесу швидко та спокійно зайняти місця.
- Під час перебування в захисних спорудах вихователь/черговий педагогічний працівник здійснює необхідну підтримку присутніх, заходи для комфортного та спокійного перебування в укритті.
- Після оголошення про відбій повітряної тривоги вихователь/черговий педагогічний працівник стежать за тим, що вихід усіх учасників освітнього процесу з укриття здійснювався організовано.

5 АЛГОРИТМ ДІЙ, У РАЗІ ОТРИМАННЯ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО МОЖЛИВЕ ЗАМІНУВАННЯ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС СИГНАЛУ ОПОВІЩЕННЯ «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА»

- Керівник закладу освіти або визначена ним відповідальна особа зобов'язаний невідкладно вжити заходів для забезпечення безпеки людей та організації взаємодії з уповноваженими службами;
- Невідкладно повідомити Службу 112 або Національну поліцію України за номером 102 та, за необхідності, інші уповноважені служби;
- Передати уповноваженим службам усю наявну інформацію про повідомлення, зокрема час, спосіб його отримання, зміст, зазначене місце можливого знаходження вибухонебезпечного предмета та інші відомості, які можуть мати значення для реагування;
- За можливості зберегти повідомлення про можливе замінування, його електронну копію, запис телефонної розмови, номер телефону, адресу електронної пошти, обліковий запис або інші дані, за допомогою яких надійшло повідомлення, для подальшої передачі правоохоронним органам;
- Не здійснювати самостійного пошуку, огляду, відкриття, переміщення або іншого втручання щодо предметів, які можуть становити вибухову небезпеку;
- Визначити фактичне місцезнаходження працівників, відвідувачів, здобувачів освіти та інших осіб, які перебувають у закладі освіти;
- Невідкладно поінформувати відповідальних осіб за цивільний захист, пожежну та

- техногенну безпеку, евакуаційні заходи та функціонування захисної споруди;
- Обмежити доступ людей до місця, щодо якого отримано інформацію про можливе знаходження вибухонебезпечного предмета, без наближення до нього та без проведення його самостійного огляду;
 - Забезпечити виконання законних вимог та вказівок уповноважених служб після їх прибуття;
 - Зафіксувати час отримання повідомлення та час повідомлення уповноважених служб;
 - Керівник або визначена ним відповідальна особа зобов'язаний забезпечити зустріч працівників уповноважених служб та надати їм необхідну інформацію;
 - Подальші дії щодо використання будівель та приміщень закладу освіти здійснювати з урахуванням рішень та законних вимог уповноважених служб.

ОРІЄНТОВНИЙ АЛГОРИТМ ДІЙ ЗАКЛАДУ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ МІСТА КИЄВА В УМОВАХ НЕПЕРЕДБАЧУВАНИХ ЗАГРОЗ ВІЙНИ

1. Виявлення загрози та повідомлення

Особа, яка виявила загрозу або отримала офіційне повідомлення про неї:

- негайно повідомляє керівника закладу освіти або визначену локальним алгоритмом відповідальну особу;
- у разі безпосередньої загрози життю чи здоров'ю діє відповідно до встановленого локального алгоритму без очікування додаткового погодження;
- за необхідності забезпечується повідомлення відповідних екстрених служб.

2. Активація реагування

Керівник закладу освіти або особа, визначена до локального розподілу функцій:

- оцінює характер та рівень загрози в межах наявної інформації;
- визначає першочергові заходи реагування відповідно до локального плану та відповідного сценарію;
- забезпечує інформування відповідальних працівників;
- організовує взаємодію з відповідними службами та органами управління освітою;
- забезпечує функціонування визначеного локальним документом управлінського центру реагування та, за потреби, його резервного заміщення.

У разі відсутності керівника реагування здійснює визначена локальним документом посадова особа в межах наданих повноважень.

3. Негайний захист людей

Залежно від характеру загрози організовується:

- укриття, евакуація або інший передбачений локальним алгоритмом спосіб захисту;
- переміщення людей із небезпечної зони;
- надання домедичної допомоги в межах компетенції;
- виклик екстрених служб;
- припинення робіт, занять або використання приміщень, обладнання чи територій,

якщо їх продовження створює небезпеку.

Використання об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту та інших визначених законодавством місць для укриття здійснюється відповідно до вимог законодавства та локальних документів закладу освіти.

Відновлення перебування у приміщеннях або повернення до них здійснюється після отримання відповідного офіційного повідомлення уповноваженого органу або служби та відповідно до встановленого локального порядку.

4. Облік і стабілізація

Після переміщення людей у безпечне місце відповідальні особи:

- встановлюють наявність учасників освітнього процесу та працівників;
- виявляють постраждалих, відсутніх або осіб, які потребують невідкладної допомоги;
- передають відповідну інформацію керівнику закладу освіти;
- забезпечують порядок, доступ до необхідної допомоги та недопущення самовільного залишення безпечного місця, якщо це створює додатковий ризик;
- проводять облік з урахуванням можливого перебування осіб поза основним місцем навчання або роботи, зокрема під час практичної підготовки, роботи в лабораторіях і майстернях, а також проживання у гуртожитку — за наявності.

5. Управління інформацією та комунікацією

Керівник або визначена ним особа забезпечує:

- отримання та поширення перевіреної інформації;
- використання основного та резервних каналів зв'язку;
- своєчасне інформування працівників, здобувачів освіти та, у передбачених законодавством випадках, батьків або інших законних представників;
- недопущення поширення неперевіреної інформації;
- захист персональних даних та інформації, розголошення якої може створити додаткові безпекові ризики.

Публічне інформування від імені закладу освіти здійснюється керівником або уповноваженою ним особою.

6. Психологічна та психосоціальна підтримка

Після стабілізації безпекової ситуації заклад освіти:

- забезпечує доступ до первинної психологічної та психосоціальної підтримки від-

- повідно до компетенції працівників;
- за потреби залучає працівників психологічної служби та інших фахівців;
- у разі виявлення станів або ситуацій, що потребують професійної допомоги, забезпечує звернення до відповідних фахівців та служб;
- не допускає діагностування психічних станів педагогічними працівниками та іншими особами, які не мають відповідної професійної компетентності.

Психологічна підтримка не замінює заходів цивільного захисту, домедичної та екстреної медичної допомоги, поліцейського реагування чи інших спеціалізованих заходів.

7. Завершення гострої фази та відновлення

Після припинення безпосередньої загрози керівник закладу освіти або визначена ним особа:

- оцінює безпековий стан будівель, території, укриттів та критично важливих систем у межах компетенції;
- визначає можливість і формат подальшої організації освітнього процесу;
- забезпечує підтримку учасників освітнього процесу та працівників, які постраждали або потребують додаткової допомоги;
- документує основні обставини події та вжиті заходи;
- проводить аналіз реагування, визначає виявлені проблеми та уроки, що підлягають врахуванню;
- за результатами аналізу актуалізує локальні алгоритми, розподіл функцій, плани підготовки та практичних тренувань.

8. Вимоги до готовності закладу освіти

До початку та протягом навчального року заклад освіти забезпечує актуальність:

- локального плану реагування на безпекові загрози з урахуванням визначених для закладу безпекових ризиків;
- сценаріїв реагування на основні ризики, визначені для конкретного закладу, та порядку їх актуалізації;
- схем оповіщення, евакуації та укриття;
- визначення відповідальних осіб і резервного заміщення їх функцій, зокрема для критичних функцій реагування;
- інформації про місця укриття та порядок переміщення до них;
- основного та резервних каналів зв'язку;
- порядку дій у разі відсутності електропостачання, зв'язку або доступу до інфор-

маційних систем;

- резервних процедур та доступу до критично необхідної інформації, потрібної для забезпечення безперервності управління;
- готовності працівників до виконання визначених функцій;
- проведення навчань і практичних тренувань відповідно до визначених ризиків та сценаріїв.

Локальні алгоритми закладу освіти мають враховувати особливості будівель і території, наявність та місткість укриттів, організацію освітнього процесу, лабораторій, майстерень, практичної підготовки, гуртожитків — за наявності, а також склад і чисельність учасників освітнього процесу та потреби осіб, які потребують додаткової допомоги або мають обмежену мобільність.

Локальні алгоритми мають передбачати порядок дій за основними для закладу сценаріями безпекових загроз, а також у разі одночасного виникнення кількох загроз.

Алгоритм закладу освіти має забезпечувати спроможність закладу діяти навіть за умов обмеженого зв'язку, електропостачання або доступу до інформаційних систем із використанням попередньо визначених резервних процедур, каналів зв'язку та носіїв критично необхідної інформації.

ОРІЄНТОВНИЙ АЛГОРИТМ ДІЙ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ МІСТА КИЄВА В УМОВАХ БЕЗПЕКОВИХ ЗАГРОЗ ВОЄННОГО СТАНУ

1. Загальні положення

Цей Примірний алгоритм визначає основні організаційні дії закладу позашкільної освіти (далі – заклад) у разі виникнення або зміни безпекових загроз та спрямований на збереження життя і здоров'я учасників освітнього процесу, організоване реагування та забезпечення максимально можливої безперервності освітньої діяльності.

Алгоритм застосовується з урахуванням:

- актуальної безпекової ситуації та рішень уповноважених органів;
- наявності, стану та місткості укриття;
- фактичної кількості учасників освітнього процесу;
- віку та особливих освітніх потреб вихованців;
- напряму позашкільної освіти та специфіки освітньої діяльності;
- місця проведення заняття або заходу;
- можливості оперативної зміни формату роботи.

Безпека має пріоритет над розкладом, тривалістю заняття, проведенням заходу чи необхідністю завершення окремого виду роботи.

Керівник закладу забезпечує розроблення та затвердження локального алгоритму дій з урахуванням особливостей будівель, укриттів, місць проведення занять, напрямів діяльності та ресурсних можливостей закладу.

2. Організація безпечної освітньої діяльності

Під час планування роботи керівник та педагогічні працівники визначають основний і резервний сценарії для кожної групи, гуртка, секції, студії або виду діяльності.

При цьому враховується характер освітньої діяльності:

- для теоретичних, гуманітарних, інформаційних, консультаційних та інших видів роботи, які можливо безпечно здійснювати дистанційно або асинхронно, передбачається відповідний резервний формат;
- для спортивної, туристсько-краєзнавчої, технічної, мистецької, лабораторної та іншої практичної діяльності, що потребує спеціального обладнання, простору або певного середовища, визначаються окремі безпекові сценарії;

- практичні види діяльності, які неможливо безпечно продовжити в іншому форматі, призупиняються та переносяться.

Безпечне проведення занять і заходів забезпечується лише за наявності належних умов, зокрема можливості своєчасного переміщення до укриття або іншого безпечного місця.

3. Постійна готовність закладу

Керівник закладу забезпечує:

- актуальність планів та локальних алгоритмів реагування;
- визначення основного і резервного каналів оповіщення;
- наявність актуальних списків груп та контактів батьків/законних представників;
- визначення відповідальних осіб за організацію укриття, облік учасників освітнього процесу та комунікацію;
- готовність укриття до використання, з урахуванням його місткості та необхідного забезпечення;
- визначення безпечних маршрутів переміщення;
- резервний порядок роботи у разі відсутності електроенергії, інтернету або мобільного зв'язку;
- проведення інструктажів і тренувань.

Педагогічний працівник заздалегідь визначає для кожної групи резервний освітній сценарій: дистанційне або асинхронне завдання, консультацію, індивідуальну чи проектну роботу, теоретичну підготовку або перенесення практичної частини.

4. Дії у разі повітряної тривоги або іншої повітряної загрози

До початку заняття

У разі дії сигналу повітряної тривоги або іншої загрози, що унеможливує безпечне прибуття:

- очне заняття не розпочинається;
- не організовується прибуття дітей до закладу;
- визначається безпечний формат роботи: дистанційний, асинхронний, перенесення або скасування;
- інформація доводиться до учасників освітнього процесу через визначений канал комунікації.

Під час очного заняття

У разі оголошення повітряної тривоги:

ЗУПИНИТИ → ПЕРЕЙТИ В УКРИТТЯ → ПЕРЕВІРИТИ НАЯВНІСТЬ → ПОВІДОМИТИ → ЗАЛИШАТИСЯ В УКРИТТІ.

Педагогічний працівник:

- припиняє заняття;
- організовує безпечне переміщення групи до укриття;
- забезпечує наявність актуального списку групи;
- перевіряє фактичну присутність вихованців;
- повідомляє відповідальну особу про результати перевірки;
- не залишає групу без нагляду;
- у разі відсутності дитини інформує адміністрацію та діє відповідно до локального алгоритму.

В укритті можуть продовжуватися лише ті види діяльності, які не створюють додаткового ризику та відповідають умовам перебування в ньому.

Заняття, що потребують спеціального обладнання, значного простору, активного фізичного навантаження або іншого спеціального середовища, призупиняються до завершення небезпеки або переводяться в інший безпечний формат.

Після відбою

За відсутності інших загроз керівник або визначена ним відповідальна особа визначає подальший формат роботи:

- повернення до приміщень;
- продовження заняття;
- скорочення або завершення заняття;
- перехід до дистанційної/асинхронної роботи;
- перенесення практичної частини.

5. Дії у разі інших безпекових загроз

Пожежа, задимлення, пошкодження будівлі або укриття:

припинити діяльність → організувати евакуацію відповідно до плану → не повертатися до приміщення до отримання відповідного дозволу → за потреби перейти до резервного безпечного місця.

Підозрілий або вибухонебезпечний предмет:

не торкатися → не наближатися → віддалити людей від небезпечної зони → повідомити відповідні екстрені служби та адміністрацію → діяти за їхніми вказівками.

Раптове погіршення стану дитини:

забезпечити безпечне місце та нагляд → надати домедичну допомогу в межах підготовки → за потреби викликати екстрену медичну допомогу → повідомити адміністрацію та батьків/законних представників.

Відсутність електроенергії, інтернету або зв'язку:

активувати резервний сценарій → використовувати доступні автономні матеріали → перейти до асинхронної, індивідуальної або іншої безпечної роботи → після відновлення зв'язку забезпечити комунікацію та уточнення результатів.

6. Масові, виїзні та зовнішні заходи

Перед проведенням концерту, конкурсу, змагання, виставки, екскурсії, походу, експедиції або іншого масового чи виїзного заходу відповідальні особи оцінюють:

- актуальну безпекову ситуацію;
- місце проведення та маршрут;
- наявність укриття або іншого безпечного місця;
- можливість оперативного переміщення учасників;
- транспортну доступність та надійність зв'язку;
- кількість і вік учасників;
- порядок взаємодії з батьками/законними представниками та супроводжувальними особами.

На території іншої установи учасники дотримуються локального алгоритму безпеки відповідного об'єкта.

За відсутності умов для безпечного проведення захід не проводиться, призупиняється, переноситься або переводиться в інший доступний формат.

7. Зміна формату освітньої діяльності

Формат роботи (очний, дистанційний, змішаний) може змінюватися для закладу в цілому, структурного підрозділу, окремого гуртка, секції, студії, групи або заняття.

Підставами для зміни формату є:

- зміна безпекової ситуації;
- неможливість безпечного прибуття;
- обмеження використання будівлі або укриття;
- тривалі чи повторні сигнали повітряної тривоги;
- відсутність електроенергії або зв'язку;
- пошкодження приміщень;
- інші обставини, що перешкоджають безпечній організації освітньої діяльності.

Зміна формату має забезпечувати можливість продовження освітньої діяльності та досягнення запланованих освітніх результатів.

Теоретична, підготовча, дослідницька, аналітична та консультаційна робота за можливості продовжується дистанційно або асинхронно.

Практична частина, яку неможливо безпечно реалізувати в іншому форматі, переноситься.

8. Комунікація та відновлення роботи

Учасники освітнього процесу заздалегідь мають знати:

- основний і резервний канали комунікації;
- порядок отримання інформації про зміну формату роботи;
- спосіб отримання навчальних матеріалів та завдань;
- порядок дій у разі відсутності зв'язку.

Керівник визначає відповідальних осіб за прийняття та доведення оперативних рішень.

Педагогічний працівник забезпечує безпечні дії групи в межах своїх повноважень, облік вихованців та реалізацію визначеного резервного освітнього сценарію.

Після завершення безпекової події керівник:

1. оцінює можливість відновлення роботи;
2. визначає формат і місце подальшої діяльності;
3. інформує працівників, вихованців та батьків/законних представників;
4. забезпечує фіксацію фактично проведеної освітньої діяльності;
5. за потреби коригує розклад і послідовність видів діяльності;
6. аналізує ефективність реагування та актуалізує локальний алгоритм.

КЛЮЧОВА ФОРМУЛА:

ЗАГРОЗА → ЗУПИНИТИ НЕБЕЗПЕЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ → ЗАБЕЗПЕЧИТИ БЕЗПЕКУ → ПЕРЕВІРИТИ НАЯВНІСТЬ → ПОВІДОМИТИ → ВИЗНАЧИТИ ФОРМАТ → ПРОДОВЖИТИ / ПЕРЕНЕСИТИ / ЗАВЕРШИТИ → ЗА ПОТРЕБИ СКОРИГУВАТИ ЛОКАЛЬНИЙ АЛГОРИТМ.

ОРІЄНТОВНИЙ АЛГОРИТМ ДІЙ ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИХ ЦЕНТРІВ В УМОВАХ ПОВІТРЯНИХ ЗАГРОЗ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Цей алгоритм визначає порядок організації роботи інклюзивно-ресурсних центрів (далі – ІРЦ) у разі виникнення повітряних загроз, оголошення сигналу повітряної тривоги, тривалого перебування в укритті, а також визначає можливі сценарії продовження роботи ІРЦ в очному, змішаному та дистанційному форматах.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 4 вересня 2026 року № 1092 «Деякі питання оптимізації захисту населення та реагування на загрози засобів повітряного нападу»: у разі оголошення повітряної тривоги **незалежно від рівня** застосовується **єдиний алгоритм безпеки**. Подальший сценарій визначається умовами конкретного ІРЦ: укриття / продовження роботи в укритті / очікування відбою / дистанційний формат / перенесення».

1.2. Алгоритм розроблено з урахуванням:

- Кодексу цивільного захисту України;
- постанови Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року № 545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр»;
- постанови Кабінету Міністрів України від 4 вересня 2026 року № 1092 «Деякі питання оптимізації захисту населення та реагування на загрози засобів повітряного нападу»;
- методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України від 14 вересня 2026 року щодо організації освітнього процесу під час повітряних тривог;
- інших нормативно-правових актів та рекомендацій у сфері цивільного захисту і безпеки дітей.

1.3. ІРЦ організовує роботу з урахуванням того, що його діяльність включає проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку особи, надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг, консультування та системний кваліфікований супровід осіб з особливими освітніми потребами.

1.4. Безпека дітей, їхніх батьків (інших законних представників) та працівників ІРЦ є пріоритетом під час організації роботи за будь-якого сценарію.

1.5. ІРЦ завчасно визначає основний та альтернативні сценарії роботи і порядок переходу між ними залежно від безпекової ситуації.

2. ПІДГОТОВКА ІРЦ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ПОВІТРЯНИХ ЗАГРОЗ

До початку роботи ІРЦ директор забезпечує:

2.1. Визначення безпечного місця

Необхідно визначити:

- наявність у будівлі ІРЦ укриття;
- його вид та статус;
- розрахункову місткість;
- фактичну кількість працівників і відвідувачів, які можуть одночасно перебувати в ІРЦ;
- можливість тривалого перебування;
- наявність освітлення;
- електроживлення;
- опалення/можливість підтримання належної температури;
- водопостачання;
- санітарні умови;
- можливість користування засобами зв'язку;
- доступність для осіб з порушеннями опорно-рухового апарату;
- безпечний маршрут до укриття;
- наявність запасного маршруту.

2.2. Якщо власного укриття немає

ІРЦ заздалегідь визначає найближче доступне укриття, яке може використовуватися працівниками та відвідувачами.

Необхідно:

- визначити його місцезнаходження;
- погодити можливість використання;
- визначити маршрут;
- визначити відповідальних працівників;
- провести практичне відпрацювання маршруту;
- визначити порядок супроводу дітей з ООП;
- повідомити батьків про порядок дій.

Не допускається залишення дітей та працівників у приміщенні ІРЦ під час повітряної тривоги, якщо воно не забезпечує належних умов безпеки.

3. БАЗОВИЙ АЛГОРИТМ РОБОТИ ІРЦ:

очна робота → сигнал повітряної тривоги → перехід до укриття → оцінка можливості продовження роботи → продовження роботи в укритті або очікування відбою → після завершення тривоги повернення до приміщень → продовження або перенесення роботи.

При цьому конкретний алгоритм затверджується директором ІРЦ з урахуванням його фактичних умов.

4. ТРИВОГА ЗАВЕРШИЛАСЯ ДО ПОЧАТКУ ПРИЙОМУ:

після офіційного відбою:

1. директор оцінює безпекову ситуацію;
2. працівники розпочинають роботу;
3. прийом відвідувачів здійснюється відповідно до затвердженого графіка.

5. ТРИВОГА ТРИВАЄ НА МОМЕНТ ПОЧАТКУ РОБОТИ:

до завершення сигналу:

- прийом дітей та батьків не розпочинається;
- комплексні оцінки не розпочинаються;
- корекційно-розвиткові заняття не розпочинаються;
- інші очні заходи з відвідувачами не проводяться.

Після завершення тривоги директор визначає:

- можливість розпочати роботу за графіком;
- можливість змістити графік;
- необхідність перенесення окремих заходів;
- можливість провести окремі заходи дистанційно.

6. ТРИВОГА ТРИВАЛА ЗНАЧНИЙ ЧАС І ПРОВЕДЕННЯ ЗАПЛАНОВАНОЇ РОБОТИ ПРОТЯГОМ ДНЯ СТАЄ НЕМОЖЛИВИМ:

Директор:

- інформує батьків про неможливість організації прийому;
- визначає можливість перенесення комплексної оцінки/заняття;
- за можливості організовує відповідний захід дистанційно;
- забезпечує коригування графіка роботи працівників.

7. ЯКЩО СИГНАЛ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ ОГЛОШЕНО ПІД ЧАС РОБОТИ ІРЦ:

Незалежно від того, який саме захід проводиться:

СИГНАЛ ТРИВОГИ → НЕГАЙНЕ ПРИПИНЕННЯ ЗАХОДУ → ПЕРЕХІД ДО УКРИТТЯ → ОЦІНКА МОЖЛИВОСТІ ПРОДОВЖЕННЯ РОБОТИ В УКРИТТІ.

Працівник, який безпосередньо працює з дитиною:

- припиняє проведення заходу;
- повідомляє дитину та батьків;
- організовує перехід до укриття;

- забезпечує супровід дитини;
- перебуває з дитиною в укритті;
- після розміщення оцінює можливість продовження роботи.

Якщо в ІРЦ є належно облаштоване укриття: за умови, що укриття дозволяє безпечно та тривало перебувати людям і має відповідні умови, може застосовуватися сценарій:

перехід до укриття → продовження окремих видів роботи в укритті.

Для ІРЦ це може застосовуватися **не автоматично до всіх видів діяльності**, а з урахуванням змісту конкретного заходу.

Які заходи можуть продовжуватися в укритті.

За наявності належних умов можуть продовжуватися:

- корекційно-розвиткові заняття;
- окремі психолого-педагогічні заняття;
- консультації;
- консультації батьків;
- окремі заняття з розвитку комунікативних навичок;
- інші заходи, для яких не потрібні спеціальні приміщення, обладнання або умови, відсутні в укритті.

При цьому працівник повинен оцінити, чи не погіршує перебування в укритті стан дитини та чи можливо забезпечити належну якість роботи.

✓ Комплексна психолого-педагогічна оцінка під час тривоги.

Якщо оцінка проводилася в момент оголошення тривоги:

- оцінювання негайно переривається;
- дитина та батьки переходять до укриття;
- фахівці ІРЦ забезпечують супровід;
- після розміщення в укритті директор/відповідальний працівник оцінює можливість продовження.

Комплексна оцінка може продовжуватися в укритті лише якщо:

- умови безпечні;
- забезпечена необхідна конфіденційність;
- можливо забезпечити належну взаємодію з дитиною;
- є необхідні матеріали/обладнання;
- дитина здатна продовжувати роботу;
- проведення оцінки не суперечить вимогам безпеки;
- якість оцінювання не буде істотно знижена.

Якщо хоча б одна з цих умов відсутня: оцінювання не продовжується та переноситься.

✓ Особливості корекційно-розвиткових занять в укритті

Корекційно-розвиткове заняття може бути продовжене в укритті, якщо:

- дитина відчувається безпечно;
- приміщення дозволяє працювати;
- немає ризику для інших осіб;
- педагог має можливість виконати заплановані завдання;
- наявне необхідне обладнання або його безпечний аналог.

Якщо ці умови відсутні – заняття припиняється і переноситься.

✓ Якщо тривога короткотривала

Якщо після переміщення до укриття тривога швидко завершується:

- після офіційного відбою працівники та відвідувачі залишають укриття;
- робота продовжується;
- за можливості перерваний захід продовжується з того етапу, на якому його було припинено.

8. ЯКЩО ОГолоШЕНО ПОВТОРНУ ТРИВОГУ ПІСЛЯ ПОВЕРНЕННЯ З УКРИТТЯ

Якщо після відбою ІРЦ відновив роботу, але знову оголошено сигнал:

робота з відвідувачами знову припиняється → усі переходять до укриття → застосовується відповідний сценарій.

Попередній відбій не є підставою для ігнорування нового сигналу.

9. ЯКЩО ПРОТЯГОМ ДНЯ ТРИВОГИ СИСТЕМАТИЧНО ПОВТОРЮЮТЬСЯ

Директор оцінює:

- можливість забезпечення якісної роботи;
- фізичний та психологічний стан дітей;
- можливість роботи персоналу;
- наявність електроенергії та зв'язку;
- можливість організації дистанційної роботи.

За необхідності директор переводить окремі заплановані заходи на дистанційний формат або переносить їх.

10. ДИСТАНЦІЙНИЙ ФОРМАТ РОБОТИ ІРЦ

Дистанційний формат доцільно передбачити як резервний сценарій, а не як автоматичну реакцію на кожну тривогу.

В дистанційному форматі можуть проводитися:

- консультації батьків;
- консультації педагогів;
- окремі психолого-педагогічні заняття;
- окремі корекційно-розвиткові заняття;
- інформаційно-просвітницькі заходи;
- обговорення результатів роботи;
- окремі види супроводу дитини.

Важливо

Дистанційний формат застосовується лише там, де він дозволяє досягти мети відповідного заходу.

Якщо дистанційний формат не забезпечує необхідної якості — відповідний захід переноситься на очний формат після відновлення безпечних умов.

11. ЯКЩО ДИТИНА НЕ МАЄ МОЖЛИВОСТІ БЕЗПЕЧНО ПІДКЛЮЧИТИСЯ ДИСТАНЦІЙНО

ІРЦ не повинен вимагати від батьків обов'язкового онлайн-підключення, якщо воно неможливе через:

- відсутність електроенергії;
- відсутність інтернету;
- перебування дитини в укритті;
- технічні проблеми;
- інші обставини, пов'язані з безпекою.

У такому випадку захід переноситься або організовується в інший доступний формат.

12. ЯКЩО ІРЦ НЕ МАЄ ВЛАСНОГО УКРИТТЯ

Варіант А – є доступне укриття поблизу ІРЦ:

1. визначає його;
2. погоджує можливість використання;
3. визначає маршрут;
4. визначає відповідальних;
5. організовує супровід дітей;
6. інформує батьків;
7. проводить тренування.

Під час тривоги всі переходять до визначеного укриття.

Варіант Б – укриття є, але його місткість недостатня

Кількість одночасних відвідувачів має бути організована таким чином, щоб не створювати ситуацію, коли під час тривоги частина людей не може бути безпечно розміщена.

У такому випадку директор переглядає графік прийому та/або застосовує змішаний чи дистанційний формат.

Варіант В – безпечне укриття фактично недоступне

Очний прийом дітей у такому разі не повинен організовуватися без забезпечення безпечного алгоритму.

Застосовується дистанційний формат або перенесення заходів.

13. ЯКЩО ДИТИНА МАЄ ПОРУШЕННЯ МОБІЛЬНОСТІ

До початку роботи директор забезпечує:

- визначення маршруту без бар'єрів;
- можливість фізичного супроводу;
- визначення відповідального працівника;
- достатній час для переміщення;
- можливість розміщення дитини в укритті;
- доступність санітарних приміщень, якщо це можливо.

Не допускається ситуація, коли сигнал тривоги оголошено, а працівники лише після цього визначають, хто і як переміщуватиме дитину.

14. ЯКЩО ДИТИНА МАЄ ОСОБЛИВОСТІ ПОВЕДІНКИ АБО КОМУНІКАЦІЇ

Для таких дітей заздалегідь визначається індивідуальний алгоритм:

- хто супроводжує дитину;
- хто комунікує з дитиною;
- яким способом подається інформація;
- які предмети/засоби допомагають дитині заспокоїтися;
- як організовується переміщення;
- де дитина розміщується в укритті.

Батьки мають бути поінформовані про цей алгоритм.

15. ЯКЩО БАТЬКИ ПЕРЕБУВАЮТЬ В ІРЦ

Батьки (інші законні представники), які перебувають в ІРЦ разом із дитиною, переходять до укриття разом із дитиною.

Працівник ІРЦ забезпечує організований перехід та не залишає дитину без супроводу.

16. ПІСЛЯ ЗАВЕРШЕННЯ СИГНАЛУ

Після офіційного відбою директор оцінює:

- безпекову ситуацію;
- стан приміщень;
- можливість повернення;

- час, що залишився до завершення робочого дня;
- можливість продовження запланованих заходів.

Далі приймається одне з рішень:

ПРОДОВЖИТИ → ПЕРЕНЕСТИ → ПРОВЕСТИ ДИСТАНЦІЙНО.

17. ЯКЩО КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА БУЛА ПЕРЕРВАНА

Фахівець ІРЦ фіксує, на якому етапі було припинено оцінювання.

Після відбою:

- оцінювання може бути продовжене, якщо умови дозволяють;
- якщо продовження неможливе – визначається новий час;
- батьки повідомляються про подальший порядок.

18. ЯКЩО ЗАНЯТТЯ БУЛО ПЕРЕРВАНЕ

Працівник визначає:

- чи можливо продовжити заняття;
- чи достатньо часу;
- чи дитина готова продовжувати;
- чи зберігаються необхідні умови.

Якщо ні — заняття переноситься.

19. КОМУНІКАЦІЯ З БАТЬКАМИ

ІРЦ заздалегідь інформує батьків про:

- місце укриття;
- маршрут;
- порядок дій під час тривоги;
- можливість продовження роботи в укритті;
- умови перенесення;
- можливість дистанційного формату;
- порядок інформування про зміни графіка.

Доцільно мати єдиний канал оперативної комунікації.

АЛГОРИТМ ДІЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТА СПІВРОБІТНИКІВ УНІВЕРСИТЕТУ ПРИ ОГОЛОШЕННІ СИГНАЛУ «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!»

Оповіщення і укриття здобувачів освіти та співробітників університету за сигналом «Повітряна тривога!» будь якого рівня, проводиться за таким алгоритмом:

1. УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА – ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА ЕКСПЛУАТАЦІЮ НАЙПРОСТІШОГО УКРИТТЯ:

1.1. Відслідковує появу сирени, сигналу **«Повітряна тривога!»** в застосунку «Київ Цифровий» та після оголошення сигналу вмикає* **трансляцію голосового повідомлення** про отримання сигналу **«Повітряна тривога!»** – у будівлях навчального корпусу №1 (вул. Левка Лук'яненка, 13-Б), гуртожитку №1 (вул. Старосільська, 2), гуртожитку №2 (бульвар Ігоря Шамо, 18/2); **переривчастий сигнал** – дзвінки у будівлі навчального корпусу №2 (бульвар Ігоря Шамо, 18/2);

1.2. Відслідковує появу сигналу **«Відбій повітряної тривоги»** через застосунок «Київ Цифровий», іншої офіційної інформації щодо можливої обстановки в районі перебування. Після оголошення сигналу «Відбій повітряної тривоги!», вмикає* **трансляцію відповідного голосового повідомлення** або іншим способом інформує осіб, які перебувають в укритті;

** у Фаховому коледжі «Універсум», навчальному корпусі № 1, гуртожитках № 1 і № 2, а також в адміністративному корпусі (ректораті) подача сигналів відбувається автоматично. У разі відмови технічних засобів оповіщення (у тому числі через відсутність електропостачання) використовуються інші доступні засоби та сигнали, зрозумілі всім, хто перебуває в будівлі (дзвінок, мегафон тощо);*

1.3. В обстановці реальної потреби захисту населення (за попередженням офіційних джерел інформації про загрозу масованого ракетного обстрілу) у разі звернення населення у т.ч. поза робочий час, забезпечує їх безперешкодний допуск до найпростішого укриття;

1.4. У періоди використання найпростішого укриття (наявності людей) контролює функціонування систем життєзабезпечення (тепло-, водо-, електропостачання, режиму освітлення), параметри внутрішнього повітряного середовища. За необхідності вживає доступних заходів для функціонування укриття.

2. ПРАЦІВНИКИ СЛУЖБИ ОХОРОНИ ВІДПОВІДНО ДО ІНСТРУКЦІЇ З ОХОРОНИ ОБ'ЄКТУ УНІВЕРСИТЕТУ:

2.1. За сигналом **«Повітряна тривога!»** призупиняють інші справи і прибувають на пост, спі-

впрацюють з Уповноваженою особою – відповідальним за експлуатацію найпростішого укриття;

2.2. Забезпечують безперешкодний допуск до найпростішого укриття осіб, які потребують термінового укриття, на період дії сигналу **«Повітряна тривога!»**, а також в обстановці реальної потреби захисту (за попередженням офіційних джерел інформації про загрозу масованого ракетного обстрілу) за зверненням населення про захист;

2.3. Поза робочі часи за наявності людей в найпростішому укритті контролює функціонування систем життєзабезпечення (тепло-, водо-, електропостачання, режиму освітлення), параметри внутрішнього повітряного середовища. За необхідності вживає доступних заходів для функціонування укриття;

2.4. Після оголошення сигналу **«Відбій повітряної тривоги!»** оглядає приміщення найпростішого укриття та територію закладу, у разі виявлення сторонніх підозрілих предметів інформує уповноважену особу, ДСНС та Національну поліцію.

3. УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ОГОЛОШЕННІ СИГНАЛУ «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!» БУДЬ ЯКОГО РІВНЯ:

3.1. перед початком освітнього процесу в очному форматі:

3.1.1. Усі прямують до найближчого укриття;

3.1.2. Навчальні заняття, які відповідно до графіка (розкладу) збігаються з періодом дії сигналу **«Повітряна тривога!»**, переходять в асинхронний режим дистанційної роботи (взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання здійснюється із затримкою в часі);

3.1.3. Заняття в очному форматі відновлюються через 60 хвилин після сигналу «Відбій повітряної тривоги!», за умови що за розкладом залишається ще більше одного заняття.

3.1.4. Після нічного масованого обстрілу (загальна тривалість сигналу **«Повітряна тривога»** будь-якого рівня в проміжку з 00:00 до 06:00 становить понад 3 години) навчання для першої зміни переходить з очного в дистанційний формат.

3.2. під час здійснення освітнього процесу в очному форматі:

3.2.1. Викладач негайно перериває заняття, інформує здобувачів освіти про маршрут руху та спрямовує всіх здобувачів до укриття в навчальному корпусі. Після виходу всіх здобувачів, закриває двері аудиторії (не блокуючи на замок) та слідує визначеним маршрутом з навчальною групою в укриття;

3.2.2. Відновлення занять згідно графіку (розкладу) відбувається одразу після надходження сигналу **«Відбій повітряної тривоги!»**;

3.2.3. Під час перебування в укритті викладач може здійснювати освітню взаємодію зі здобувачами за наявності місця компактного розташування.

3.3. перед початком освітнього процесу у дистанційному «синхронному» форматі:

3.3.1. Усі прямують до найближчого укриття;

3.3.2. Навчальні заняття, які відповідно до графіка (розкладу) збігаються з періодом дії сигналу **«Повітряна тривога!»**, переходять в асинхронний режим дистанційної роботи (взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання здійснюється із затримкою в часі);

3.3.3. Викладач може організувати синхронну взаємодію зі здобувачами під час дії сигналу **«Повітряна тривога!»** за умови перебування в безпечному середовищі. При цьому здобувачі, які не мають спроможності брати участь у синхронній взаємодії, повинні мати можливість опрацювати відповідний матеріал самостійно (асинхронна взаємодія);

3.3.4. Заняття у дистанційному «синхронному» форматі згідно графіку (розкладу) безумовно відновлюються через 30 хвилин після сигналу **«Відбій повітряної тривоги!»** (всі учасники освітнього процесу беруть участь у синхронній взаємодії).

3.4. під час здійснення освітнього процесу у дистанційному «синхронному» форматі:

3.4.1. Викладач перериває заняття та оголошує про сигнал **«Повітряна тривога!»**

3.4.2. Здобувачі які потребують переміщення до безпечного середовища тимчасово переривають «синхронну взаємодію» та відновлюють її після відповідного переміщення, за можливості. Здобувачі, які не мають спроможності брати участь у синхронній взаємодії з безпечного місця, повинні мати можливість опрацювати відповідний матеріал самостійно (асинхронна взаємодія);

3.4.3. Заняття у дистанційному «синхронному форматі» згідно графіку (розкладу) безумовно відновлюються через 30 хвилин після сигналу **«Відбій повітряної тривоги!»** (всі учасники освітнього процесу беруть участь у синхронній взаємодії).

4. СПІВРОБІТНИКИ ЗА СИГНАЛОМ СИРЕНОЮ «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!» БУДЬ ЯКОГО РІВНЯ:

4.1. Негайно припиняють трудову діяльність, вимикають комп'ютерну та іншу техніку, збирають особисті речі та прямують відповідно до стрілок-вказівників до найпростішого укриття.

5. ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ, ЯКІ МЕШКАЮТЬ У ГУРТОЖИТКАХ УНІВЕРСИТЕТУ, ЗА СИГНАЛОМ СИРЕНИ «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!» БУДЬ ЯКОГО РІВНЯ:

5.1. Зобов'язані негайно припинити всі справи та без зволікань пройти до укриття, визначеного адміністрацією гуртожитку, відповідно до затвердженої схеми руху. Перебування поза межами укриття під час тривоги категорично заборонено;

5.2. У разі невиконання вимог евакуації або порушення встановленого порядку дій під час повітряної тривоги (зокрема, відмова від евакуації, ігнорування інструкцій відповідальних осіб, створення загрози для інших), особа вважається такою, що свідомо наражає себе та інших на небезпеку. Це кваліфікується як грубе порушення правил проживання в гуртожитку та є підставою для виселення без права поновлення на місце проживання, з урахуванням усіх обставин.

6. ПРАЦІВНИКИ, УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ, ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ, ЯКІ МЕШКАЮТЬ У ГУРТОЖИТКАХ УНІВЕРСИТЕТУ, А ТАКОЖ ЦИВІЛЬНІ ОСОБИ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ В УКРИТТІ ПІД ЧАС ТРИВОГИ:

6.1. Дотримуються дисципліни та порядку на маршруті до укриття та правил перебування в укритті;

6.2. Виконують розпорядження уповноваженої особи – відповідального за експлуатацію найпростішого укриття (у неробочий час – охоронця об'єкту), що стосується розміщення в укритті, дотримання режиму укриття, правил пожежної безпеки та екстреної евакуації з укриття;

6.3. Дотримуються загальних правил безпеки та не залишають укриття до подачі сигналу **«Відбій повітряної тривоги!»** і визнання території закладу безпечною для пересування;

6.4. Забезпечують негайне інформування та сприяють уповноваженій особі – відповідальному за експлуатацію найпростішого укриття (у неробочий час – охоронцю об'єкту) у разі виникнення нештатної ситуації;

6.5. За сигналом **«Відбій повітряної тривоги!»** збирають особисті речі та впродовж до однієї години організовано залишають найпростіше укриття.

7. ДІЇ У РАЗІ ОДНОЧАСНОГО НАДХОДЖЕННЯ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО МІНУВАННЯ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ І СИГНАЛУ-ОПОВІЩЕННЯ «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!»):

7.1. Рішення про допуск учасників освітнього процесу до укриття закладу або їх евакуацію, направлення (рух) до альтернативного місця укриття приймається на місці відповідальною особою за створення безпечних умов освітнього процесу / проживання в гуртожитку, з урахуванням реальної небезпеки та можливих ризиків;

7.2. Про рішення щодо евакуації учасників освітнього процесу з укриття та їх направлення до альтернативного укриття відповідальна особа інформує ректора або особу, яка виконує його обов'язки;

7.3. Альтернативними місцями укриття для учасників освітнього процесу та мешканців гуртожитків є:

- станція метро «Мінська» – для навчального корпусу №1;
- підземний перехід під автошляхом по проспекту Леоніда Каденюка, біля будинку №20 – для Фахового коледжу «Універсум»;
- адміністративний корпус професійного коледжу «Лівобережний» (за згодою) – для гуртожитку №1;

7.4. Піше переміщення здобувачів освіти, науково-педагогічних та педагогічних працівників до альтернативного укриття здійснюється самостійно з дотриманням правил дорожнього руху, вимог безпеки та рекомендованих маршрутів;

7.5. Вірогідні ситуації і прогнозовані рішення:

а) за повідомленням про мінування закладу учасників освітнього процесу евакуйовано з будівлі; оголошено сигнал **«Повітряна тривога!»**.

Допуск до укриття закладу можливий:

- з дозволу працівників Національної поліції, які працюють на місці виклику;
- за відсутності працівників Національної поліції, рішенням особи, відповідальної за створення безпечних умов освітнього процесу / проживання в гуртожитку, та за відсутності явних ознак небезпеки, після огляду території, будівлі та приміщень найпростішого укриття працівниками ЕТВ і служби охорони.

У разі виявлення безпосередніх ознак небезпеки (підозрілих предметів або осіб із підозрілою поведінкою) учасники освітнього процесу підлягають евакуації до альтернативного місця укриття.

б) учасники освітнього процесу перебувають в укритті під час дії сигналу **«Повітряна тривога»**, і надходить повідомлення про мінування закладу.

За відсутності в укритті ознак безпосередньої загрози життю і здоров'ю учасники освітнього процесу залишаються в укритті, при цьому служба охорони посилює контроль за допуском до будівлі та здійснює додаткове спостереження за об'єктом.

АЛГОРИТМ ДІЙ У РАЗІ ВІДСУТНОСТІ / НЕСТАБІЛЬНОСТІ ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ, ЗВ'ЯЗКУ, ІНШИХ СИСТЕМ ЖИТТЄЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Працівник служби охорони

- інформує оперативного чергового відділу охорони та комунікує з диспетчерською службою постачальника послуг з метою отримання актуальної інформації;
- протягом 5 хвилин інформує про обстановку на об'єкті відповідальну особу (начальника експлуатаційно-технічного відділу, завідувача гуртожитком або чергового (за наявності));
- здійснює охорону об'єкта в посиленому режимі та відстежує процес відновлення постачання ресурсів;
- виконує інші обов'язки, визначені Інструкцією охорони об'єкта;
- після відновлення електро-, водопостачання, опалення та зв'язку інформує оперативного чергового відділу охорони і відповідальну особу на об'єкті.

Відповідальний черговий на об'єкті

(працівник експлуатаційно-технічного відділу корпусу, завідувач або чергова гуртожитку)

- контролює автоматичне перемикання з централізованого на автономний режим енергозабезпечення; після відновлення централізованого енергопостачання здійснює контроль повернення обладнання, систем життєзабезпечення та автоматики до штатного режиму;
- у разі відмови автоматичного вмикання резервного живлення (запуску генератора) терміново інформує головного енергетика ремонтно-будівельного відділу, а по навчальному корпусу № 1 – начальника експлуатаційно-технічного відділу корпусу;
- виконує розпорядження головного енергетика ремонтно-будівельного відділу, а по навчальному корпусу № 1 – начальника експлуатаційно-технічного відділу корпусу, щодо забезпечення резервного живлення об'єкта та повернення систем життєзабезпечення корпусу / гуртожитку до штатного режиму;
- фіксує час припинення та відновлення постачання послуг життєзабезпечення, а також тривалість роботи в режимі резервного живлення (генератора).

Начальник експлуатаційно-технічного відділу

заступник директора Коледжу з адміністративно-господарчої роботи, завідувач гуртожитком

- моніторить та оновлює у Google-таблиці інформацію станом на 08:00 та 17:00 про стан життєзабезпечення корпусу / гуртожитку (форма таблиці додається);
- вживає необхідних організаційних і технічних заходів для запобігання аваріям та відмовам обладнання під час перемикань і роботи в автономному режимі життєзабезпечення;
- контролює дотримання визначеного графіка автономного життєзабезпечення, здійснює відключення некритичних споживачів, ділянок і мереж з метою скорочення витрат ресурсів;
- у разі повного (системного) припинення централізованого життєзабезпечення або виникнення внутрішньої аварії в корпусі / гуртожитку, що потребує повного відключення (призупинення) експлуатації системи на термін понад 2 години, негайно інформує телефоном в.о. ректора або особу, яка виконує його обов'язки.

Головний інженер ремонтно-будівельного відділу

- моніторить Google-таблицю з відомостями про стан та поточні потреби життєзабезпечення навчальних корпусів і гуртожитків, комунікує з директором автогосподарства, начальником експлуатаційно-технічного відділу та завідувачем гуртожитку;
- організовує чергування оперативно-відновлювальних груп (відповідальних осіб) у робочий час та у неробочі дні;

- приймає рішення про направлення фахівців і працівників відділу, забезпечує їх своєчасне прибуття на місце проведення аварійних робіт, оперативних включень / перемикань для забезпечення життєдіяльності корпусу / гуртожитку;
- визначає обсяги, терміни та способи виконання аварійно-відновлювальних робіт, у межах компетенції керує їх проведенням;
- організовує матеріально-технічне забезпечення аварійно-відновлювальних робіт на об'єктах Університету.

Головний енергетик ремонтно-будівельного відділу

- моніторить Google-таблицю з відомостями про стан та поточні потреби життєзабезпечення навчальних корпусів і гуртожитків, комунікує з головним інженером ремонтно-будівельного відділу, начальником експлуатаційно-технічного відділу та завідувачем гуртожитку;
- у режимі онлайн здійснює інформаційний супровід і надає розпорядження відповідальному черговому корпусу / гуртожитку щодо забезпечення резервного електроживлення об'єкта та / або повернення систем життєзабезпечення корпусу / гуртожитку до штатного режиму;
- у разі відмови автоматичного вмикання резервного електроживлення (запуску генератора) або виникнення іншої аварійної ситуації з електропостачанням – виїжджає на місце події та особисто керує роботами;
- веде облік роботи електрогенераторів і комунікує з сервісним підприємством щодо забезпечення безаварійної експлуатації електрогенеруючих установок на об'єктах Університету.

Директор автогосподарства

- моніторить Google-таблицю з відомостями про стан та поточні потреби життєзабезпечення навчальних корпусів і гуртожитків, комунікує з головним інженером ремонтно-будівельного відділу, начальником експлуатаційно-технічного відділу та завідувачем гуртожитку;
- у разі зменшення залишку палива в електрогенеруючій установці до 1/3 ємності бака забезпечує дозаправлення протягом поточного дня;
- веде облік поточних витрат палива, визначає потребу в паливно-мастильних матеріалах (ПММ) для поточного забезпечення та створення оперативного резерву електрогенеруючих установок;
- організовує транспортне забезпечення аварійно-відновлювальних робіт на об'єктах Університету.

Керівники структурних підрозділів університету

- моніторять Google-таблицю з відомостями про стан життєзабезпечення навчальних корпусів і гуртожитків;
- планують роботу підрозділу з урахуванням особливих обставин;
- комунікують із деканом Факультету, Студентським офісом, директором Коледжу та проректором з науково-педагогічної та навчальної роботи, пропонують зміни форми організації навчального процесу у разі:
- відсутності життєзабезпечення корпусу / гуртожитку;
- обмежень транспортної доступності;
- інших надзвичайних обставин.

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

- в умовах дії особливих обставин оцінює ситуацію та, за погодженням із в.о. ректора або особою, яка виконує його обов'язки, оперативно ухвалює рішення:
- щодо запровадження іншого (крім очного) формату навчання – дистанційного або змішаного;
- ініціює інформування учасників освітнього процесу про зміни через керівників структурних підрозділів та керівника Студентського офісу.

Відповідальні працівники Студентського офісу №1 і №2,
заступник директора Коледжу з навчальної роботи

- інформують учасників освітнього процесу про прийняті зміни (перехід на дистанційний асинхронний формат навчання та/або відновлення очного формату) у зв'язку з особливими обставинами шляхом відправлення повідомлень у чатах.

Учасники освітнього процесу, мешканці гуртожитків

- відслідковують зміни в організації навчального процесу, режимі життєзабезпечення в гуртожитку за оголошеннями на сайті університету, повідомленням в чатах або за оголошеннями адміністрації гуртожитку.

ОСВІТА
КИЄВА